2e voortgangsrapportage 2025

gemeente Winterswijk

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave....3
Inleiding....3
Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk....7
1.1 Volksgezondheid....7
1.2 Maatschappelijke ondersteuning....9
1.3 Jeugd....13
Financiële afwijkingen programma 1....16
Programma 2 Meedoen in Winterswijk....19
2.1 Cultuur....20
2.2 Sport....22
2.3 Inkomen en participatie....24
2.4 Educatie....29
Financiële afwijkingen programma 2....31
Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk....33
3.1 Openbare ruimte....34
3.2 Klimaat, water en milieu....39
3.3 Duurzaamheid en milieu....41
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen....44
3.5 Economie en Lobby....56
Financiële afwijkingen programma 3....62
Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk....69
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening....69
4.2 Openbare orde en veiligheid....72
Financiële afwijkingen programma 4....77
Programma 5 Inkomsten van Winterswijk....81
5.1 Algemene middelen....81
5.2 Lokale belastingen....82
Financiële afwijkingen programma 5....83
Recapitulatie programma's....85
Investeringen....86
Rechtmatigheid....89
Ontwikkelingen Wmo en jeugdhulp....89

Inleiding

Inleiding

Voor u ligt de 2e Voortgangsrapportage 2025.
Deze rapportage heeft betrekking op de periode januari tot en met september 2025.
De rapportage geeft een toelichting op de realisatie van de politiek-bestuurlijke doelstellingen, als ook van de afwijkingen en financiële bijstellingen.
Voor de programma's Sociaal krachtig Winterswijk en Meedoen in Winterswijk is de realisatie van onze doelstellingen conform onze planning en begroting. Voor het programma Wonen en werken in Winterswijk maken we een inhaalslag voor het beheer en onderhoud van onze wegen, riolering en openbare verlichting. We worden vanwege technische complexiteit en afhankelijkheid van de externe omgeving ook geconfronteerd met een aantal knelpunten in de planning van onze doelstellingen.
We werken dit jaar ook aan de versterking en continuïteit van de dienstverlening van onze organisatie. De gemeente Winterswijk voert een financieel solide beleid. Onze financiële realisatie verloopt conform begroting. Als gevolg van de ontvangst van extra incidentele financiële middelen verwachten we in 2025 een financieel overschot.
Waar het de financiële afwijkingen betreft zijn dit de bijstellingen ten opzichte van de 1e prognose 2025 met als peildatum 1 april 2025.
Deze rapportage is bedoeld om de activiteiten en de financiën uit de begroting 2025 te volgen en indien nodig bij te stellen. In de activiteiten geven we een indicator aan op de onderdelen kwaliteit en tijd met een eventuele toelichting.
Met deze rapportage schatten we zo goed mogelijk in wat de stand aan het einde van het jaar wordt. Dit zal echter niet op alle onderdelen lukken, maar daarvoor is de jaarrekening het slotstuk.

Leeswijzer

In deze 2e voortgangsrapportage volgen we de indeling uit de begroting 2025.

- 2e financiële prognose 2025
- Programma's onderverdeeld in de beleidsvelden met bijbehorende activiteiten
- Financiële afwijkingen per programma
- Recapitulatie programma's
- Investeringen
- Rechtmatigheid
- Ontwikkelingen Wmo en jeugdhulp

Per activiteit leest u de voortgang op de onderdelen kwaliteit en tijd. Een toelichting op de activiteit wordt gegeven wanneer een onderdeel niet op "groen" staat of als het bestuurlijk relevant is.
De interpretatie van de stoplichtindicatoren is als volgt:
Rood: de voortgang van de activiteit zoals geformuleerd in het laatst vastgestelde P&C-document van het lopende jaar zal niet worden gehaald, c.q. de activiteit komt te vervallen.
Oranje: de verwachting is dat de voortgang van de activiteit zoals geformuleerd in het laatst vastgestelde P&C-document van het lopende jaar, in negatieve zin niet gaat zoals verwacht.
Groen: de voortgang van de activiteit ligt in lijn met het laatst vastgestelde P&C-document van het lopende jaar, c.q. de activiteit is afgerond.
In de financiële afwijkingen per programma geven we in de financiële tabellen het volgende per beleidsveld weer:

- De stand van de begroting 2025 na de 1e prognose;
- De stand van de begroting 2025 na de 2e prognose;
- De bijstellingen van de ramingen (mutaties) in deze 2e prognose.

De financiële afwijkingen lichten we toe per beleidsveld per programma. Bij de exploitatie (baten en lasten) lichten we afwijkingen van € 50.000 of groter toe en bij de kleinere afwijkingen lichten we toe indien nodig.
Stand van de bezuinigingen uit de begroting 2024.
Met het verwerken van de bezuinigingen in de begroting 2025 rapporteren we niet langer afzonderlijk over de voortgang van de bezuinigingen in 2025. De verantwoording vindt plaats op de programma's indien daar aanleiding toe is.

2e prognose 2025

x € 1.000	2025
Stand begroting 2025-2028	25
Bijstellingen Prognose 2 2024	-375
Bijstellingen n.a.v. jaarrekening 2024	-2.993
Bijstellingen Prognose 1 2025	2.946
Stand Prognose 1 2025	-397
Bijstellingen Prognose 2 2025	8.305
Stand 2e prognose 2025	**7.908**
Waarvan incidenteel	5.433
Waarvan structureel	2.475

Financiële prognose

In deze rapportage rapporteren we financieel en inhoudelijk alleen over het lopende jaar. Wanneer ontwikkelingen een structureel effect hebben, dan nemen we die mee in het eerstvolgende P&C-document waarin een herziening van het financieel meerjarig perspectief is opgenomen (de kadernota of begroting).
In bovenstaande tabel ziet u de ontwikkeling van het geraamde begrotingssaldo voor het jaar 2025. Waar we bij de 1e prognose 2025 nog een tekort van € 397.000 hadden, stellen we dit nu bij naar een verwacht voordelig resultaat van € 7.908.000. Het voordelige tussentijdse resultaat is met name te danken aan incidentele baten.
Bij de jaarrekening over 2025 zal het uiteindelijke rekeningresultaat blijken, omdat het hier de stand van september 2025 betreft waarin afwijkingen van het laatste kwartaal niet zijn meegenomen.
In de financiële afwijkingen per programma is een verzameltabel opgenomen van de financiële bijstellingen met bijbehorende toelichting
Per saldo is, ten opzichte van de 1e prognose, sprake van een positieve bijstelling van € 8,3 miljoen. Dit betreft het saldo van meevallers en tegenvallers inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.
De belangrijkste meevallers(> € 250.000) zijn:

Teruggave gemeente Doetinchem - Rijksmiddelen voor beschermd wonen (voorstel toevoegen aan de bestemmingsreserve Opvang en Bescherming).	€ 392.000
BTW Sport (SPUK)	€ 340.000
Vrijval en afrekening opvang ontheemden Oekraïne (SPUK)	€ 1.906.000
Ontvangen subsidie klimaat en energiebeleid (CDOKE)	€ 457.000

Ontvangen subsidie Nationaal programma lokale warmtetransitie (NPLW)	€ 580.000
Ontvangen subsidie verduurzaming slecht geïsoleerde woningen	€ 1.464.000
Algemene uitkering - meicirculaire	€ 2.200.000
Algemene uitkering - septembercirculaire	€ 2.256.000
Lagere lasten langlopende rente	€ 923.000

De belangrijkste tegenvallers (> € 250.000) zijn:

Hogere lasten Integrale ondersteuning	€ 420.000
Financiële consequenties stormschade	€ 1.351.000
Uitgaven klimaat en energiebeleid (CDOKE)	€ 457.000
Uitgaven nationaal programma lokale warmtetransitie (NPLW)	€ 580.000
Uitgaven verduurzaming slecht geïsoleerde woningen	€ 1.464.000
Sanering WAL stort	€ 300.000

Onderstaande tabel bevat een totaaloverzicht van de overhevelingen die binnen de programma's nader zijn toegelicht:

Programma's	**Onderwerp**	**Bedrag**
Programma 2	Programma Armoede	€ 47.500
Programma 3	Duitse windmolens onderzoek	€ 28.000
Programma 3	Project WoooW	€ 139.000
Programma 3	LEADER Achterhoekse projecten	€ 43.500
Programma 3	Vitaal Platteland	€ 55.000
Programma 3	Klimaatadaptatie	€ 200.000
Programma 3	Bestrijding van de Japanse duizendknoop Molenveld	€ 85.213
Programma 3	Afdekken kleiput	€ 404.000
Programma 3	Subsidie Den Tappen	€ 200.000
Programma 4	ICT-kosten	€ 65.000
Totaal:		**€ 1.267.213**

Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk

Inleiding

Volksgezondheid, maatschappelijke ondersteuning en jeugd
In het programma 'Sociaal krachtig Winterswijk' geven we een toelichting op de beleidsvelden volksgezondheid, maatschappelijke ondersteuning en jeugd.
Iedereen doet mee!
Deze ambitie vertalen we in dit programma naar het realiseren van vitaliteit en gezondheid. Dit doen we door om te kijken naar elkaar. We zorgen dat iedereen kan meedoen. Daarnaast worden uitdagingen samen opgepakt en versterken we de sociale binding. We werken aan gelijke kansen voor ieder kind. Alle kinderen moeten veilig, gezond en kansrijk in Winterswijk kunnen opgroeien.
Zorg voor wie het nodig heeft
We vinden het belangrijk dat onze inwoners gezond en energiek zijn en zelf regie kunnen nemen op gezondheid en geluk. Met preventie richten we ons op factoren die van invloed zijn op gezondheid en welzijn. Jongeren hebben de toekomst, voor ouderen zijn goede fysieke en sociale structuren belangrijk.

Beschikbare voorzieningen
We beheersen de kwaliteit van zorg en de uitgaven voor jeugdzorg en WMO. Daarnaast moet samenwerking tussen betrokken partijen leiden tot een beter afgestemd aanbod. We zien het SKB als een onmisbare schakel in dit zorgaanbod voor de regio. Ook blijft Winterswijk zijn verantwoordelijkheid nemen voor de opvang van vluchtelingen. Het asielzoekerscentrum is een voorbeeld voor de rest van Nederland.

1.1 Volksgezondheid

Ambitie

We vinden het belangrijk dat iedere inwoner volwaardig mee kan doen in onze samenleving. We willen dat zij gezond en energiek zijn en zelf de regie kunnen nemen op gezondheid en geluk. De regio is voorzien van een volwaardig aanbod, waaronder ook het ziekenhuis. Het zorgaanbod is op elkaar afgestemd.
Relevante documenten:

- Visie Sociaal Domein 'Wij Winterswijk".
- Regionaal preventieakkoord ‘Gezondheid en Geluk voorop in de Achterhoek’.
- Regionale nota gezondheid ‘Samen langer gelukkig en gezond leven in de Achterhoek’.

Doelstellingen

Om gezondheid en geluk te bevorderen bieden we signalerende en preventieve activiteiten die van invloed zijn op gezondheid en welzijn. Het regionaal preventieakkoord is onze leidraad.

Activiteiten

Deelname regionaal preventieakkoord

We zijn sinds 2020 aangesloten bij het regionale preventieakkoord 'Gezondheid en Geluk voorop in de Achterhoek' (2020-2030). Speerpunten zijn:
bewegen, Achterhoek Rookvrij, minder overmatig alcoholgebruik, middelengebruik bespreekbaar maken, gezonde voedingskeuzes, ‘Iedereen doet mee’ en de basis op orde. Bij deze speerpunten horen activiteiten en campagnes die dit alles onder de aandacht brengen van onze inwoners.

Kwaliteit (toelichting)
Sinds januari 2023 is het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ondertekend door gemeenten, GGD'en, zorgverzekeraars en het ministerie van VWS. Zij zetten gezamenlijk in op een gezond en actief leven met een stevige sociale basis. Het GALA beoogt preventie op een hoger plan te tillen, zodat onze inwoners gezonder blijven en zorgkosten beheersbaar blijven. Het GALA zet breed in; het lokale preventieakkoord maakt deel uit van het GALA en vervalt als afzonderlijk beleidsdocument. Winterswijk onderschrijft de doelen van het GALA en het overgrote deel van de huidige preventie-inzet sluit hierop aan. Onze speerpunten zijn: veerkracht en weerbaarheid 0-100, leefstijl 0-100 en opvoeding.
In 2025 werken we nog steeds aan het GALA met behulp van de subsidie. Deze vragen we aan bij het ministerie van VWS voor 2023-2026. Een deel van de GALA-middelen wordt ingezet voor lokaal inzetten en regionale coördinatie op de ketenaanpakken: Obesitas kinderen, Obesitas volwassenen, Valpreventie, Kansrijke start en Welzijn op recept.
GALA hangt samen met het Integraal Zorgakkoord (IZA), vanuit die gelden zetten we in de Achterhoek regionaal in op preventie, om de transitie te maken van zorg naar gezondheid. In het Regioplan Achterhoek stellen de Achterhoekse zorgpartijen, gemeenten, zorgverzekeraar Menzis en andere maatschappelijke organisaties vast wat de belangrijkste opgaven zijn op basis van de uitgangspunten in het Integraal Zorgakkoord (IZA). Regionale samenwerking en gezamenlijke aanpak zijn nodig om de zorg toegankelijk, betaalbaar en kwalitatief hoog te houden.
De VNG heeft in 2025 ingestemd met het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA), een vervolg van het IZA en GALA.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
GALA loopt van 2023 tot en met 2026.
Tijd (indicator)

Uitvoeren projectplan in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)
We geven uitvoering aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Dit programma focust op preventie en gezondheid via sport en beweging, gezondheid en het versterken van de sociale basis. Gemeenten, de GGD, zorgverzekeraars en het ministerie maken onderdeel uit van het akkoord.
Kwaliteit (toelichting)
Momenteel wordt uitvoering gegeven aan het projectplan in het kader van GALA 2023 tot en met 2026. Dit plan wordt gefinancierd door de Specifieke Uitkering GALA (SPUK GALA). Omdat de bestaande preventieve activiteiten in Winterswijk een goede aansluiting hebben bij de doelen van het GALA, wordt een groot deel van de bestaande preventieve activiteiten hiermee gefinancierd. De resterende middelen worden ingezet op nieuwe initiatieven. In de afgelopen periode is gewerkt aan de vijf ketenaanpakken:

- Valpreventie – De deelname van huisartsen en fysiotherapeuten is vergroot door het organiseren van valpreventiebijeenkomsten, nieuwe beweeginterventies zijn opgezet en deelnemers zijn doorgeleid naar passend beweegaanbod;
- Kinderen naar Gezond(er) Gewicht – De Centrale Zorgverlener heeft een positie gekregen in de keten, specifieke interventies georganiseerd en er zijn lokale en regionale samenwerkingen opgezet;
- Volwassenen naar Gezond(er) Gewicht – De rol van de Centrale Zorg Coördinator is belegd en het leefstijlloket in Winterswijk is opgezet;
- Welzijn op Recept – Het aantal verwijzingen vanuit huisartsenpraktijken is toegenomen en de verwijzing van het medisch domein naar het sociaal domein is versterkt door de implementatie van een (nieuw) verwijssysteem;
- Kansrijke Start – De samenwerking met het Streekziekenhuis Koningin Beatrix is opgezet en zorg- en welzijnsprofessionals zijn betrokken bij het lokale aanbod en doorverwijsmogelijkheden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het uitvoeringsplan GALA bestaat uit verschillende onderdelen. Deze lopen tot 2026.
Tijd (indicator)

Doelstellingen

We sturen op behoud van zorgaanbod en voorzieningen.

Activiteiten

Lobby voor het behoud van het SKB
Het SKB is onmisbaar in het zorgaanbod van Winterswijk en de regio. Daarom zetten we ons tot het uiterste in om een volwaardig ziekenhuis te behouden.
Kwaliteit (toelichting)
Wij zetten, middels lobby en het gebruik van politieke lijnen richting Den Haag en andere betrokken partijen, in op het behoud van het SKB als een volwaardig ziekenhuis. De regionale rol/functie en het belang van het behoud van het SKB blijven we onder de aandacht brengen. Dit om de nabijheid en de kwaliteit van zorg voor inwoners in de Oost-Achterhoek voor de toekomst te borgen.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit is een continu proces.
Tijd (indicator)

Indicatoren

- Hoe ervaren inwoners hun gezondheid/kwaliteit van leven? (Bron: CBS)
- Demping van de stijging van het aantal chronisch zieken. (Bron: CBS)

Risico's

- De invloed van de gemeente op het behoud van voorzieningen zoals het SKB, is veelal beperkt tot lobby.
- Preventie: bij een nieuwe aanpak zijn de effecten vooraf niet altijd zeker.

1.2 Maatschappelijke ondersteuning

Ambitie

We zetten in op een goede fysieke en sociale infrastructuur, waarbij zorgplicht, een dekkend zorglandschap en een minimale sociale basis uitgangspunten zijn. Daarnaast hebben we zorg ingekocht die kwalitatief goed en betaalbaar is en die stimuleert tot zorginnovatie en samenwerking.
Relevante documenten:

- Visie Sociaal Domein "Wij Winterswijk".
- Integrale Verordening sociaal domein.
- Samen aan het Stuur (integrale samenwerking sociaal domein).
- Beoordelingskader Wonen met zorg.

Doelstellingen

We zorgen voor een sterke sociale basis met laagdrempelige voorzieningen en streven naar het normaliseren van de hulp van onze inwoners.

Activiteiten

Actualiseren van de visie voor het sociaal domein

We werken aan een visie voor het sociaal domein. Daarna volgt de visie op de positionering en werkwijze van de lokale toegang tot het sociaal domein (onder andere De Post).

Kwaliteit (toelichting)
Het sociaal domein is geëvalueerd. Daarna is een nieuwe, geactualiseerde visie opgesteld en vervolgens een uitvoeringsagenda. De actualisatie van de visie op de toegang is hierin meegenomen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De visie sociaal domein is in januari 2025 door de raad vastgesteld. De bijbehorende uitvoeringsagenda is inmiddels door het college vastgesteld. Hiermee is deze activiteit afgerond en kan vervallen.
Over de realisatie van de ambities wordt vanaf de begroting 2026 gerapporteerd.

Tijd (indicator)

Inloopvoorzieningen als algemene voorziening doorontwikkelen

Voor kwetsbare inwoners is een goede fysieke én sociale infrastructuur belangrijk om langer zelfstandig en gezond thuis te kunnen wonen. Goede inloopvoorzieningen leveren een belangrijke bijdrage aan ontmoeting en het voorkomen van eenzaamheid.

Kwaliteit (toelichting)
De beweging naar algemene voorzieningen is een belangrijk aspect van het sociaal domein, waarbij we streven naar toegankelijke en passende ondersteuning voor onze inwoners. In onze visie hebben we dit ook zo opgenomen en we werken dit nader uit in de uitvoeringsagenda .

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De beweging en doorontwikkeling is een continu proces.

Tijd (indicator)

Realisatie overgang beschermd wonen

Voor Opvang en Bescherming verschuiven er taken van centrumgemeente Doetinchem naar lokale gemeenten. In eerste instantie worden we verantwoordelijk voor de nieuwe cliënten beschermd wonen. Hiermee wordt de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis en dus een inclusieve samenleving, verder vormgegeven.

Kwaliteit (toelichting)

De overgang van taken en budgetten van centrumgemeente naar lokale gemeenten is wederom uitgesteld. Vooralsnog is er geen nieuwe planning bekend. De decentralisatie is een volgende stap in de beweging van beschermd wonen naar een beschermd thuis. Concreet betekent dit voorgenomen besluit dat alle gemeenten voor nieuwe cliënten de middelen voor beschermd wonen ontvangen op basis van een objectief verdeel- en ingroeimodel.

Omdat invoering voorlopig van de baan is, wordt het "regionaal convenant Opvang en Bescherming 2022-2026", met daarin de samenwerkings- en financiële afspraken met de centrumgemeente Doetinchem over de lokale toegang, op dit moment geëvalueerd en aangepast.

In aanloop naar de invoering van het woonplaatsbeginsel, voeren de Achterhoekse gemeenten al wel zelf de toegang uit voor beschermd wonen. Dit doen we in samenwerking met de centrumgemeente Doetinchem. Het doel is om zoveel mogelijk in te kunnen zetten op begeleiding of beschermd thuis.

Inwoners met GGZ-problematiek blijven steeds langer thuis wonen, soms zonder passende ondersteuning (zorgmijders of wachtlijsten). De complexiteit van problematiek op het gebied van Veiligheid en Zorg in relatie tot de Wet verplichte ggz neemt hierdoor toe.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De decentralisatie (woonplaatsbeginsel) is nu tot nader orde uitgesteld. De planning wordt aangepast aan de besluitvorming van het Rijk. Het onderwerp lijkt echter vooralsnog stil te liggen.

Tijd (indicator)

Arbeidsmatige dagbesteding is een algemene voorziening

Samen met Fijnder werken we toe naar een arbeidsmatige dagbesteding voor cliënten die niet meer leerplichtig zijn en de pensioengerechtigde leeftijd nog niet hebben bereikt.

Kwaliteit (toelichting)

Het bestuur van Fijnder heeft besloten te stoppen met het aanbieden van arbeidsmatige dagbesteding als algemene voorziening op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Uit de evaluatie is namelijk gebleken de inwoner meer gebaat is bij een op maat gemaakt traject, omdat inwoners verschillen in interesse en behoeften hebben.

Wel blijft het mogelijk om onze inwoners een maatwerkvoorziening aan te bieden. In gesprek met de inwoner zal het traject op basis van de huidige dienstverlening en infrastructuur van Fijnder worden vormgegeven. De kosten komen dan (blijvend) ten laste van de Wmo.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Deze activiteit is stopgezet met ingang van oktober 2024. In de begroting 2026 ev hoeft deze activiteit daarom niet meer opgenomen te worden.
Tijd (indicator)

Doelstellingen

Zorgkosten beheersbaar houden

Activiteiten

Instroom tweedelijns Wmo beperken

Als gemeente willen we meer sturing op de uitgaven voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), onder andere huishoudelijke hulp en zorg voor ouderen. De standaardindicatie voor hulp bij huishouden is twee uur.
Kwaliteit (toelichting)
In 2025 zetten we de reeds ingezette daling van het gemiddelde aantal uren huishoudelijke hulp aan de hand van het normenkader voort. Daarnaast willen we, daar waar mogelijk, meer inzetten op het versterken van het fysieke vermogen van de inwoner, waardoor minder ondersteuning nodig is. Dit gaan we doen door een beweeginterventie in te zetten vanuit de Wmo, in plaats van overnemende ondersteuning. Deze interventie richt zich specifiek op het fysieke functioneren van de inwoner, waardoor de zelfredzaamheid, onafhankelijkheid en sociale contacten toenemen. In april is de eerste groep gestart met deze beweeginterventie. De effecten van deze interventie worden komende tijd gemonitord.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het verlagen van het gemiddelde aantal ingezette uren is een continu proces. De daling zet gestaag door.
De beweeginterventie is in het eerste kwartaal 2025 geïmplementeerd en de eerste groep is gestart.
Tijd (indicator)

Monitoren resultaten nieuwe inkoop Wmo

We ontwikkelen een monitoringssysteem voor Wmo- en jeugdhulp. Zo werken we aan een 'real time dashboard' om een beter inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de kosten van indicaties.
Kwaliteit (toelichting)
Regionaal zijn afspraken gemaakt over de wijze van monitoring van de resultaten van onze transformatiedoelen, en de manier waarop wij hiervan een lerende cyclus kunnen maken. Op deze manier doen we meer recht aan onze gezamenlijke verantwoordelijkheid voor Wmo- en jeugdhulp. Het eerste concept van de monitor is gepresenteerd. Voor de gezamenlijke evaluatie tussen cliënt, zorgaanbieder en gemeente is een pilot gestart.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De monitor wordt in 2025 verder uitgebouwd en voorbereid op de nieuwe inkoop 2026.

Tijd (indicator)

We zetten in op zorgvernieuwing en de toepassing van innovatieve concepten

Samen met andere partijen werken we aan een transformatie van gemeentelijke ondersteuning.

Kwaliteit (toelichting)

Transformatie van de ondersteuning houdt onder meer in dat we in de inkoopsystematiek hebben opgenomen dat zorgaanbieders ruimte hebben om te innoveren en hiertoe worden gestimuleerd. In de nieuwe inkoop is dit eveneens een belangrijk onderwerp. Ook nu zijn we met aanbieders in gesprek over innovatie en transformatie. Hiermee gaan we de transformatie een impuls geven.
In onze nieuwe visie sociaal domein die uitgevoerd wordt vanaf 2025, is innovatie van de zorg en ondersteuning eveneens een belangrijk onderwerp.
Ook andere partijen stimuleren we om samen met ons te innoveren. Hierbij is ook aandacht voor onze eigen uitvoering van ondersteuning.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een voortdurend proces.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal geïndiceerde uren voor hulp bij huishouden daalt.
- Stabilisatie en waar mogelijk daling van het aantal cliënten dat begeleiding ontvangt in het kader van de Wmo.

Risico's

Voor zorgvernieuwing en het beïnvloeden van de in- en doorstroom zijn we mede afhankelijk van (keten)partners.

1.3 Jeugd

Ambitie

Gelijke kansen voor ieder kind. Alle kinderen moeten veilig, gezond en kansrijk in Winterswijk kunnen opgroeien.
Relevante documenten:

- Visie Sociaal Domein "Wij Winterswijk".
- Integrale Verordening sociaal domein.
- Samen aan het stuur (integrale samenwerking sociaal domein).

Doelstellingen

Door de zorg zoveel als mogelijk te normaliseren, beperken we de instroom in geïndiceerde voorzieningen

Activiteiten

Opvangvoorziening voor kinderen met een zorgvraag

De opvang voor kinderen met een zorgvraag is gestart met het zoeken naar een oplossing voor de groep kinderen tussen de acht en twaalf jaar met een zorgvraag. Er is een pilot geweest voor buitenschoolse opvang (bso) voor alle kinderen met en zonder zorgvraag.

Kwaliteit (toelichting)
De inclusieve buitenschoolse opvang (bso) is een voorliggende voorziening waar ook kinderen met een zorgvraag terecht kunnen voor opvang. De inclusieve bso is in de Hervormingsagenda Jeugd opgenomen als goed voorbeeld van een voorliggende voorziening waarmee kosten op tweedelijns zorg bespaard kunnen worden. Voor de inclusieve bso hebben wij een subsidieregeling met kwaliteitseisen vastgesteld. Er is nu voor de komende vier jaar een subsidie beschikbaar gesteld ten behoeve van Stichting Welzijn Winterswijk, mits de raad hiervoor middelen beschikbaar stelt.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De subsidieregeling is vastgesteld en op basis daarvan is subsidie toegekend.
Tijd (indicator)

Instroom van jeugdige cliënten naar tweedelijnszorg neemt af
We treffen een aantal maatregelen om de instroom in de jeugdzorg te beperken.
Kwaliteit (toelichting)
In 2025 werken we aan verschillende mogelijkheden om de instroom in de jeugdhulp te verminderen, door het verkorten van zorgtrajecten en een snellere uitstroom waar dat verantwoord is. We gaan hiervoor standaarden opnemen in de nieuwe contracten met jeugdhulpaanbieders die 2026 gelden. De standaarden hebben we gebaseerd op de trajectduur van landelijk erkende methodieken. Dit hebben we hebben de afgelopen tijd voorbereid.
We hebben een projectplan gemaakt om in een regietafel met mensen met verschillende kennis en expertise samen naar de beste oplossing voor de jeugdige en zijn gezin te zoeken. In het vierde kwartaal zullen we met deze regietafel starten. Daarnaast zijn alle jeugdconsulenten en medewerkers van het Ondersteuningsteam getraind in de methodiek van de Verklarende Analyse. De Verklarende Analyse is een hulpmiddel om brede oorzaken en gevolgen bij gezinsproblematiek in kaart te brengen. Daardoor kan beter passende tweedelijnszorg ingezet worden, en in bepaalde gevallen kan het zelfs voorkómen dat tweedelijnszorg ingezet wordt.
Het functioneren van het echtscheidingsloket is inmiddels onder de loep genomen, mede omdat complexe echtscheidingen een belangrijke oorzaak zijn van problematiek bij jeugdigen. In circa 70% van de jeugdbeschermingszaken speelt een complexe echtscheiding een rol. Het echtscheidingsloket kan zowel door de ouders als door de kinderen van gescheiden ouders benaderd worden. We streven ernaar het echtscheidingsloket meer bekendheid en een actievere rol te geven. Voor de aanpak van echtscheidingsproblematiek hebben we inmiddels Villa Pinedo gecontracteerd, zodat gescheiden ouders en hun kinderen daar terecht kunnen voor ondersteuning bij een echtscheiding.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het beperken van de instroom in de jeugdhulp vraagt meerdere jaren.
Tijd (indicator)

Hervormingsagenda Jeugd

Het doel van de Hervormingsagenda Jeugd is om de kwaliteit en effectiviteit van de jeugdzorg te verbeteren en de kosten te beheersen. Hiervoor zetten we in op preventie en stevige lokale teams.

Kwaliteit (toelichting)

In de Hervormingsagenda Jeugd is afgesproken dat de Jeugdwet wordt ingeperkt. Jeugdhulp moet beschikbaar zijn voor jeugdigen met zware, complexe problematiek. Lichte problematiek moet dan worden opgelost in het voorliggende veld en door middel van preventie. Deze opdracht is verwerkt in de visie Wij Winterswijk en is geconcretiseerd in de uitvoeringsagenda van de visie. We zijn in het voorjaar gestart door te onderzoeken hoe we de sociale basis en de gemeentelijke toegang tot ondersteuning kunnen versterken door middel van een startmeting. In het derde kwartaal heeft een startbijeenkomst plaatsgevonden om alle collega's in het sociaal domein op de hoogte te brengen en de term 'eigen kracht' te definiëren. In het kader van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is een zelfscan ingevuld die inzicht geeft in hoeverre ons lokale team hulp kan bieden bij onveiligheid. De uitkomsten van de startmeting en zelfscan vormen input voor de acties die in 2026 uitgezet worden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming vragen meerdere jaren.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Om zorgkosten te beheersen en het zorgaanbod beter af te stemmen, sturen we met de inkoop op zorgvernieuwing met behoud van kwaliteit en op partnerschap met onze zorgaanbieders.

Activiteiten

Monitoren resultaten nieuwe inkoop jeugd

We evalueren en monitoren de inkoop van Wmo- en jeugdhulp.

Kwaliteit (toelichting)

Regionaal zijn er afspraken gemaakt over de wijze van monitoring van de resultaten van onze transformatiedoelen, en de manier waarop wij hiervan een lerende cyclus kunnen maken. Op deze manier doen we meer recht aan onze gezamenlijke verantwoordelijkheid voor Wmo- en jeugdhulp. Het eerste concept van de monitor is gepresenteerd. Voor de gezamenlijke evaluatie tussen cliënt, zorgaanbieder en gemeente is een regionale pilot gestart.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De pilot loopt. De monitor zal eind 2025 gereed zijn. De monitor is dan ook ingericht volgens de contractafspraken die we vanaf 2026 hebben met de zorgaanbieders van Wmo- en jeugdhulp.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Zorgen dat ouders goed voor hun kinderen kunnen zorgen

Activiteiten

Inzet Preventie Platform Jeugd

Om ouders te ondersteunen, biedt het Preventie Platform Jeugd (PPJ) hulp op het gebied van (opvoedings)ondersteuning en preventie. Het PPJ ontwikkelt preventieprogramma's voor verschillende (opvoedings)thema's, zoals kind en armoede, kind en scheiding, omgaan met alcohol en drugs, weerbaarheid en veerkracht.

Kwaliteit (toelichting)
In april 2023 is een onderzoek gestart naar het functioneren van het Preventie Platform Jeugd (PPJ). Dit omdat het PPJ ooit als pilot is gestart en we kritisch moeten (blijven) kijken of het PPJ op de huidige manier doorgaat of dat aanpassingen gewenst zijn.
Dit onderzoek is inmiddels afgerond. Daaruit bleek dat de doelen voor het effectief inzetten van jeugdpreventie voor een groot deel worden bereikt. Op het onderdeel 'bereik' (deelname) zijn er nog aandachtspunten: de zichtbaarheid en laagdrempeligheid behoeft verbetering. Ook in de uitvoering en samenwerking met professionals liggen nog verbeterpunten, met name in de samenwerking met het onderwijs.
Naar aanleiding van de aandachtspunten is er op hoofdlijnen een nieuwe structuur vastgesteld. Inmiddels hebben de vier deelnemende gemeenten een overeenkomst ondertekend waarin onder meer de nieuwe structuur is vastgelegd. Zo wordt de functie van projectleider vervangen door een coördinator. Deze krijgt de taak om de kwaliteit en effectiviteit te monitoren en te optimaliseren. Ook moet de coördinator de zichtbaarheid vergroten zodat meer jeugd wordt bereikt. Daarnaast zijn de werkgroepen afgeschaft omdat we ons minder willen richten op het ontwikkelen van nieuw aanbod maar meer op de bestaande preventie; we willen deze zo dicht mogelijk bij de jeugd brengen (scholen).
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2025 staat de nieuwe structuur.
Tijd (indicator)

Indicatoren

- Beheersbaar krijgen van de instroom voor geïndiceerde jeugdhulp.

Risico's

- We zijn mede afhankelijk van zorgorganisaties voor de kwaliteit, innovatie en in-, door- en uitstroom.
- We hebben een beperkte invloed op de doorverwijzing naar geïndiceerde zorg door externe doorverwijzers, zoals huisartsen.
- Preventie: bij een nieuwe aanpak zijn de effecten vooraf niet altijd zeker.

Financiële afwijkingen programma 1

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Prognose 1 2025	Prognose 2 2025	Mutaties Prognose 2 2025
Baten			
1.1 Volksgezondheid			
7.1 Volksgezondheid	**501**	**501**	**0**
1.2 Maatschappelijke ondersteuning			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**13.902**	**13.902**	**0**
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	**80**	**80**	**0**
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	**8**	**8**	**0**
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	**243**	**243**	**0**
6.811 Beschermd wonen (WMO)	**0**	**392**	**392**
Totaal 1.2 Maatschappelijke ondersteuning	**14.233**	**14.625**	**392**
Totaal Baten	**14.734**	**15.126**	**392**
Lasten			
1.1 Volksgezondheid			
7.1 Volksgezondheid	**2.033**	**1.941**	**-92**
1.2 Maatschappelijke ondersteuning			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**15.439**	**15.507**	**69**
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	**696**	**706**	**10**
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	**1.198**	**1.121**	**-77**
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	**1.121**	**1.006**	**-115**
6.712 Begeleiding (WMO)	**5**	**5**	**0**
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	**7.956**	**8.361**	**405**
6.791 PGB WMO	**270**	**230**	**-40**
6.811 Beschermd wonen (WMO)	**47**	**47**	**0**
6.91 Coördinatie en beleid WMO	**857**	**857**	**0**
Totaal 1.2 Maatschappelijke ondersteuning	**27.590**	**27.842**	**252**
1.3 Jeugd			
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	**511**	**541**	**30**
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	**368**	**368**	**0**
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	**4.541**	**5.741**	**1.200**
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	**4.870**	**3.670**	**-1.200**
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	**126**	**126**	**0**
6.792 PGB Jeugd	**88**	**88**	**0**
6.821 Jeugdbescherming	**583**	**583**	**0**
6.822 Jeugdreclassering	**55**	**55**	**0**
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	**766**	**766**	**0**
Totaal 1.3 Jeugd	**11.908**	**11.938**	**30**
Totaal Lasten	**41.531**	**41.721**	**190**
Onttrekkingen			
1.2 Maatschappelijke ondersteuning			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**0**	**0**	**0**
6.811 Beschermd wonen (WMO)	**89**	**89**	**0**
Totaal 1.2 Maatschappelijke ondersteuning	**89**	**89**	**0**
Stortingen			
1.2 Maatschappelijke ondersteuning			
6.811 Beschermd wonen (WMO)	**0**	**392**	**392**
Gerealiseerd resultaat	**-26.708**	**-26.898**	**-190**

Volksgezondheid

Het voordeel van € 92.000 aan de lastenkant wordt als volgt verklaard.

• Lagere lasten preventie gezondheid	€ 25.000 V
• Lagere lasten Jeugdgezondheidszorg 0 tm 4 jaar	€ 37.000 V
• Lagere lasten Jeugdgezondheidszorg maatwerk	€ 30.000 V

Een deel van de lasten voor preventie gezondheid worden onder de GALA-budgetten verantwoord.
Over 2023 en 2024 is een deel van de subsidie voor de jeugdgezondheidszorg teruggevorderd en wordt ook hier een deel van de lasten verantwoord onder de GALA-budgetten.

Maatschappelijke ondersteuning

Wij hebben van de gemeente Doetinchem een bedrag van (afgerond) € 392.000 ontvangen (zie verder de toelichting bij het onderdeel "Onttrekkingen en toevoegingen reserves").
Het nadeel van € 252.000 aan de lastenkant wordt grotendeels als volgt verklaard.

• Hogere lasten Integrale ondersteuning	€ 420.000 N
• Lagere lasten vervoersvoorzieningen	€ 55.000 V
• Lagere lasten rolstoelen	€ 45.000 V
• Lagere lasten woonvoorzieningen	€ 15.000 V
• Lagere lasten personeel Sociaal Domein	€ 77.000 V
• Lagere lasten Visie Sociaal Domein	€ 23.000 V
• Hogere lasten Regionale samenwerking Sociaal Domein	€ 60.000 N
• Hogere lasten uitvoeringsprogramma Visie Sociaal Domein	€ 30.000 N

De lasten voor de Integrale ondersteuning waren in 2024 hoger uitgevallen. Enerzijds werd dit veroorzaakt door een stijging van het aantal cliënten en anderzijds door een stijging van de gemiddelde kosten per cliënt. Daarnaast is de arbeidsmatige dagbesteding bij Fijnder in 2024 stopgezet. Hiervoor was een bezuiniging opgenomen (zie ook toelichting bij de jaarrekening 2024). Deze oorzaken hebben een structureel effect op de meerjarenbegroting. Omdat deze niet verwerkt waren in de begroting 2025 vragen we voor 2025 nu een aanvullend budget. Bij de begroting 2026 hebben we met bovenstaande rekening gehouden en extra budget gevraagd.
De lasten voor vervoersvoorzieningen, rolstoelen en woonvoorzieningen vallen lager uit omdat de vraag naar deze voorzieningen lager uitvalt.
De personeelskosten Sociaal Domein worden nu verantwoord in programma 4 en daarmee kan dit budget vrijvallen.
De Visie Sociaal Domein is vastgesteld en daarmee kan het resterende budget dat beschikbaar is gesteld voor het opstellen van de Visie Sociaal Domein vrijvallen.
Voor de governance Sociaal Domein is regionaal een kwartiermaker aangesteld en daarnaast zijn er extra kosten voor de nieuwe inkoop per 2026 (o.a. juridische kosten i.v.m. rechtszaken) gemaakt
Na het vaststellen van de Visie Sociaal Domein is het uitvoeringsprogramma Visie Sociaal Domein opgesteld. Hiervoor is voor 2025 € 30.000 nodig.

Jeugd

Er zijn geen mutaties > € 50.000 geweest.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

De gemeente Doetinchem heeft vorig jaar een bedrag overgehouden van de rijksmiddelen voor Beschermd wonen. Dit overschot wordt verdeeld over de Achterhoekse gemeenten en voor Winterswijk betekent dit dat wij een bedrag van (afgerond) € 392.000 hebben ontvangen. Wij stellen voor dit bedrag toe te voegen aan de bestemmingsreserve Opvang en Bescherming.

Programma 2 Meedoen in Winterswijk

Inleiding

Dit programma is uitgewerkt in vier onderdelen: meedoen met sport, cultuur, onderwijs en werk.
Programma 2 sluit daarmee aan op programma 1, waarin het vooral gaat om meedoen op het gebied van welzijn en gezondheid.
De kracht van sport, cultuur en verenigingen
Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt: een belangrijke factor voor welzijn. We zetten in op de verbinding tussen kunst, cultuur, onderwijs en het sociaal domein.
Sport zorgt voor preventie, ontspanning en een gezond leven. Samen met cultuur heeft sport een positieve invloed op de persoonlijke ontwikkeling. Wij waarderen dat en dragen hieraan bij.
Bestaanszekerheid
Het hebben van werk en daarmee het meedoen in de samenleving, draagt in hoge mate bij aan het welzijn en het voorkomen van armoede. We ondersteunen de weg naar een reguliere baan, rekening houdend met de kwetsbaarheid en ontwikkelkansen.
Onderwijs voor iedereen
Gelijke kansen betekent soms ongelijk investeren; passend en bereikbaar onderwijs is essentieel. Voor gelijke kansen werken we samen met onderwijs en verenigingen.

2.1 Cultuur

Ambitie

Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt. Het is een belangrijke factor voor het welzijn en de persoonlijke ontwikkeling van onze inwoners. Cultuur draagt ook bij aan een aantrekkelijke fysieke omgeving. Het is daarmee ook een belangrijke drager van onze toeristische en daarmee ook economische sector. We willen cultuur behouden en waar mogelijk versterken.
Relevante documenten:

- Cultuurnota
- Museumvisie
- Erfgoednota ‘Wi-j doet ’t samen’
- Beleidsnota ‘Archeologische monumentenzorg in de gemeente Winterswijk’
- Beleidsnota ‘Aardkundige waarden in Winterswijk’
- Kerkenvisie Oost Achterhoek

Doelstellingen

Instandhouding en versterking culturele infrastructuur

Activiteiten

Cultuurnota 2024 (in begroting onder activiteit 'toekomstvisie voorzieningen')

We willen onze voorzieningen op het gebied van kunst & cultuur behouden en versterken. Voorbeelden zijn de bibliotheek, de schouwburg, de musea, het instituut voor kunst & cultuur Boogie Woogie en het amateurverenigingsleven. Ze vormen onze huidige lokale, culturele infrastructuur en zijn van artistieke, maatschappelijke, sociale en economische waarde.
Om onze voorzieningen in stand te kunnen houden, is passende huisvesting noodzakelijk. De komende jaren is naar verwachting onvoldoende geld beschikbaar voor grote investeringen in nieuwbouw. Daarom is geld gereserveerd voor noodzakelijke reparaties en renovaties aan de panden van onder andere Boogie Woogie en theater de Storm.

Kwaliteit (toelichting)

Samen met o.a. culturele organisaties en verenigingen wordt gewerkt aan de uitvoering van de Cultuurnota. Zo heeft de Cultuurbus voor senioren voor het eerst gereden, is het Convenant Amateurkunst Winterswijk gesloten en wordt er een regionale Kwartiermaker Cultuur en Erfgoed geworven. Ook zijn de voorbereidingen gestart voor het Landelijk Atelierweekend dat in november plaatsvindt samen met Villa Mondriaan.
De aanvraag van Theater de Storm voor een beroep op de bestemmingsreserve Instandhouding Voorzieningen is behandeld in de raadsvergadering van mei 2025. De eerste start is gemaakt met de renovatie door in de zomer 2025 de trekkenwand in de Mondriaanzaal te vervangen en in september 2025 is de led-verlichting geplaatst. In de zomer van 2026 en 2027 zal de grootschalige renovatie plaatsvinden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Conform planning.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Inzetten op behoud en ontwikkeling van (fysiek) erfgoed

Activiteiten

Uitvoeringsagenda erfgoednota 'Wi-j doet 't samen'

We voeren ons erfgoedbeleid samen met de gemeenten Aalten en Oost Gelre uit.

Kwaliteit (toelichting)

We voeren ons erfgoedbeleid gezamenlijk uit met de gemeenten Aalten en Oost Gelre. In september 2025 wordt de nieuwe gezamenlijke beleidsnota vastgesteld in de raden van de drie gemeenten. Hiermee geven we invulling aan de actualisering van het erfgoedbeleid Oost Achterhoek, waarin ook de implementatie van de Omgevingswet en het Verdrag van Faro zijn meegenomen. Daarnaast sluiten we aan bij de nieuwe beleidsvisie van de provincie Gelderland.

Kwaliteit en implementatie wettelijke taken

Ons cultureel erfgoed speelt een belangrijke rol bij ruimtelijke transities. Leegstaande monumenten zoals boerderijen en kerken worden actief betrokken bij het zoeken naar ruimte voor wonen en nieuwe functies. Ze fungeren tevens als dragers voor gebiedsontwikkelingen.

Binnen het project De Verhalenfabriek worden gebiedsbiografieën opgesteld die handvatten bieden voor deze aanpak. Deze biografieën omvatten erfgoed in brede zin, waaronder archeologie, aardkundige waarden en landschap. Voor de buurtschappen is inmiddels 75% van de gebiedsbiografieën opgeleverd. De werkzaamheden lopen door in 2026. Voor de kern van Winterswijk zijn de eerste opdrachten verstrekt.

Uitvoering huidig beleid

Tot de uitvoering van het huidige erfgoedbeleid behoren: aansluiten bij en houden van informatiebijeenkomsten, keukentafelgesprekken gericht op het verduurzamen van monumenten, onderhoudssubsidieregeling voor gemeentelijke monumenten en publicaties van de erfgoedreeks en het educatie-evenement De Tijdreis door Winterswijk.

Cultuur en Erfgoedpact Achterhoek

We blijven actief deelnemen aan het regionale Cultuur en Erfgoedpact Achterhoek. In 2025 is een nieuw pact gesloten met de provincie Gelderland. Daarnaast is het bredere regionale cultuur- en erfgoedakkoord ondertekend, waarin het pact is ingebed.

Tot slot hebben we tijdens het transformatiefestival in juni een intentieovereenkomst getekend met 10 gemeenten in de regio, de provincie Gelderland en Rijksdienst om aandacht te besteden aan de transformatie van erven in het buitengebied. Dit doen we samen met partners als de Regio Achterhoek en LTO.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Cultuur en Erfgoedpact Achterhoek

We hebben in 2025 een nieuw pact gesloten met de provincie Gelderland.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Lokaal toereikend media-aanbod

Activiteiten

Vorming streekomroep

Gemeente Winterswijk heeft op dit moment een lokale publieke omroep ‘RTV Slingeland’. Vanuit het rijk is er het voornemen om per 2028 enkel nog te werken met streekomroepen per regio, in plaats van een lokale publieke omroep per gemeente. Voor de Achterhoek betekent dit dat er één streekomroep zal komen voor 9 Achterhoekse gemeenten. Alle lokale publieke omroepen zullen moeten fuseren tot een streekomroep.

Kwaliteit (toelichting)

Het stelsel, de financiering en de regelgeving rond lokale omroepen gaat de komende jaren fors op de schop. Dat heeft ook gevolgen voor de gemeente Winterswijk en RTV Slingeland. Zo verdwijnt de wettelijke zorgplicht (en verplichte financiering) door gemeenten. Ook krijgen gemeenten te maken met een streekomroep in plaats van een lokale omroep. Hiermee beoogt het Rijk een grote kwaliteitsimpuls te kunnen geven aan de lokale omroepen met veel meer aandacht voor de journalistieke taak van media.

Ter voorbereiding hierop is RTV Slingeland een (tijdelijke vorm) van samenwerking aangegaan met Regio8, in aanloop naar de vorming van een streekomroep voor de Achterhoek. Over de definitieve samenwerkingsvorm worden afspraken gemaakt met de andere gemeenten in de regio.

De Achterhoekse gemeenten hebben gezamenlijk een reactie op de internetconsultatie gegeven in februari 2025. Daarnaast hebben de gemeenten Aalten, Oost Gelre en Winterswijk in maart 2025 een aanvraag ingediend met het verzoek om de streek ‘Achterhoek’ op te splitsen in twee streekomroepen. Dit verzoek is afgewezen.

In september 2025 is, naar aanleiding van in juni 2025 in de raad besproken motie over de lokale omroep, een eenmalige aanvullende subsidie toegekend. Deze subsidie heeft tot doel de financiële positie van RTV Slingeland te versterken, zodat over het jaar 2025 een positief financieel resultaat kan worden gerealiseerd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De wetgeving is met 1 jaar uitgesteld en gaat nu in per 1-1-2028.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het huidige niveau van het culturele aanbod blijft in stand.
- De activiteiten uit de uitvoeringsagenda's zijn behaald.

Risico's

- Het aantal bezoekers blijft achter als gevolg van economische ontwikkelingen.
- Het 'vermarkten' van archeologische en aardkundige waarden lukt onvoldoende door gebrek aan capaciteit. Denk bijvoorbeeld aan de afname van het aantal vrijwilligers.
- Bij monumenten wordt het bij onderhoud en restauratie steeds moeilijker om aan vakmensen en materialen te komen. Hierdoor lopen subsidieaanvragen nog wel eens langer door. Of er zijn aanvullende kosten, doordat er extra schade ontstaat door te lang wachten op herstel.

2.2 Sport

Ambitie

Sport moet voor iedereen betaalbaar en toegankelijk zijn. Sport levert een belangrijk aandeel aan de preventiedoelen. We stimuleren mensen die weinig tot niet actief zijn tot meer bewegen.
Relevante documenten:

- Sportnota
- Lokaal sportakkoord
- Regionaal sportakkoord

Doelstellingen

Het stimuleren van mensen tot (meer) beweging

Activiteiten

Uitvoeren activiteiten Achterhoek in Beweging en lokaal sportakkoord

Achterhoek in Beweging is een netwerk van mensen en organisaties die sport en bewegen inzetten voor een inclusieve samenleving en een gezonde en uitdagende leefomgeving.
Het lokale sportakkoord 'Samen actief in Winterswijk' voeren we samen met onze sportverenigingen en maatschappelijke organisaties uit.
Kwaliteit (toelichting)
Samen met Achterhoek in Beweging stimuleren we sport, bewegen en een gezonde leefstijl onder de inwoners. Hun motto is, regionaal samenwerken en lokaal uitvoeren.
In het regionale Beweeg- en Sportakkoord zijn de ambities vastgelegd en in 2025 wordt ingezet op de thema's: inclusie en diversiteit, vaardig in bewegen, vitaal en veilig sportklimaat, maatschappelijke waarde van topsport en sport en preventie.
We zetten ons samen in op de ambities in ons lokale sportakkoord 'Samen Actief in Winterswijk'. Lokaal wordt intensiever intern (sociaal domein, gezondheid, sport/cultuur, onderwijs, openbare ruimte) de verbinding gemaakt. Sport wordt benut als preventiemiddel voor een gezonde en actieve leefstijl voor alle inwoners. In 2025 worden programma's en activiteiten georganiseerd voor onze inwoners. Ook is er in 2025 de mogelijkheid om als initiatiefnemer subsidie aan te vragen voor een project dat betrekking heeft op één van de thema's van het sportakkoord, en inwoners stimuleert om in beweging te komen.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2025 wordt er gewerkt aan de ambities
Tijd (indicator)

Doelstellingen

Sportvoorzieningen zijn toekomstbestendig en betaalbaar

Activiteiten

We hebben een duurzaam zwembad met een gezonde exploitatie

Wij zien het overdekte zwembad als een belangrijke voorziening voor onze inwoners. Daarom willen we graag een les-, doelgroepen- en sportbad voor Winterswijk behouden. We onderzoeken hoe we de voorziening ook op de lange termijn kunnen en willen behouden.

Kwaliteit (toelichting)
In de raad van februari heeft de raad besloten budget beschikbaar te stellen voor een grondige renovatie van zwembad Jaspers. De renovatie van het zwembad startte op 12 mei 2025 en verloopt volgens planning. De les- en doelgroepen en de Winterswijkse Watersport Vereniging zijn tijdelijk ondergebracht op andere locaties in de regio.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het wedstrijdbad is vanaf 6 oktober 2025 weer in gebruik. De officiële opening vindt plaats op 23 november 2025, gelijktijdig met de oplevering van het recreatiebad.
Tijd (indicator)

We hebben een eerlijk en simpel financieringssysteem voor sportverenigingen
We werken aan een nieuw, eenvoudiger financieringssysteem voor sportverenigingen.
Kwaliteit (toelichting)
We werken aan een nieuw, eerlijk en eenvoudiger financieringssysteem voor sportverenigingen. Samen met sportverenigingen wordt er breed gekeken naar bezuinigingsmogelijkheden; er zijn meerdere gesprekken geweest en deze input wordt meegenomen. Ook zijn op 4 september de raads- en commissieleden en andere geïnteresseerden bijgepraat over het onderzoek. Bij het onderzoek wordt gekeken naar de gehele sportbegroting en er wordt rekening gehouden met het brede sportaanbod (binnen en buiten) dat Winterswijk rijk is, met al haar verschillende verenigingen, groot en klein. Belangrijk uitgangspunt is dat de toegankelijkheid voor de breedtesport goed blijft.
Op 2 november 2023 heeft de gemeenteraad het amendement aangenomen, met de opdracht om vanaf 2026 gedurende drie jaar een bedrag van € 41.000 te besparen op de uitgaven voor sport. In totaal moet er dan vanaf 2028 structureel € 123.000 worden bezuinigd. Er is akkoord gekomen op het voorstel om de bezuiniging één jaar later in te laten gaan. In 2027 bezuinigen we € 82.000 en vanaf 2028 bedraagt de bezuiniging structureel € 123.000 per jaar.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De planning is om in het vierde kwartaal van 2025 een besluit te nemen over de bezuinigingen op sport en een eerlijk financieringssysteem, zodat sportverenigingen er tijdig op kunnen anticiperen.
Tijd (indicator)

Indicatoren
- Het aantal actieve sporters blijft op het niveau van 2024. (Bron: Waarstaatjegemeente.nl)
- Het aantal maatschappelijke activiteiten bij sportverenigingen breidt zich uit.

Risico's
De risico's zijn zo divers dat ze in elk project of in elke activiteit apart worden afgewogen.

2.3 Inkomen en participatie

Ambitie

Wij zorgen ervoor dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Werk en inkomen en een goed vangnet voor bestaanszekerheid zijn hiervoor belangrijk.
Winterswijk voelt zich verantwoordelijk voor de opvang van vluchtelingen en we bouwen mee aan een maatschappij waarin iedereen dezelfde kansen heeft. We dragen zorg voor een goede start van nieuwkomers.

Relevante documenten:

- Integrale Verordening sociaal domein
- Samen aan het stuur
- Visie Sociaal Domein "Wij Winterswijk
- Beleidsplan Winterswijk armoedevrij 2040
- Beleidsnotitie Wet inburgering 2022

Doelstellingen

Nieuwkomers en statushouders moeten zo goed mogelijk inburgeren

Activiteiten

Monitoring nieuwe Wet inburgering

De gemeente Winterswijk heeft het inburgeringsproces binnen de wettelijke kaders ingericht. Halfjaarlijks monitoren en evalueren we de resultaten.
Kwaliteit (toelichting)
In 2025 blijft het de taak van de gemeente om de Wet inburgering 2021 uit te voeren en te monitoren.

De monitoring vindt plaats op de volgende onderdelen:

- Brede intake: klanttevredenheid.
- Persoonlijk plan Inburgering en Participatie (PIP): klanttevredenheid.
- Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP): draagt deze bij aan toeleiding naar de arbeidsmarkt?
- Financieel ontzorgen: is de gekozen werkwijze werkbaar en voorkomt het financiële problemen?
- Financiële zelfredzaamheid: leren nieuwkomers voldoende om financieel zelfredzaam te zijn/worden?
- Participatieverklaringstraject (PVT): draagt het programma voldoende bij aan participeren in Nederland of dienen thema's en/of de groepssamenstelling aangepast te worden?
- Maatschappelijke begeleiding: zijn er verbeterpunten, loopt het ergens spaak?
- Inburgeringstraject taalaanbieders: subregionaal op inhoud en regionaal op contractniveau.
- Participatieaanbod: is er voldoende aanbod, leidt het aanbod naar (vrijwilligers)werk, meedoen in de maatschappij?

Consulenten inburgering moeten veel extra inzet verrichten op individuele casussen. Dit heeft te maken met het verzuim van inburgeraars om diverse redenen waaronder stress, psychische problemen, cultuurverschillen en nieuwe leefomgeving met weinig vangnet. De lange wachttijd bij gezinsherenigingsprocedures biedt onzekerheid en stress bij de inburgeraars.
Door een goede samenwerking tussen consulenten, maatschappelijk begeleiders en sociaal werker is hier volop aandacht voor.

Er start in september 2025 een regionale pilot B1-Entree route voor jongeren waarvoor de Onderwijsroute niet geschikt is en wel graag naar MBO willen.
Het programma voor de pilot 'Voortraject aan de Onderwijsroute' wordt momenteel ontwikkeld om jongeren een betere basis te geven voordat ze met de Onderwijsroute starten. Het omvat lesmodules gericht op stressreductie, activatie, groepsvorming, de Nederlandse cultuur en het Nederlandse onderwijssysteem.

De doorstroom van statushouders uit de HAR/tussenvoorziening naar reguliere woningen verloopt zeer moeizaam. Hierdoor blijven statushouders langer dan verwacht op deze locatie wat onvrede met zich meebrengt. Zorg dragen voor verwachtingsmanagement blijft van belang.

Het blijft een uitdaging om duale trajecten aan te bieden, waarbij inburgeraars naast onderwijs ook (parttime) werken. Er worden netwerkbijeenkomsten en speeddates georganiseerd om werkgevers te stimuleren inburgeraars in dienst te nemen. De verplichte (wisselende) inburgeringslesdagen, de taalachterstand en extra tijd die werkgevers aan begeleiding kwijt zijn bemoeilijken deze duale trajecten. Er wordt een voorstel uitgewerkt met mogelijkheden om deze barrieres deels weg te nemen.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Monitoring vindt in heel 2025 plaats. Ieder kwartaal wordt de balans opgemaakt en worden de processen indien nodig bijgestuurd.
Tijd (indicator)

Opvang Oekraïners
Er is een gemeentelijke opvanglocatie ingericht voor vluchtelingen uit Oekraïne.
Kwaliteit (toelichting)
Er worden in de gemeentelijke opvanglocatie maximaal 175 Oekraïense ontheemden opgevangen. Daarnaast wordt bij particulieren nog een aantal ontheemden opgevangen. De situatie is van een crisissituatie meer een structurele situatie geworden en dat maakt dat we de opvang voor langere tijd hebben moeten organiseren.
De Huidige richtlijn Tijdelijke Bescherming Oekraïne is verlengd tot 4 maart 2027 (was maart 2026). Wekelijks komen er aanvragen binnen van ontheemden die een opvangplek zoeken. De locatie in Winterswijk zit structureel vol en kan niet meer ontheemden op de locatie opvangen.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De opvanglocatie is voor langere tijd beschikbaar, op dit moment maximaal 5 jaar vanaf september 2024.
Tijd (indicator)

Doelstellingen

Voorkomen en bestrijden van armoede en schulden

Activiteiten

Meedoenregeling voor volwassenen

In 2023 zijn we gestart met de meedoenregeling voor volwassenen. In het kader van die regeling krijgen volwassenen met een laag inkomen jaarlijks een bedrag van € 150, waarmee ze kunnen deelnemen aan de maatschappij. Bijvoorbeeld in de vorm van deelname aan cultuur of sport.
Kwaliteit (toelichting)
In 2023 is de regeling voor volwassenen gestart. Het bereik was nog niet wat we ervan verwachtten. In 2024 is nader onderzocht hoe de doelgroep beter bereikt kan worden. De resultaten van dit onderzoek zijn in het vierde kwartaal van 2024 bekend en zijn in 2025 verder uitgewerkt. Belangrijke oorzaak van het niet-gebruik is dat kosten voorgeschoten worden. Inmiddels heeft de raad besloten dat kosten met ingang van 2026 niet meer voorgeschoten hoeven te worden, net zoals dat voor de kindregelingen geldt. We monitoren of deze maatregel gaat werken.
Kwaliteit (indicator)
Tijd (toelichting)
Uitwerking van de maatregelen volgen in het beleidsplan armoede.
Tijd (indicator)

Evalueren bewindvoering en indien nodig bijstellen werkwijze

Bewindvoering is een onderdeel van de schuldhulpverlening waarmee veel kosten (bijzondere bijstand) zijn gemoeid. We onderzoeken op welke wijze we beter invloed kunnen uitoefenen op het al dan niet onder bewind stellen van inwoners.
Kwaliteit (toelichting)
Bewindvoering is een onderdeel van de schuldhulpverlening. Vanaf 2021 bestaat de mogelijkheid voor gemeenten gebruik te maken van het 'Adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind', waarbij we als gemeente de rechter mogen adviseren of een inwoner het beste geholpen is met voortzetting van het bewind, of dat volstaan kan worden met een lichtere vorm van ondersteuning. Wij onderzoeken op welke wijze wij van dit adviesrecht gebruik kunnen maken en welke procedures en samenwerkingen met de rechtbanken en bewindvoerders dienen te worden opgezet. In de uitvoeringsagenda sociaal domein is 'uitstroom vanuit bewindvoering en het beperken van de instroom' als activiteit opgenomen.
Kwaliteit (indicator)
Tijd (toelichting)
Dit vraagstuk dient met meerdere gemeenten te worden opgepakt en onderzocht. Dit wordt regionaal besproken en afgestemd.
Tijd (indicator)

Meedoenregeling kinderen

In het kader van het gemeentelijk minimabeleid is er een aantal meedoenregelingen voor kinderen.

Kwaliteit (toelichting)

De kindregelingen zijn geëvalueerd in 2023. Er is onderzocht of ze nog voldoende bijdragen aan het doel waarvoor ze in het leven zijn geroepen: het meedoen van kinderen aan de samenleving en het daardoor verkleinen van sociale achterstanden. Uit de evaluatie blijkt dat de kindregelingen in grote lijnen voldoen. Binnen de bestaande kaders zijn in het nieuwe beleid andere accenten gelegd, zodat de regelingen beter aansluiten bij de hedendaagse praktijk van opgroeiende kinderen. De belangrijkste accenten zijn:

- Een computer/laptop per middelbare scholier in plaats van per huishouden.
- De budgetten voor schoolkosten en sociaal-culturele kosten worden samengevoegd, zodat er meer keuzemogelijkheden zijn voor ouders en kinderen. Ook wordt er een splitsing gemaakt in deze budgetten voor de leeftijden 0 tot 4 jaar, 4 tot 12 jaar en 12 tot 18 jaar. Zodat de hoogte van de budgetten 'meegroeien' met de leeftijd van de kinderen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een continu proces. Wij vinden het belangrijk dat meer kinderen mee kunnen doen.

Tijd (indicator)

Beleidsplan Armoedevrij Winterswijk

We stellen in samenwerking met de gemeenschap en belanghebbende partijen, waaronder het Platform Armoedevrij Winterswijk, een plan op ter realisatie van de doelstelling Winterswijk Armoedevrij.

Kwaliteit (toelichting)

Tijdens de begrotingsbehandeling van eind 2023 is het amendement Beleidsplan Armoedevrij Winterswijk aangenomen. Naar aanleiding hiervan dient een concreet plan opgesteld te worden ter realisatie van de doelstelling Winterswijk Armoedevrij 2040. Het plan dient als leidraad voor de acties en interventies die bijdragen aan het bereiken van de armoedevrije status in 2040. Het beleidsplan is vastgesteld door de raad. Om de doelen te realiseren zijn activiteiten geformuleerd. Deze zijn in het uitvoeringsplan Visie Sociaal domein opgenomen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In samenspraak met onze maatschappelijke partners, Fijnder en medewerkers van De Post is gewerkt aan een Beleidsplan Armoedevrij Winterswijk. Het beleidsplan is inmiddels door de raad vastgesteld.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We ondersteunen inwoners naar regulier werk of zinvolle dagbesteding

Activiteiten

Stabilisering van het aantal bijstandsgerechtigden

We blijven streven naar een stabilisering van het bijstandsbestand. Werkleerbedrijf Fijnder zet hiervoor diverse instrumenten in, zoals om- of bijscholing, (gedeeltelijk) werk, arbeidsmatige dagbesteding en vrijwilligerswerk. Waar nodig wordt een loonkostensubsidie verstrekt aan de werkgever en/of wordt een jobcoach ingezet.

Kwaliteit (toelichting)

Naar verwachting blijft de instroom in 2025 en de jaren daarna hoog. Voor de bestandsontwikkeling van het uitkeringsvolume wordt vooralsnog rekening gehouden met een mogelijke bestandsstijging van 1,41%. De ambitie blijft om het bestand niet te laten stijgen, maar een stijging die beperkt blijft tot 1,41% wordt door het dagelijks bestuur van Fijnder als reëel en ambitieus beschouwd.

Het aantal bijstandsuitkeringen in Winterswijk is, tegen de trend in, in de eerste helft van 2025 gedaald met 1,2%.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het beheersen van het bestandsvolume van bijstandsgerechtigden is een continu proces.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal bijstandsgerechtigden blijft op het niveau van 2022.
- We komen uit met het rijksbudget voor het betalen van bijstandsuitkeringen.

Risico's

- De economie verslechtert, waardoor er meer mensen een beroep doen op een bijstandsuitkering.
- Door de hoge inflatie komen er steeds meer mensen met problematische schulden.
- De financiële compensatieregeling van het Rijk voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen wordt niet verlengd, terwijl we nog wel Oekraïners opvangen.

2.4 Educatie

Ambitie

Onderwijs is essentieel voor iedereen. Daarom werken we, samen met onderwijs en verenigingen, aan gelijke kansen. We bouwen onderwijsvoorzieningen conform het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). Duurzaam, met goede ventilatie en groene schoolpleinen.

Relevante documenten:

- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2021-2037.
- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie.

Doelstellingen

Onderwijshuisvesting wordt uitgevoerd conform het Integraal huisvestingsplan

Activiteiten

Uitvoeren Integraal Huisvestingsplan (IHP) scholen

Onderwijs, kinderopvang, belangenverenigingen en gemeente voeren het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2021-2037 uit. We starten met de school in het Woold. De ontwikkeling van andere scholen uit fase 1 schuiven we voorlopig door tot na de begrotingsperiode van 2024-2027.

Kwaliteit (toelichting)
Voor de realisatie van een schoolgebouw ten behoeve van het buurtschapsonderwijs (Woold) is inmiddels een voorbereidingskrediet ad € 200.000,- gevraagd en beschikt; SOPOW heeft een uitvoeringsprotocol vastgesteld en een projectleider aangesteld. Daarmee is de start van de realisatie een feit.
Vrije school De Esch heeft de planvorming gestart, een aantal benodigde onderzoeken in gang gezet en een DUMAVA-subsidieaanvraag (verduurzaming maatschappelijk vastgoed) ingediend.
De raad heeft in haar motie van 26 juni jl. verzocht om een actualisatie van de financiële ramingen van het IHP. Daarvoor is aan bureau MOOZ opdracht gegeven een geactualiseerde leerlingenprognose op te stellen, waarbij ook rekening wordt gehouden met de actuele ontwikkelingen in het onderwijsveld en de Winterswijkse woningbouwplannen. Daarmee wordt de toekomstige behoefte aan onderwijshuisvesting in beeld gebracht en kan het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) gemeente Winterswijk 2021-2037 worden geactualiseerd.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Loopt conform planning.
Tijd (indicator)

Doelstellingen
We bevorderen kansen gelijkheid
Activiteiten
Aanpak laaggeletterdheid
De rijksoverheid heeft als doel laaggeletterdheid terug te dringen.
Kwaliteit (toelichting)
In de Achterhoek kan iedere volwassene die ondersteuning kan gebruiken bij basisvaardigheden en moeite heeft met lezen, schrijven en/of rekenen een passend leertraject volgen. Het verbeteren van de basisvaardigheden (taal, rekenen en werken met digitale apparaten) draagt bij aan een betere gezondheid, een betere arbeidsmarktpositie en financiële zelfredzaamheid.

De afgelopen jaren is geïnvesteerd in een infrastructuur en samenwerking om de doelgroep, met name mensen met Nederlands als eerste taal, te bereiken. Onze inzet blijft gericht op het behouden en verder ontwikkelen hiervan.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Voor 2025 actualiseren we het huidige regioplan. Het plan gaat ‘Regioplan aanpak Basisvaardigheden’ heten, waar we als regio uitvoering aan blijven geven.
Tijd (indicator)

Inzet NPO middelen
We verstrekken middelen van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) voor de ontwikkeling van het onderwijs, en om achterstanden in het onderwijs weg te werken.
Kwaliteit (toelichting)
In het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) zijn we vanaf september 2022 gestart met de volgende activiteiten, die worden voortgezet in 2025:

- Het versterken van het leesaanbod op alle scholen door middel van lessen en workshops vanuit de bibliotheek.
- Activiteiten voor sociale en emotionele ontwikkeling van tieners door middel van cultuureducatie. Dit aanbod is er voor de drie middelbare scholen in Winterswijk en is afgestemd op de behoefte vanuit de scholen.
- De buitenruimtes bij de middelbare scholen worden verbeterd, zodat er mogelijkheden zijn voor sport, cultuur en educatie.
- Middelbare scholen kunnen jaarlijks gebruikmaken van voorstellingen van een theatergezelschap dat voorstellingen met een boodschap ontwikkelt. Dit kan een maatschappelijk thema zijn dat aansluit bij de beleveniswereld van de leerlingen.
- Vanaf mei 2023 is de verlengde schooldag voor het basisonderwijs in Winterswijk uitgebreid met extra leesaanbod, onder begeleiding van een consulent van de bibliotheek. Dit om de kinderen een extra steuntje in de rug te geven op het gebied van leesvaardigheid en digitale vaardigheden.
- Als gemeente ontvangen we een tijdelijke specifieke uitkering gericht op versterking van de bibliotheek. Dit komt doordat we in Winterswijk 'hoog scoren' op onderwijsachterstanden en op laaggeletterdheid. Er is hierbij een cofinanciering vanuit de gemeentelijke NPO-middelen. Van die extra NPO-middelen breidt de bibliotheek het aanbod voor kinderen en jongeren de komende jaren uit. Het programma bij de bibliotheek is gestart in 2024.
- In lijn met motie Woordgat dichten gaan we samen met de bibliotheek aan de slag om tot een invulling te komen als de gelden beschikbaar komen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De middelen zijn tijdelijk en zijn inmiddels volledig besteed in 2025.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal mensen dat deelneemt aan alfabetiseringstrajecten stijgt ten opzichte van 2024.
- De voortgang van de (ver)bouw van scholen gaat volgens planning van de eerste fase van het Integraal Huisvestingsplan.

Risico's

- Integraal Huisvestingsplan: stijgende bouwkosten.

Financiële afwijkingen programma 2

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Prognose 1 2025	Prognose 2 2025	Mutaties Prognose 2 2025
Baten			
2.1 Cultuur			
5.5 Cultureel erfgoed	**77**	**77**	**0**
5.6 Media	**104**	**104**	**0**
Totaal 2.1 Cultuur	**181**	**181**	**0**
2.2 Sport			
5.1 Sportbeleid en activering	**309**	**309**	**0**
5.2 Sportaccommodaties	**638**	**932**	**293**
Totaal 2.2 Sport	**947**	**1.241**	**293**
2.3 Inkomen en participatie			
6.3 Inkomensregelingen	**10.387**	**10.387**	**0**
6.4 WSW en beschut werk	**4.754**	**6.660**	**1.906**
6.5 Arbeidsparticipatie	**465**	**465**	**0**
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	**15.606**	**17.511**	**1.906**
2.4 Educatie			
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**1.651**	**1.623**	**-28**
Totaal Baten	**18.384**	**20.555**	**2.171**
Lasten			
2.1 Cultuur			
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	**1.783**	**2.514**	**731**
5.4 Musea	**218**	**218**	**0**
5.5 Cultureel erfgoed	**548**	**548**	**0**
5.6 Media	**728**	**743**	**15**
Totaal 2.1 Cultuur	**3.278**	**4.024**	**746**
2.2 Sport			
5.1 Sportbeleid en activering	**2.591**	**2.591**	**0**
5.2 Sportaccommodaties	**2.992**	**2.735**	**-257**
Totaal 2.2 Sport	**5.583**	**5.326**	**-257**
2.3 Inkomen en participatie			
6.3 Inkomensregelingen	**18.727**	**18.670**	**-58**
6.4 WSW en beschut werk	**9.797**	**9.796**	**-1**
6.5 Arbeidsparticipatie	**1.250**	**1.250**	**0**
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	**29.774**	**29.716**	**-58**
2.4 Educatie			
4.2 Onderwijshuisvesting	**1.611**	**1.602**	**-9**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**2.754**	**2.686**	**-68**
Totaal 2.4 Educatie	**4.365**	**4.288**	**-77**
Totaal Lasten	**43.000**	**43.353**	**353**
Gerealiseerd resultaat	**-24.616**	**-22.798**	**1.818**

Cultuur

De Storm heeft voor de renovatie van het pand een beroep gedaan op de bestemmingsreserve Instandhouden voorzieningen. De Raad heeft ingestemd met een onttrekking van in totaal € 3.975.000. De renovatie zal plaats vinden in de jaren 2025, 2026 en 2027. Voor 2025 wordt er voor een bedrag van € 724.000 aan renovatiewerkzaamheden uitgevoerd. Hiermee is het nadeel van € 746.000 aan de lastenkant grotendeels verantwoord (zie verder de toelichting bij het onderdeel "Onttrekkingen en toevoegingen reserves" in programma 3).

Sport

We hebben voor 2025 een specifieke uitkering (SPUK) van € 340.000 ontvangen voor de BTW sport. Hiermee is het voordeel aan de batenkant van € 293.000 grotendeels verklaard.
Bij de jaarrekening 2024 zijn diverse (restant)kredieten op het gebied van sport overgeheveld van 2024 naar 2025. Hierdoor verschuiven de bijbehorende kapitaallasten van 2025 naar 2026. Hiermee is het voordeel van € 257.000 grotendeels verklaard.

Inkomen en participatie

Het Rijk heeft de specifieke uitkering (SPUK) voor de opvang ontheemden Oekraïne over 2024 formeel vastgesteld. Hierdoor vallen de niet bestede rijksmiddelen 2024 vrij. Daarnaast heeft er een aanvullende afrekening plaats gevonden met Marga Klompe over 2024. Hiermee is het voordeel aan de batenkant van € 1.906.000 verantwoord.
Het programma Armoede maakt onderdeel uit van het uitvoeringsprogramma Visie Sociaal Domein. Om hier in 2026 verdere invulling aan te geven stellen wij voor om het resterende budget 2025 over te hevelen naar 2026. Hiermee is het voordeel aan de lastenkant van € 58.000 grotendeels verantwoord.

Educatie

Het voordeel van € 77.000 aan de lastenkant wordt grotendeels als volgt verklaard:

• lagere lasten Onderwijsachterstandenbeleid	€ 28.000 V
• lagere lasten Peuteropvang	€ 40.000 V

Het Rijk heeft de hoogte van de subsidie voor Onderwijsachterstandenbeleid naar beneden bijgesteld voor 2025. De baten en lasten worden daarom met hetzelfde bedrag naar beneden bijgesteld.
Over 2024 is een deel van de subsidie teruggevorderd en geboekt op het budget Peuteropvang. Hierdoor is er ruimte ontstaan in het budget. We stellen voor om deze ruimte nu vrij te laten vallen.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

In dit programma zijn geen mutaties in de reserves geweest.

Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk

Inleiding

Openbare ruimte, klimaat, water en milieu, gebiedsontwikkeling en wonen
Het programma Werkend Winterswijk gaat aan de hand van vijf beleidsvelden in op alles wat we doen om onze inwoners een omgeving te bieden waar ze gezond, veilig en duurzaam kunnen wonen, werken, ondernemen en recreëren. Hieronder worden de beleidsvelden besproken.
Openbare ruimte
Het beleidsveld openbare ruimte behandelt de ambities en de openbare ruimte. Een gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie zijn belangrijk. Ook biodiversiteit en de uitvoering van het visiedocument BOSS (bewegen, ontmoeten, spelen en sporten) is een belangrijk thema.
Klimaat, water en milieu
Naast de zorg voor een schone en veilige leefomgeving is het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie een belangrijk speerpunt.

Duurzaamheid en milieu
Het beleidsveld duurzaamheid en milieu gaat over het beschermen en behouden van de huidige kwaliteiten op gebied van klimaat, biodiversiteit, cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke voorraden.

Gebiedsontwikkeling en wonen
Het beleidsveld gebiedsontwikkeling is gericht op de realisatie of ontwikkeling van plannen. Dit zijn plannen die met een projectmatige aanpak worden uitgevoerd. Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk. Het unieke karakter staat onder druk en we moeten inzetten op een gebiedsgerichte aanpak.
Daarnaast is een visieontwikkeling op wonen een belangrijk speerpunt. We bieden ruimte voor woningen waar in Winterswijk behoefte aan is. Projecten die betrekking hebben op nieuwbouw of invulling van een gebied met een hooggewaardeerde leefbaarheid. Meer concreet: er wordt onder andere een aantal mooie plannen (door)ontwikkeld en/of uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan de woningbouw op de Rikker, aan de Narcisstraat, Kloetenseweg en de Ribeslocatie.
Economie en lobby
We koesteren de diversiteit aan Winterswijkse bedrijven en maken een visie op het soort bedrijven waar we ons in de toekomst op willen richten. Bedrijvigheid en nabije werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Winterswijk. Er moet voldoende ruimte zijn voor deze ontwikkeling.
Ook de vrijetijdseconomie is een belangrijke sector. Daarnaast behouden we de komende jaren de duurzame relaties met samenwerkingspartners in de regio en over de grens. We dragen Winterswijk als merk uit, binnen én buiten Nederland.

3.1 Openbare ruimte

Ambitie

Winterswijk heeft een uniek landschap met veel bijzondere planten en dieren. Om dit te behouden leggen we veel nadruk op de bescherming en verbetering van biodiversiteit. Wij vinden een veilige, gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie belangrijk. Die gemeente maken we samen. De betrokkenheid en saamhorigheid van mensen bij hun wijk, buurtschap of dorp vinden we daarin cruciaal. We creëren voor iedereen een waardevolle leefomgeving die schoon, heel en veilig is. Bereikbaarheid en verkeersveiligheid vinden we van groot belang; elke Winterswijker - jong of oud, voetganger, fietser of automobilist - moet zich veilig kunnen voelen en bewegen.
We houden het centrum aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers.
We stimuleren wijkkracht door het realiseren van een laagdrempelige ingang bij de gemeente voor vragen op alle domeinen.
Relevante documenten:

- Groenstructuurplan Winterswijk
- Omgevingsvisie buitengebied
- Beleidsvisie landschap en biodiversiteit

Doelstellingen

De gemeente zorgt voor een laagdrempelig aanspreekpunt voor vragen van inwoners en stakeholders in een specifiek gebied

Activiteiten

Pilot wijkaanpak en wijkregie

In februari 2023 is de wijkregisseur gestart met de Pilot Wijkaanpak Winterswijk-Oost om op te halen wat er leeft aan initiatieven. In 2023 is er geïnvesteerd in het bouwen van een netwerk en is er gewerkt aan een wijkanalyse. Deze wijkanalyse kent een zestal thema's en is in januari 2024 in het college vastgesteld. In het voorjaar van 2024 kwam middels een streekproefsgewijze wijkenquête een top 3 aan thema's aan het licht. Voor de zomer van 2024 ontvingen 2600 huishoudens een uitnodiging voor een informatiemarkt in de wijk. Voorafgaand aan en tijdens deze goedbezochte informatiemarkt konden inwoners zich aanmelden voor een werkgroep. De werkgroep ging vanaf de herfst van 2024 aan de slag met de top 3 thema's (Veiligheid, gezondheid, Groen&speelvoorzieningen). Het uiteindelijke doel: Doelstellingen voor Winterswijk-Oost formuleren + een daaraan gekoppeld uitvoeringsprogramma.

Kwaliteit (toelichting)

Een veilige, gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie is belangrijk voor Winterswijk. Die gemeente maken we samen.
De pilot Wijkaanpak Winterswijk-Oost wordt afgerond in 2025. De volgende stap is het opstellen van een uitvoeringsplan voor deze wijk. In dit plan wordt omschreven wat we willen bereiken en welke wijkactiviteiten hieraan bijdragen.
In 2024 is een motie aangenomen om een wijkaanpak te ontwikkelen voor geheel Winterswijk.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De planning voor het opstellen van een plan voor Winterswijk-Oost is niet behaald. Het formuleren van doelstellingen vergt maatwerk. Samen met de inwoners en relevante stakeholders wordt gewerkt aan korte en lange termijndoelstellingen voor drie thema's: Veiligheid, Gezondheid, Groen & Speelplekken. Deze trajecten, en met name het voldoende betrekken van inwoners levert draagvlak, maar kosten ook de nodige tijd. Het plan voor Winterswijk Oost wordt in Q4 2025 aangeboden aan het college.
De uitvoering van de motie om een wijkaanpak te ontwikkelen voor geheel Winterswijk is vertraagd. Wijkaanpak bevindt zich op het snijvlak van sociaal en fysiek. We willen leren van onze pilot en van ervaringen bij andere gemeenten. Zodat we een wijkaanpak kunnen opstellen en inzetten waar het nodig is en waar het effectief is. Hiervoor gaan wij capaciteit inhuren.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Elke inwoner moet zich veilig voelen en veilig kunnen bewegen door het verkeer

Activiteiten

Mobiliteitsprogramma met uitvoeringsagenda

Het huidige gemeentelijke verkeersstructuurplan dateert uit 2010. Huidige maar ook nieuwe ontwikkelingen vragen om een nieuw verkeersstructuurplan. Daarom werken we aan een nieuw mobiliteitsprogramma met uitvoeringsagenda.

Kwaliteit (toelichting)
Het doel is een actueel mobiliteitsprogramma op te leveren, met als onderdeel een meerjarenuitvoeringsagenda. Het mobiliteitsprogramma krijgt een proactieve, dynamische insteek met een grote nadruk op verkeersveiligheid. Als onderdeel van het mobiliteitsprogramma is daarom parallel de risicoanalyse verkeersveiligheid opgesteld, om daarmee aan te sluiten bij het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 van het Rijk.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De mobiliteitsvisie is, voor de zomer, door u vastgesteld. Dit najaar ontvangt u van ons een uitnodiging voor een informatiebijeenkomst over het mobiliteitsprogramma. Na verwerking van de reacties van stakeholders wordt het programma in januari 2026 aan u voorgelegd.
Tijd (indicator)

Herinrichting Groenloseweg
De Groenloseweg wordt heringericht naar een GOW30-weg, met meer bomen en planten. Daarnaast worden er klimaatadaptieve voorzieningen aangelegd, zoals waterpasserende bestrating en ruimte waar het regenwater de grond in kan zakken.
Kwaliteit (toelichting)
In 2024 is gestart met de uitvoering van de herinrichting. De Groenloseweg is op 11 april 2025 opengesteld voor alle verkeer.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Er heeft een technische opname van het werk plaatsgevonden. De aannemer zal nog een paar herstelwerkzaamheden uitvoeren, voordat het werk in november 2025 wordt opgeleverd.
Tijd (indicator)

Doelstellingen
Het creëren van een gezond leefklimaat
Activiteiten
Dienstverleningsovereenkomst ROVA
Het overgrote deel van de reguliere onderhoudstaken in de openbare ruimte heeft de gemeente Winterswijk belegd bij ROVA. Afspraken hierover zijn vastgelegd in de DVO (Dienstverleningsovereenkomst). Uitgangspunt is om het merendeel van de werkzaamheden op kwaliteitsgestuurde wijze uit te voeren, conform de standaardkwaliteitsniveaus van het CROW (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek). Deze niveaus lopen van CROW-A+ (zeer hoog beeldkwaliteitsniveau) tot CROW-D (zeer laag beeldkwaliteitsniveau). In nagenoeg de hele gemeente Winterswijk is niveau CROW-A van toepassing. Alleen voor onkruidbestrijding op verharding (uitgezonderd het centrum en de begraafplaatsen) geldt niveau CROW-B.

Kwaliteit (toelichting)
In 2025 is traject open begroting gecontinueerd. Dat wil zeggen dat ROVA de gehele BBR (Beheer Buitenruimte) dienstverlening heeft doorgerekend in het ‘verrekenmodel’; een financieel jaaroverzicht van de uit te voeren dienstverlening, waarbij de kosten per onderhoudstaak inzichtelijk zijn gemaakt. Uit deze open calculatie blijkt dat ROVA op de BBR dienstverlening voor Winterswijk een structureel financieel tekort heeft. Om dit tekort in te lopen is voor de jaren 2026 t/m 2030 een ingroeimodel voorgesteld.
Parallel aan traject open begroting loopt een verbeterproces. Gemeenten en ROVA zijn in dit proces tot nieuwe uitgangspunten gekomen die in het najaar van 2025 vertaald moeten worden naar praktisch toepasbare instrumenten. Oftewel, een ‘toolkit’ die de gemeente beter in staat stelt om te sturen op resultaten en kosten. Het streven is om de uitkomsten te verankeren in een nieuwe DVO met ingang van 2026.
Het financiële tekort op de BBR dienstverlening is uitdagend. Dit wordt versterkt door de structurele bezuiniging van €136.000,- die met ingang van 2025 is ingeboekt. Het doorvoeren van een beeldkwaliteitsverlaging van A naar B bleek onvoldoende potentie te hebben. Dit jaar is daarom gekozen voor een incidentele invulling van de bezuiniging. Voor 2026 en verder wordt een zorgvuldig proces doorlopen om tot een structurele invulling te komen. De bezuiniging raakt aan de BBR dienstverlening van ROVA en mogelijk aan bestaande kwaliteitsafspraken. Kwaliteitsafspraken staan ook onder druk door veranderende weersomstandigheden zoals warme en vochtige zomermaanden én weersextremen. Zo staat de valwind en de forse schade Winterswijk nog helder op het netvlies. Hier ligt de komende jaren een herstelopgave.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het uitvoering geven aan de dienstverleningsovereenkomst is een doorlopend proces die we structureel toetsen. De dienstverleningsovereenkomst wordt in 2026 getekend. De afspraken met betrekking tot de externe schouw treden in werking vanaf januari 2026.
Tijd (indicator)

Visiedocument BOSS (Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen in de openbare ruimte)
In 2022 is opdracht gegeven om een visie op spelen te ontwikkelen. Vanuit spelen vindt de verbreding plaats naar jongeren, volwassenen en senioren. Dit gebeurt in de vorm van een meer integrale benadering van bewegen, ontmoeten, spelen en sporten (BOSS) in de openbare ruimte van de bebouwde kom van Winterswijk. De visie is begonnen met speel- en beweegruimte voor kinderen, en van daaruit is gewerkt aan een BOSS-vriendelijke ruimte voor iedereen.
Kwaliteit (toelichting)
Vanaf 2025 wordt uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma. Er is budget opgenomen in de begroting.
Een van de onderdelen van het uitvoeringsprogramma is een vervangings- en beheerplan voor gemeentelijke speeltoestellen. Deze is nog niet gereed. Voor het jaar 2025 zal noodzakelijke vervanging en beheer plaatsvinden uit de bestemmingsreserve instandhouding voorzieningen.

Daarnaast heeft de raad in april 2024 de motie ‘Speeltuinen als middelpunt van de wijk’ aangenomen om. Speeltuinorganisaties kunnen een beroep doen op de bestemmingsreserve lokale initiatieven, waarmee invulling wordt gegeven aan de motie.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoeringsagenda heeft een looptijd van 2025 t/m 2028. De uitvoeringsagenda is vastgesteld door het college. Voor 2025 is er een vervangingskrediet voor speeltoestellen, sporttoestellen en valondergronden beschikbaar gesteld. 2 speeltuinen hebben in 2025 een bijdrage toegekend gekregen vanuit de reserve lokale initiatieven. Voor 2026 t/m 2029 wordt budget beschikbaar gesteld middels de begroting 2026. In 2025 is met de vervanging gestart. De speeltuinverenigingen zijn druk in de weer met de aanvragen voor bestemmingsreserve lokale initiatieven.
In het derde kwartaal van 2025 is de aanbesteding afgerond voor de vervanging van de gemeentelijke speeltoestellen.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We optimaliseren de bereikbaarheid en verkeersdoorstroming van Winterswijk

Activiteiten

Parkeerroute-informatiesysteem

We werken door aan een modern parkeerroute-informatiesysteem (PRIS).

Kwaliteit (toelichting)

Met de investering in het parkeerroute-informatiesysteem (PRIS) kunnen bezoekers van binnen en buiten Winterswijk sneller een vrije parkeerplaats in het centrum vinden. We verbeteren hiermee de beleving van bezoekers aan het centrum, we beperken het zoekverkeer en dragen bij aan de verbetering van de leefomgeving op plekken waar dat zoekverkeer nu nog onnodig rijdt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Aanbesteding is in de 2e helft 2025 uitgevoerd. De uitvoering staat gepland voor de 1e helft 2026.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We stimuleren en faciliteren emissieloos vervoer.

Activiteiten

We hebben een dekkend netwerk laadinfra

De komende jaren willen we de groei van het aantal elektrische auto's faciliteren en waar mogelijk stimuleren. Dit doen wij door deelname aan de provinciale concessie publieke laadinfrastructuur en door te experimenteren met innovatieve en alternatieve laadoplossingen.

Kwaliteit (toelichting)

In 2025:

- Werken wij op basis van een geactualiseerde 'Integrale visie op laadinfrastructuur en plaatsingsleidraad Winterswijk' (2025).

- Blijft Vattenfall Incharge, na verlenging van de regionale concessie, verantwoordelijk voor plaatsing van reguliere publieke laadpalen.
- Gaan wij door met het op aanvraag plaatsen van laadpalen in de openbare ruimte voor inwoners die niet de mogelijkheid hebben om de auto op eigen terrein te laden.
- Gaan wij minimaal vier laadpalen (acht laadplekken) proactief, vooruitlopend op de vraag, in de openbare ruimte plaatsen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het plaatsen van laadpalen in de openbare ruimte loopt vertraging op. De streeftermijn van achttien weken, van aanvraag tot realisatie van de openbare laadpaal, wordt in de praktijk niet altijd gehaald. Zeer beperkte netcapaciteit alsook materiële en personele tekorten bij aannemers, vertragen de voortgang ernstig. Een uitdaging, omdat het aantal gerealiseerde laadpalen in de openbare ruimte in de toekomst mogelijk uit de pas kan lopen ten opzichte van de prognoses van kennis- en innovatiecentrum ElaadNL.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- We werken optimaal en transparant samen met ROVA en inwoners. De resultaten meten we door middel van de maandelijkse beeldschouwrapportage en daarnaast voeren we maandelijks gesprekken over verbetermaatregelen.
- We monitoren het aantal (klacht)meldingen ten aanzien van de beeldkwaliteit.

Risico's

- Wijzigingen in de mate van groenonderhoud en bermbeheer leiden tot een ander straatbeeld. Hierover communiceren we met onze inwoners.
- De eenheidsprijzen zijn in beeld. Hieruit blijkt dat het totale budget voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte niet toereikend is om aan gemaakte kwaliteitsafspraken te kunnen voldoen. Hierop is geanticipeerd in de begroting. Echter, het totale budget is onder meer onderhevig aan wijzigingen in areaal en materiaalkosten. Dit brengt een bepaalde onzekerheid met zich mee.

3.2 Klimaat, water en milieu

Ambitie

Samen met inwoners en ondernemers zorgen we voor een schone leefomgeving. We waarborgen een optimale milieukwaliteit en richten ons op de basisvoorwaarden gezond, schoon en veilig. Voor het onderhoud van de riolering maken we transparante keuzes op basis van een risicoafweging. Om in de toekomst gezond en veilig te kunnen wonen, verkleinen we de kans op wateroverlast, droogte en hittestress.

Relevante documenten:

- Water- en Rioleringsprogramma 2024-2028.
- Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda (raadsbesluit september 2022).
- Huishoudelijk grondstoffenbeleid Winterswijk 2024-2030. (raadsbesluit februari 2024).

- Afvalstoffenverordening Winterswijk 2015.
- Uitvoeringsbesluit afvalstoffenverordening Winterswijk 2018.

Doelstellingen

We voeren noodzakelijk projecten uit op het gebied van milieu

Activiteiten

Sanering stortplaats WAL

De deklaag van de voormalige stortplaats WAL (tussen de Driemarkweg en de Vreehorstweg, ter hoogte van Vreehorstweg 43) is te dun en voldoet niet aan de wettelijke eisen. Daarom hebben we een saneringsplan opgesteld. De sanering wordt gefaseerd uitgevoerd (in 2024 en 2027) vanwege de beschermde dieren op de WAL. Naast de deklaag wordt ook de Japanse duizendknoop aangepakt, de waterafvoer verbeterd en de WAL heringericht.

Kwaliteit (toelichting)

Er zijn afspraken gemaakt met de provincie over de uitvoering. De provincie voert regie over de sanering. In september 2024 is de voorbereiding voor de sanering gestart. De werkzaamheden van de eerste fase van de sanering zijn in 2025 afgerond.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De eerste fase van de sanering is gereed, de beplanting wordt in het vierde kwartaal van 2025 afgerond. In de tweede helft van 2026 worden de voorbereidingen gestart voor de tweede fase.

Tijd (indicator)

Project sanering wegverkeerslawaai

Door de autonome groei van het wegverkeer ervaren bewoners langs drukke wegen geluidsoverlast van het verkeer. In het verleden zijn daarom 177 woningen aangemeld bij het Rijk om in aanmerking te komen voor geluidssanering. De gemeente voert de sanering wegverkeerslawaai uit met subsidie van de rijksoverheid.

Kwaliteit (toelichting)

Het concept saneringsprogramma is ter inzage gelegd. De ontvangen reacties zijn verwerkt in het definitieve saneringsprogramma. Het definitieve saneringsprogramma wordt in het vierde kwartaal van 2025 vastgesteld. Om verdere uitvoering te gegeven aan het programma worden het geluidniveau in de woningen bepaald. Hiervoor benaderen wij een gespecialiseerd bureau. Daarna is duidelijk welke woningen daadwerkelijk voor maatregelen in aanmerking komen.
Voor de voorbereiding (inclusief het bepalen van de binnenniveaus) hebben wij subsidie ontvangen. Voor de woningen met een te hoog binnenniveau vragen wij opnieuw subsidie aan voor de uitvoering van gevelmaatregelen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Naar aanleiding van de zienswijzen op het concept saneringsplan is, in overleg met het bureau dat namens het Rijk de subsidie regeling uitvoert, het concept saneringsplan aangepast. In het 4de kwartaal van 2025 wordt het definitieve saneringsprogramma voorgelegd aan het college.

Tijd (indicator)

Indicatoren

In (beeld)schouwrapportages legt ROVA verantwoording af over de geleverde prestaties. Het gaat hier om behaalde resultaten op het gebied van het beheer van de buitenruimte, maar ook op het gebied van afvalinzameling. Deze rapportages geven onder meer inzicht in:

- Het aantal meldingen over de buitenruimte: groen, wegen, water, verlichting et cetera.
- De inzamelprestaties: de ingezamelde hoeveelheid kilogram per inwoner, verdeeld over de fracties restafval, gft, pmd en papier.
- Het aantal klachten over afvalinzameling. Uitgangspunt is niet meer dan 2,0 klachten per 1.000 aansluitingen.
- Verder monitoren we de voortgang van de maatregelen en acties zoals benoemd in de uitvoeringsagenda van de klimaatstrategie die tot en met 2027 wordt uitgevoerd.

Risico's

- Voor het behalen van de doelstellingen uit de klimaatagenda en de (zwerf)afvalinzameling is draagvlak en inzet nodig van inwoners. Met uitgebreide communicatie ontstaat hiervoor draagvlak en gaan inwoners hier ook zelf mee aan de slag.
- De komende periode zijn er prijsstijgingen van materialen en uren te verwachten. Hierop is geanticipeerd in de begroting, maar dit blijft onzeker en dus een risico.

3.3 Duurzaamheid en milieu

Ambitie

Winterswijk wil dat de huidige kwaliteiten - klimaat, biodiversiteit, cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke voorraden - ook beschikbaar zijn voor volgende generaties. Duurzaamheid gaat over het beschermen en behouden van deze waarden. Omdat we wel de gevolgen ondervinden van de verandering van het klimaat, is het ook een ambitie om ons daarop voor te bereiden. In 2050 is Winterswijk klimaatneutraal, energieneutraal en circulair.
Relevante documenten:

- Akkoord van Groenlo
- Uitvoeringsagenda duurzaamheid januari 2019
- RES 1.0

Doelstellingen

We wekken in 2030 voldoende duurzame energie op voor de doelstelling van een energieneutraal gebouwde omgeving in 2030

Activiteiten

We zijn bereikbaar in ons Centrum Duurzaam Winterswijk

Het Centrum Duurzaam Winterswijk is een kennis- en inspiratiecentrum op het gebied van duurzaamheid. Via de thema’s energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit, kringlopen en cultuurhistorie, wordt duurzaamheid op een laagdrempelige manier zichtbaar, tastbaar en beleefbaar gemaakt. Vanuit het centrum helpen we mensen onder meer met subsidies en leningen. Het Centrum Duurzaam Winterswijk is tevens ons energieloket.

Kwaliteit (toelichting)
Doel: In het centrum ontvangen we gemiddeld ongeveer 120 bezoekers per maand. Via het platform Duurzaam Winterswijk ontvangen we gemiddeld duizend digitale bezoekers per maand.
In 2025 hadden we tot en met september 892 bezoekers. Het doel blijft haalbaar bij een goed Q4.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De uitvoering vindt in heel 2025 plaats.
Tijd (indicator)

Uitvoering RES 1.0
In de RES 1.0 is afgesproken dat het regionale bod bestaat uit grootschalige zon op daken (0,35 TWh) en grootschalige opwek op land (1 TWh). Voor Winterswijk betekent dit dat we aan beide werken. Over zon op bedrijfsdaken wordt elders gerapporteerd. De plannen voor grootschalige opwek op land passen in ons beleidskader zonneparken en zonnevelden. Het gaat hier op dit moment over de realisatie van 120 ha voor Winterswijk. Ondertussen werken we in regionaal verband aan de RES 2.0.
Kwaliteit (toelichting)
Samen met de RES-partners realiseren we de opwek die is afgesproken voor het doel in 2030. Ook werken we aan de RES 2.0.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Samen met onze partners in de regio werken we aan de realisatie van de RES-doelen. De vaststelling van de RES 2.0 is vertraagd doordat een aantal zaken nader onderzocht moeten worden.
Tijd (indicator)

Realiseren zonnepanelen op bedrijfsdaken
Ook in 2025 gaan we door met de plannen voor zonnepanelen op bedrijfsdaken. Dit gaat om bedrijven met een kleinzakelijke aansluiting. Samen met ondernemers kijken we welke aandachtspunten er in hun situatie zijn. Dit gaat dan om de mogelijkheden voor het dak, subsidies en leenmogelijkheden, offertevergelijkingen en andere vraagstukken. Omdat er momenteel onzekerheden zijn over onderwerpen als teruglevering, tarieven en netcapaciteit, is het des te belangrijker dat we ondernemers helpen.
Kwaliteit (toelichting)
Uitvoering ligt zo goed als stil door problematiek rond netcongestie en afschaffen salderingsregeling.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De uitvoering vindt in heel 2025 plaats, maar de resultaten blijven beperkt.
Tijd (indicator)

Opstellen warmteprogramma

In de Warmtetransitievisie staat beschreven hoe we gebouwen klaarmaken voor de toekomst. Hiervoor wordt een plan van aanpak worden gemaakt. In Winterswijk ontbreekt een bron voor grootschalige warmteopwekking die we kunnen inzetten voor verwarming. Dit betekent dat we voor het grootste deel uitgaan van vervanging van gasketels door warmtepompen op elektriciteit. We zetten ons ervoor in dat zoveel mogelijk woningen transitiegereed worden gemaakt. We maken hiervoor gebruik van rijkssubsidies in het kader van de aanpak van slechte energielabels. De mogelijkheden voor waterstof ten behoeve van monumenten en de andere kansen op dit gebied, houden we in de gaten.

Kwaliteit (toelichting)

We richten ons op het doelmatig inzetten van de subsidies voor het aanpakken van woningen met slechte labels. Inmiddels zijn we ook gestart met het opstellen van een warmteprogramma voor Winterswijk.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het inzetten van de subsidie gaat via het Centrum Duurzaam Winterswijk. De transitievisie pakken we op via het warmteprogramma. Dit moet eind 2026 gereed zijn.

Tijd (indicator)

Evaluatie moratorium windenergie

Op 29 juni 2017 is in de raad een moratorium op windturbines ingesteld. Afgesproken is dat dit besluit vanaf 1 januari 2023 periodiek wordt geëvalueerd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De evaluatie is inmiddels gestart. Dit proces loopt parallel aan de bespreking van de RES 2.0.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We willen duurzaamheid bereikbaar en betaalbaar maken voor iedereen

Activiteiten

Verduurzamen woningen als onderdeel bestrijden energiearmoede

We helpen inwoners om hun energierekening omlaag te brengen. Dit doen we door onderstaande maatregelen:

- De aanpak met energieconciërges en energiebespaarmaatjes gaan we in 2024 continueren. Samen met andere organisaties helpen we inwoners met energiearmoede om energie te besparen en hun woning te verduurzamen.
- We bieden ondersteuning via het Centrum Duurzaam Winterswijk.
- We ondersteunen door middel van subsidies en regelingen.

Kwaliteit (toelichting)

We zetten ons in voor een goede voortzetting van de aanpak van energiearmoede.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering vindt in heel 2025 plaats.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Gemiddeld bezoeken 120 mensen per maand ons Centrum Duurzaam Winterswijk.
- Gemiddeld hebben we iedere maand duizend digitale bezoekers op ons Platform Duurzaam Winterswijk.

Risico's

Het behalen van de opwekdoelstellingen is sterk afhankelijk van technische factoren, zoals de aansluitingsmogelijkheden op het elektriciteitsnet. Ook is het afhankelijk van politieke keuzes rondom de opwek van duurzame energie en beschikbare capaciteit binnen het team duurzaamheid

3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen

Ambitie

We willen dat Winterswijk een aantrekkelijke plaats is om te wonen, te werken en te recreëren. Daarbij streven we naar een stabiele bevolkingsomvang die de basis vormt voor het in standhouden van het voorzieningenniveau. Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk en verdient een aanpak waarbij we de handen ineenslaan. In de buurtschappen streven we naar behoud van leefbaarheid en een vitale omgeving. In het centrum komen wonen en culturele functies samen, waarbij ontmoeten, ontdekken en ontplooiing voorop staan. Nieuwe ontwikkelingen krijgen de ruimte, met behoud van kwaliteit van de leefomgeving.
Relevante documenten:

- Woonvisie gemeente Winterswijk 2020-2025
- Volkshuisvestelijk Afwegingskader Woningbouw Winterswijk 2023-2026
- Structuurvisie kom Winterswijk 2010-2020
- Ontwerp-omgevingsvisie Winterswijk Kom
- Groenstructuurplan Winterswijk
- Omgevingsvisie buitengebied
- Beleidsvisie landschap en biodiversiteit
- Centrumvisie 2021

Doelstellingen

We bereiden de organisatie voor op de nieuwe wetten in de fysieke leefomgeving

Activiteiten

We werken volgens de Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Voor de inwerkingtreding moet er een Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) zijn ingeregeld. Verder bereiden we de organisatie voor op het werken volgens de wet, zowel op juridisch en technisch gebied als op het gebied van dienstverlening, participatie, houding en gedrag.

Kwaliteit (toelichting)

We werken in 2025 door aan de voorbereiding op het werken volgens de wet, zowel op juridisch en technisch gebied als op het gebied van dienstverlening, doorlooptijden, participatie, houding en gedrag.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Inmiddels wordt door de werkgroep de 1e wijziging van het Omgevingsplan voorbereid. Op 1 januari 2032 moeten we de beschikking hebben over een nieuw gebiedsdekkend Omgevingsplan. Daarnaast ligt de concept Omgevingsvisie Kom ter inzage. Deze visie moet eind 2026 vastgesteld zijn.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We maken plannen en voeren deze uit voor specifieke vraagstukken zoals WOOOW, Steengroeve en Ribeslocatie

Activiteiten

Ribeslocatie

Gemeente Winterswijk is eigenaar van een perceel aan de Ribeslaan, de locatie waar een basisschool was gesitueerd. In 2015 is deze basisschool gefuseerd en heeft gemeente Winterswijk de grond terug in eigendom gekregen. Tot op heden is geen andere invulling voor de Ribeslocatie gerealiseerd. In 2025 wordt verder gewerkt aan de herontwikkeling van de Ribeslocatie. Een plan voor woningbouw wordt voorbereid.

Kwaliteit (toelichting)

Uitgangspunt is dat de ontwikkeling door een externe partij wordt uitgevoerd binnen de gestelde kaders (betaalbaarheid). Om proces te versnellen en het beste resultaat te kunnen halen selecteren we een ontwikkelaar en passen we daarna het omgevingsplan aan.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De procedure om een ontwikkelaar te selecteren is gestart. Ons streven is om eind 2025 een ontwikkelaar te selecteren, op dat moment is ook duidelijk hoe de vervolgplanning eruit komt te zien.

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling De Morse (voorheen Gaudium)

De gemeente Winterswijk is eigenaar van het pand Laan van Hilbelink 32 waarin een weverij is gevestigd. Het aangrenzende pand Laan van Hilbelink 28 (De Hazewind) is opgekocht door een ontwikkelaar die woningen in dit pand wil realiseren. Er zijn ontwikkelingen die vragen om een integrale visie voor dit gebied.

Kwaliteit (toelichting)

Er ligt een concreet initiatief om de cultuurhistorisch waardevolle voormalige textielfabriek De Hazewind aan de Laan van Hilbelink 28/Morsestraat 32-34 te transformeren tot een woongebouw met 26 appartementen.
Door de milieudruk van meerdere omliggende bedrijven kunnen we op dit moment geen medewerking verlenen aan dit initiatief omdat er geen goed woonklimaat kan worden gerealiseerd. Met het bedrijf dat grenst aan de ontwikkellocatie zijn onderhandelingen gaande om het bedrijf te verplaatsen naar een andere locatie. Hierdoor ontstaat er ruimte voor nieuwe functies in het pand dat eigendom is van de gemeente en is er mogelijk voldoende milieuruimte om medewerking aan het transformatieplan van De Hazewind te kunnen verlenen. Het gebied De Morse (van oudsher textielindustrie) is mede door de ligging aan de Whemerbeek geschikt voor een combinatie van functies (wonen, werken, bedrijvigheid en voorzieningen). Inzetten op gemengde functies voor de toekomst sluit aan bij de bestaande dynamiek in het gebied én biedt de condities voor een nieuw woon- en leefmilieu waar Winterswijk op dit moment nog geen tot weinig aanbod in heeft.

Vanwege de actuele ontwikkelingen is het gewenst om voor dit gebied een ontwikkelvisie op te stellen en daarbij de omliggende gebieden mee te nemen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De noodzaak voor het opstellen van de ontwikkelvisie is sterk afhankelijk van de hierboven genoemde bedrijfsverplaatsing. We verwachten dat hierover in oktober a.s. duidelijkheid komt.
Dit project wordt opgepakt zodra er zekerheid is over de bedrijfsverplaatsing.

Tijd (indicator)

Realiseren van een dienstencentrum in Gaxel, samen met Stadt Vreden

Om het grensoverschrijdend werken en ondernemen tussen Nederland en Duitsland te bevorderen, wordt er op de grens een dienstencentrum gerealiseerd. De gemeenten Winterswijk en Vreden zijn gezamenlijk de initiatiefnemers voor deze planontwikkeling.

Kwaliteit (toelichting)

De geselecteerde ontwikkelaar heeft aangegeven dat het niet mogelijk is tot een haalbare exploitatie te komen. Samen met Stadt Vreden bekijken we nu op welke wijze het project kan worden voortgezet. Wij houden beide gemeenteraden op de hoogte van de aanpak en de voortgang.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Omdat er op dit moment geen concrete ontwikkelaar is voor de uitwerking van de plannen, is onduidelijk op welke termijn de plannen uitgevoerd gaan worden. Als meer duidelijk is over de aanpak en voortgang, informeren wij samen met Stadt Vreden beide gemeenteraden.

Tijd (indicator)

Revitalisering Dennenoord

We werken aan de afronding van de revitalisering van het terrein Dennenoord.

Kwaliteit (toelichting)

De uitvoering van de revitalisering loopt en wordt zorgvuldig afgestemd met de verschillende betrokkenen. Er is een inrichtingsplan voor de natuurinvulling opgesteld dat onderdeel is van het in juni 2024 vastgestelde bestemmingsplan. We hebben het eerste deel van de beplanting is in het voorjaar 2025 geplant, het laatste deel van de beplanting wordt in het najaar 2025 geplant. De subsidieverantwoording met de provincie is afgehandeld. De subsidie is verleend.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De beplanting brengen we in 2025 aan (deel in het voorjaar en het resterende deel dit najaar). De subsidieverantwoording hebben we conform de planning afgehandeld.
De Raad van State heeft het beroep wat tegen het bestemmingsplan was ingesteld ongegrond verklaard. Hierdoor is het bestemmingsplan nu onherroepelijk.
Er loopt nu nog een procedure bij de Raad van State met betrekking tot de wegonttrekking. Wij gaan er vanuit dat deze zaak niet meer in 2025 wordt behandeld, vor de afwikkeling zijn we afhankelijk van de Raad van State.

Tijd (indicator)

Woningbouw Narcisstraat

Dit gebied als geheel vraagt om een kwaliteitsimpuls. De gemeente heeft een grondpositie in het gebied bij de Misterweg/Hyacinthstraat. Wij werken mee met een door een ontwikkelaar ingediende aanvraag voor woningbouw.

Kwaliteit (toelichting)

De planontwikkelaar heeft het woningbouwplan uitgewerkt. Op basis hiervan is de bestemmingsplanprocedure in december 2023 opgestart. Het bestemmingsplan is op 28 mei 2025 door de gemeenteraad vastgesteld.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het bestemmingsplan is op 28 mei 2025 vastgesteld door de gemeenteraad. Er is beroep ingesteld tegen het bestemmingsplan, wat naar verwachting tot vertraging zal leiden.

Tijd (indicator)

Omgevingsvisie bebouwde kom Winterswijk

De Omgevingswet schrijft voor dat iedere gemeente op 1 januari 2027 een omgevingsvisie moet hebben vastgesteld. De gemeente Winterswijk heeft een ontwerp-omgevingsvisie voor de bebouwde kom opgesteld. Deze visie laat zien hoe ons dorp zich tot 2040 kan ontwikkelen en geeft richting aan wonen, werken, voorzieningen, economie, natuur, mobiliteit en leefbaarheid. De visie is samen met inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties gemaakt.

Kwaliteit (toelichting)

In april 2024 is het Verhaal van Winterswijk (fase 1) en de startnotitie vastgesteld door de raad. Daarnaast hebben we in april 2025 de discussienota opgeleverd en heeft de raad aan de hand van moties richting meegegeven voor de verdere uitwerking van de omgevingsvisie. Op 26 augustus 2025 hebben wij de ontwerp omgevingsvisie vrijgegeven voor ter inzagelegging. De ontwerpomgevingsvisie ligt van 3 september t/m 14 oktober ter inzage. Daarnaast wordt op 29 september een omgevingsvisiemarkt georganiseerd waar inwoners en stakeholders vragen kunnen stellen over de visie. In januari 2026 bieden we de Omgevingsvisie ter vaststelling aan de raad.

Daarnaast werken we aan een startnotitie voor de verdere uitwerking van de omgevingsvisie kom en de samenvoeging van de omgevingsvisie buitengebied en omgevingsvisie kom. Het streven is om deze startnotitie tegelijkertijd met de vaststelling van de omgevingsvisie kom aan te bieden aan de raad.

De verwachting en ervaring is dat het niet gaat lukken om voor januari 2027 tot één integrale omgevingsvisie te komen. Echter willen we wel voortvarend van start om de eerste stappen tot één omgevingsvisie te zetten. Tevens zijn er geen sancties aan het niet halen van de wettelijke streefdatum van januari 2027.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De omgevingsvisie moet volgens de wet op 1 januari 2027 gereed zijn. De omgevingsvisie kom ligt op dit moment ter inzage van 3 september t/m 14 oktober. Ons streven is om de omgevingsvisie kom samen met de startnotitie in januari 2026 ter vaststelling aan de raad voor te leggen.

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling de Steengroeve

We werken aan een gebiedsontwikkeling rondom de Steengroeve. Onderdeel hiervan is de ontwikkeling van het museaal concept Terra Temporalis.

Kwaliteit (toelichting)

Het ontwerpbestemmingsplan is in december 2023 ter inzage gelegd. Er zijn zienswijzen op binnengekomen. Door de nieuwe jurisprudentie over stikstof van eind 2024 en begin 2025 en de reactie daarop van de provincie, is onduidelijkheid ontstaan over de haalbaarheid en de planning van het bestemmingsplan. Als de door de provincie aangekondigde zonering doorgaat, hangt het van de maatregelen binnen die zone af wat de consequenties zijn voor de gebiedsontwikkeling. Met name voor Sibelco, het bedrijf dat de groeve exploiteert. Ook voor Terra Temporalis, de stichting die het Steengroevemuseum wil realiseren, is onzekerheid ontstaan. Tegelijkertijd heeft de stichting inmiddels in afstemming met de provincie de weg ingeslagen naar een fasering in tweeën:

1. realisatie van de educatieve functies.
2. realisatie van het museum.

De stichting heeft ook de eerste toezegging voor een subsidie inmiddels binnen. Een van de voorwaarden is dat de planologische procedure snel helderheid biedt (november 2025).

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

We zijn bezig te beoordelen of een nieuwe planologische procedure nodig is doordat de plannen gewijzigd zijn. Op moment van schrijven zijn deze plannen nog niet formeel ingediend. Dus moeten het plan en de onderbouwing ervan ook nog beoordeeld worden. Stikstof en financiën zijn vanuit de zienswijzeperiode daarbij nog twee aandachtspunten.

Tijd (indicator)

Uitvoering project WoooW - gebiedsontwikkeling het Weurden

WoooW staat voor Winterswijk ontmoet, ontdekt en ontplooit. Het WoooW-projectgebied ligt aan één van de aanloopstraten ('t Weurden) in het centrum van Winterswijk, waar winkelleegstand en verpaupering dreigde. Daarom heeft de gemeente de afgelopen jaren een aantal woon-winkelpanden aangekocht om het gebied op te knappen en nieuwe impulsen te geven.

Kwaliteit (toelichting)

We geven uitvoering aan het raadsbesluit van juni 2023. Daarin is het voorkeursscenario van de raad vastgelegd. Het maakt ontwikkelingen mogelijk aan 't Weurden (winkels plus woningen), de Spoorstraat (nieuw cultuurgebouw), bij Boogie Woogie (wonen) en aan 't Weurden - Dingstraat - Weverstraat (wonen, supermarkt en parkeren centrum).

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Op twee van de vier te ontwikkelen locaties is de voortgang sterk afhankelijk van de gemeentelijke begroting. Die is voorlopig ontoereikend om de ontwikkelingen op die plekken verder te brengen. Het betreft de locatie voor een nieuw cultuurgebouw aan de Spoorstraat, en de locatie van de huidige Boogie Woogie.

De twee andere locaties zijn een kwestie van privaat initiatief: aan 't Weurden (winkels plus woningen) en aan 't Weurden - Dingstraat - Weverstraat (wonen, supermarkt en parkeren centrum). Daarop wordt voortgang geboekt.
Voor de beide Weurden-locaties zijn er in 2025 nog wel nieuwe acties te verwachten ter voorbereiding op overeenkomsten met andere partijen. Eind 2025, 1e helft 2026 verwachten we het eigendom van de locatie Weurden voor de realisatie van nieuwe winkels en woningen over te dragen, en de kleine parkeerplaats naast de Plus-supermarkt aan te kopen.
Tijd (indicator)

Afdekken kleiput
We ronden het afdekken van de kleiput af.
Kwaliteit (toelichting)
De raad neemt in het eerste kwartaal 2026 een besluit over de afronding van de kleiput. Er wordt gewerkt aan verschillende inrichtingsvarianten. Daar is de klankbordgroep ook bij betrokken. Uiteindelijk neemt de gemeenteraad een besluit over het een van de varianten. Die variant wordt uitgewerkt in een inrichtingsplan.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Er worden op dit moment verschillende inrichtingsvarianten opgesteld voor de kleiput. De gemeentelijke variant is met de klankbordgroep besproken op 7 juli jl. De variant van ABK/buurt Molenveld is besproken op 30 september. Er is intensief en constructief overleg om een inrichtingsplan op te stellen waarin gemeente en ABK/buurt zich in voldoende mate kunnen vinden.
De verschillende varianten worden financieel doorgerekend en beoordeeld op ecologische effecten (natuurwinst) en eventuele risico's.
Het Waterschap Rijn&IJssel is vertegenwoordigd in de klankbordgroep, maar moet nog wel formeel beoordelen en beslissen of de varianten kunnen worden uitgevoerd binnen de kaders van de 'Nota bodembeheer verondiepen kleiput Driemarkweg Winterswijk'.
Gelet op het hierboven staande scenario verwachten we dat de gemeenteraad in het eerste kwartaal 2026 een beslissing kan nemen over de variant die in een inrichtingsplan wordt uitgewerkt.

Tijd (indicator)

Programma bouwen aan Winterswijk
Speerpunt van ons beleid blijft de instandhouding van het voorzieningenniveau.
Om financieel verantwoord onze voorzieningen in stand te kunnen houden, verhogen we de bestemmingsreserve die daarvoor dit jaar voor het eerst in de begroting was opgenomen: van €2 miljoen naar €10 miljoen. We veranderen de naam in Bestemmingsreserve Instandhouding voorzieningen.

De reserve is bedoeld voor investeringen die maken dat een voorziening niet de deuren hoeft te sluiten of activiteiten moet beëindigen door problemen met name het onderhoud van de bestaande gebouwen. Nieuwbouw voor zwembad Jaspers, Theater De Storm en Boogie Woogie is voorlopig niet aan de orde, omdat daarvoor de middelen ontbreken. Daarom is de reserve gericht op het kopen van tijd: 5–10 jaar continuïteit in gebouwen die langer bruikbaar zullen moeten blijven. Verder zijn we scherp op ons opdrachtgeverschap en het eigendom van de gebouwen.

Kwaliteit (toelichting)

Onze huidige financiële situatie maakt nieuwbouw voor de voorzieningen zoals Boogie Woogie, theater De Storm en zwembad Jaspers. We hechten echter wel belang aan deze voorzieningen en koersen daarom op instandhouding. Hiervoor is de bestemmingsreserve verhoogd van € 2 miljoen naar € 10 miljoen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De eerste twee aanvragen die een beroep doen op deze reserve, voor zwembad Jaspers en voor theater De Storm, zijn in 2025 door de raad goedgekeurd.

Tijd (indicator)

De Rikker

We werken aan woningbouw op het nog onbebouwde gedeelte van de Rikker.

Kwaliteit (toelichting)

Het bestemmingsplan is vastgesteld en bekendgemaakt. De beroepstermijn is inmiddels verstreken. Er is één beroepschrift ontvangen bij de Raad van State.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het beroep is op 13 februari 2025 ingetrokken. Hiermee is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. De aanvragen voor de omgevingsvergunningen kunnen dan ook ingediend worden en volgens de reguliere procedure in behandeling worden genomen.

Tijd (indicator)

Bestemmingsplan uitbreiding Het Winkel

We behandelen het initiatief tot uitbreiding van camping Het Winkel.

Kwaliteit (toelichting)

Aangezien er geen voorstel voor de verdere ontwikkeling van Het Winkel is ingediend kan deze activiteit voor nu komen te vervallen. Initiatiefnemer kan onder de Omgevingswet een nieuw verzoek tot wijzing van het Omgevingsplan indienen..

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De start wordt bepaald door het moment waarop een nieuw voorstel door de initiatiefnemer wordt ingediend onder de Omgevingswet

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling recreatiegebied 't Hilgelo

We behandelen een door Leisurelands BV ingediende aanvraag ter ontwikkeling van recreatiegebied 't Hilgelo. Het plan is gericht op een bestendiging van bestaande functies (zandwinning, dagrecreatie, natuur et cetera) en een versterking van de recreatieve mogelijkheden binnen dat gebied. In hoofdzaak gaat het daarbij om een uitbreiding van verblijfsrecreatie en horeca.

Kwaliteit (toelichting)

Het doel van dit project is een toekomstbestendige ontwikkeling van recreatiegebied 't Hilgelo. We streven naar een ruimtelijk-planologisch kader, waarbinnen de bestaande functies en beoogde ontwikkelingen plek krijgen. In de zomer van 2023 is door het college een voorontwerpbestemmingsplan (conceptplan) ter inzage gelegd. Er zijn achttien inspraakreacties ingediend die de verschillende belangen in beeld hebben gebracht (formele participatie). De initiatiefnemer heeft een vervolg gegeven aan de participatie en heeft nu een conceptverzoek voor wijziging van het Omgevingsplan ingediend.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het conceptverzoek voor wijziging van Omgevingsplan staat geagendeerd voor de Omgevingskamer op 2 oktober 2025.

Tijd (indicator)

Herontwikkeling Groenloseweg 60-locatie De Harmonie

We behandelen het initiatief tot herontwikkeling van de locatie van De Harmonie (Groenloseweg 60) van horeca naar wonen.

Kwaliteit (toelichting)

Na een aantal gesprekken met de initiatiefnemers (Walvoort Ontwikkelaars b.v.) en behandeling in de Commissie Omgevingskwaliteit is er overeenstemming over de ontwikkeling van locatie De Harmonie. De architect werkt het plan nu uit. Na definitieve goedkeuring door de Commissie Omgevingskwaliteit kan de omgevingsvergunning worden aangevraagd. Het geldende omgevingsplan moet worden aangepast (wijziging horeca naar wonen).

We hebben op 20 juni 2023 besloten medewerking te verlenen aan deze ontwikkeling, onder voorwaarde van het ruimtelijk kader zoals vastgelegd in het integraal ambtelijke advies van de Omgevingskamer. Het plan voldoet daar nu aan.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Vooroverleg en uitwerking zijn afgerond. De initiatiefnemer is bezig met de voorbereidingen voor de aanvraag omgevingsvergunning.
Het plan is meegenomen in de 'Wijziging omgevingsplan gemeente Winterswijk 2025-1'.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We realiseren een toekomstperspectief in het buitengebied

Activiteiten

Uitvoeren project LEADER

We geven uitvoering aan LEADER-projecten. LEADER is een subsidieregeling die is bedoeld voor projecten gericht op het versterken van het landelijk gebied, door het behoud van de leefbaarheid van het platteland, het versterken van de sociale cohesie en het behouden/versterken van het voorzieningenniveau.

Kwaliteit (toelichting)

Stichtingen, verenigingen, organisaties en bedrijven kunnen gebruikmaken van LEADER-subsidies. LEADER is een onderdeel van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB). Initiatiefnemers worden bij hun aanvraag ondersteund door de Lokale Actie Groep (LAG). De LAG bestaat uit lokale (inwoner)leden en een projectleider. Alle aanvragers geven een verplichte pitch aan de LAG over hun project. De LAG adviseert Gedeputeerde Staten bij het beschikbaar stellen van financiën.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering van LEADER- projecten heeft een looptijd van 2024-2028. Er zijn meerdere voorstellen besproken met de LEADER coördinator en er zijn Winterswijkse projecten gepresenteerd aan de LAG.
Deze projecten worden niet meer in 2025 uitgevoerd. Daarom zetten we het budget door te worden naar 2026

Tijd (indicator)

We voeren het programma Vitaal Platteland uit door middel van een gebiedsgerichte aanpak.

Het buitengebied van Winterswijk heeft te maken met uitersten: extreme droogte, stikstofnormen voor vier Natura 2000-gebieden, ruimtevraag vanuit de energietransitie, kwetsbaar cultuurlandschap en bekenstelsel, en een sterke terugloop van het aantal boeren. Deze situatie is een bedreiging voor het waardevolle agrarische cultuurlandschap en de leefbaarheid.
Samen met de stichting WCL is in 2020 het programma Vitaal Platteland opgesteld. Dit programma is gericht op het behoud van de waardevolle natuur en cultuur, en het realiseren van een economisch, sociaal en ecologisch toekomstperspectief voor iedereen die in het buitengebied woont, werkt en recreëert.

Kwaliteit (toelichting)

De Intentieovereenkomst en startnotitie zijn in januari 2023 vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe de drie overheden (provincie, waterschap en gemeente) en de gebiedspartijen willen samenwerken in de gebiedsaanpak Vitaal Platteland. Het doel is te komen tot een economisch, sociaal en ecologisch perspectief voor de mensen die in het gebied wonen en werken, nu en in de toekomst. Concreet wordt dit een gebiedsplan, een 'Winterswijks bod'.
Door een herijking van het proces en de actualiteit rond de stikstofproblematiek wordt de insteek van de gebiedsaanpak aankomende tijd veranderd van een proces/project naar een programma. De programmatische aanpak biedt ruimte om meerdere projecten te starten die bijdragen aan een vitaal landelijk gebied, terwijl er ook naar het overkoepelend gebiedsplan wordt toegewerkt. Het doel is een breed gedragen plan waarin ook is vastgelegd hoe maatregelen t.b.h. van stikstofreductie en natuurherstel in Winterswijk geborgd zullen worden. Wanneer dit slaagt, zal de provincie afzien van strokenbeleid rond Winterswijkse Natura 2000 gebieden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Volgens de oorspronkelijke planning levert het proces eind 2024 het gebiedsplan op. Tijdens de uitvoering van het proces hebben we te maken met onzekerheid over de kaders vanuit het Rijk. Ook zien we dat het pionierswerk, de nieuwe gebiedsgerichte aanpak, veel vraagt van iedereen die erbij betrokken is. Het vergt een andere manier van samenwerking tussen de overheden en gebiedspartijen, waardoor het soms twee stappen vooruit en een stap achteruit is.
De actualiteit rond stikstof heeft de urgentie van het proces onderstreept en zal waarschijnlijk resulteren in een versnelling. Ook heeft de provincie aangegeven dat Winterswijk (naast de Veluwe) prioritair is en er daarom ook gelden beschikbaar zullen komen voor de uitvoering in het proces. Deze gelden worden gedeeltelijk ingezet voor het opzetten van een eigen team Vitaal Platteland binnen de gemeente. In 2025 en 2026 werken we toe naar een plan, als dit goedgekeurd wordt werken we tot en met 2028 een uitvoeringsprogramma uit voor 10 jaar.
Tijd (indicator)

Doelstellingen

We realiseren voldoende woningaanbod waar voor verschillende doelgroepen behoefte aan is

Activiteiten

Een goede voorraad sociale, duurzame huurwoningen

In de raamovereenkomst en de prestatieafspraken is opgenomen dat partijen zich inzetten om de bewustwording bij huurders, als het gaat om woongedrag en de gevolgen van energiegebruik, te bevorderen. Daarbij faciliteert en ondersteunt de gemeente de huurdersvereniging en De Woonplaats waar mogelijk bij duurzaamheidsprojecten en -activiteiten die bijdragen aan de (gemeentelijke/regionale) duurzaamheidsdoelstellingen. De Woonplaats en de gemeente Winterswijk gaan in gesprek om concrete vervolgafspraken te maken op het gebied van duurzaamheid en levensloopbestendigheid. We streven naar een maximale inzet, mede in het kader van armoedebestrijding.
Kwaliteit (toelichting)
In de prestatieafspraken van 2023 en 2024 is concreet in beeld gebracht wat de totale opgave is met betrekking tot verduurzaming van de woningen. Door De Woonplaats en de gemeente wordt gewerkt aan de opgave. Bij acties en pilots gericht op het bevorderen van duurzaam woongedrag en energiebesparing, stemmen de partijen de aanpak met elkaar af. Gemaakte afspraken in 2024 hebben we, daar waar mogelijk, voortgezet in 2025.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit is een doorlopende activiteit gedurende heel 2025.
Tijd (indicator)

Nieuwe lokale woonvisie - volkshuisvestingsprogramma

In de begroting is aangegeven dat we een nieuwe lokale woonvisie opstellen, omdat de looptijd van de huidige lokale woonvisie is afgelopen. Vooruitlopend op de Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting stellen we in plaats hiervan een volkshuisvestingsprogramma op. Hierover hebben wij u in mei geinformeerd.

Kwaliteit (toelichting)
In het volkshuisvestingsprogramma sluiten we aan bij de uitgangspunten van de Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030, en combineren dit met onze lokale ambities en uitgangspunten. We spelen in op de veranderende woonbehoefte en zorgen ervoor dat nieuwe woningbouw en de bestaande woningvoorraad daarop aansluiten. We streven naar betaalbare woonlasten, passend bij de portemonnee van de inwoners en woningzoekenden. De woonzorgvisie wordt als bijlage van het volkshuisvestingsprogramma opgenomen.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Vaststelling is voorzien in het eerste kwartaal van 2026. Dit is mede afhankelijk van de besluitvorming rondom de woonzorgvisie.
Tijd (indicator)

Lokale woonzorgvisie
Het Rijk werkt aan een wetsvoorstel dat het opstellen van een urgentieverordening en/of huisvestingsverordening door gemeenten voor specifieke aandachtsgroepen in 2025 of 2026 verplicht maakt. Dit is inclusief verschillende zorgdoelgroepen. Voorafgaand aan deze verordening is een lokale woonzorgvisie noodzakelijk, om prioritering van specifieke aandachtsgroepen te bepalen. Bij het opstellen van de lokale woonzorgvisie is regionale afstemming een belangrijk onderdeel.
Kwaliteit (toelichting)
We stellen een lokale woonzorgvisie op als onderdeel van het volkshuisvestingsprogramma.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De lokale woonzorgvisie wordt in 2025 opgesteld een meegenomen in het proces van het volkshuisvestingsprogramma. Daar waar mogelijk wordt het afgestemd op de Achterhoekse woonzorgvisie.
Tijd (indicator)

Flexwonen
Veel Winterswijkers zijn op zoek naar geschikte en betaalbare woonruimte. Ook moet Winterswijk extra statushouders huisvesten. De instroom neemt toe, dus het aantal statushouders neemt ook toe. Daarnaast weten we niet hoelang de Oekraïense ontheemden blijven. Daarom ontwikkelt Winterswijk, samen met De Woonplaats en marktpartijen, een of meerdere flexwoonprojecten.
Kwaliteit (toelichting)
Voor de prestatieafspraken 2025 met De Woonplaats is het onderwerp niet behandeld. De prioriteit lag bij andere projecten en activiteiten binnen het thema wonen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Voor de prestatieafspraken 2025 met De Woonplaats is het onderwerp niet behandeld. De prioriteit lag bij andere projecten en activiteiten binnen het thema wonen.

Tijd (indicator)

Herontwikkeling portiekflats Europalaan

We werken aan het initiatief van De Woonplaats om de komende jaren flatgebouwen aan de Europalaan te vervangen door nieuwe appartementencomplexen.

Kwaliteit (toelichting)

In juni 2024 is het bestemmingsplan dat de ontwikkeling mogelijk maakt vastgesteld. De Woonplaats is hierna gestart met de ontwikkeling.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2025 is de eerste flat gesloopt en is begonnen met de nieuwbouw, de ontwikkeling wordt naar verwachting in 2029 afgerond.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We zorgen voor duidelijkheid over eigendomssituaties van snippergroen

Activiteiten

Snippergroen en illegaal grondgebruik

Bureau Eiffel heeft het grondgebruik binnen de gemeente Winterswijk geïnventariseerd. Hieruit is gebleken dat op 595 locaties sprake is van ingebruikname van gemeentegrond door particulieren en (agrarische) bedrijven. Soms zijn hier afspraken over gemaakt, in andere gevallen is nog niets geregeld. In 2019 is hiervoor een projectmatige aanpak ontwikkeld en is in de wijken Bargerbosch en Hoge Wieber Noord gestart met het pilotproject Grondgebruik.
In 2023 heeft de raad een beleidskader voor snippergroen vastgesteld. Binnen deze kaders is het pilotproject vervolgd.

Kwaliteit (toelichting)

Wij bieden inwoners en ondernemers duidelijkheid over het niet-geregistreerd in gebruik hebben van snippergroen en illegaal grondgebruik.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het pilotproject is afgerond. In het najaar van 2025 heeft de evaluatie van het snippergroen plaatsgevonden. Op dit moment moet nog een vervolg worden gegeven aan het project illegaal grondgebruik.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Jaarlijks is het streven om gemiddeld 100 woningen te realiseren, in totaal 1.403 nieuwe woningen tot en met 2035. We monitoren het aantal gerealiseerde woningen. Nieuwe woningbouwplannen moeten inspelen op een 'mismatch' tussen vraag en aanbod op de Winterswijkse woningmarkt. (Woon- en Vastgoedmonitor 8RHK)

- Met de Woondeal Achterhoek 1.1 en de Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030, hebben wij ons gecommitteerd aan de opgave om 66% betaalbare woningen te bouwen voor 2030.

Risico's

Dit beleidsveld bestaat uit veel verschillende activiteiten en daarom benoemen wij geen specifieke risico's. In elk project of in elke activiteit worden de risico's zelfstandig afgewogen. Algemene risico's bij gebiedsontwikkeling en wonen zijn wel de prijsstijgingen, denk bijvoorbeeld aan bouw- en investeringskosten gecombineerd met de betaalbaarheidsopgave. Daarnaast kan ook de stikstofcrisis veel projecten stil leggen.

3.5 Economie en Lobby

Ambitie

Wij koesteren de hoeveelheid en verscheidenheid aan bedrijven in Winterswijk. Bedrijvigheid en de nabijgelegen werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Winterswijk. Bedrijven moeten voldoende ruimte hebben om zich te ontwikkelen. Samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid wordt voortgezet. Wij streven naar een stabiele arbeidsmarkt. In samenwerking met de sector zorgen we jaarrond voor voldoende aanbod in vrijetijdsbesteding. We kijken hierbij ook nadrukkelijk naar evenementen.
We dragen Winterswijk als merk uit, binnen en buiten Nederland. Ook onderhouden we duurzame relaties met regionale, landelijke en buitenlandse samenwerkingspartners. Daarnaast maken we actief gebruik van (Europese) subsidies voor de realisatie van onze activiteiten.
Relevante documenten:

- Beleidsnota Economie Winterswijk 2017
- Omgevingsvisie Buitengebied 2019
- Centrumvisie 2021
- Ontwerp-omgevingsvisie Winterswijk kom
- Raadsbesluit Heroverwegen locatiekeuze bedrijventerrein d.d. 23 maart 2023
- Nota Grenszland Gemeente Winterswijk (2022-2024)
- Beleidsvisie Recreatie en Toerisme Winterswijk 2024

Doelstellingen

Het bieden van voldoende ruimte voor de bedrijvigheid in Winterswijk met als uitgangspunt, inbreiding, revitalisering en herontwikkeling

Activiteiten

Gebiedsvisie bedrijventerrein

Het Regionaal Programma Werklocaties laat zien dat er in Winterswijk behoefte is aan een nieuw bedrijventerrein voor de groei van lokale ondernemingen. Voor het succes van ons bedrijfsleven is ruimte nodig, terwijl bedrijventerreinen schaars zijn. Om in Winterswijk een aantrekkelijk ruimtelijk en economisch vestigingsklimaat te behouden, is er in 2024 een nieuwe locatie voor een bedrijventerrein aangewezen. In 2025 werken we aan de gebiedsvisie van het bedrijventerrein.
Kwaliteit (toelichting)
In 2024 heeft het college een besluit genomen over de locatie van het nieuwe bedrijventerrein. In 2025 werken we aan de gebiedsvisie voor het nieuwe bedrijventerrein. De planning is gericht op vaststelling van de gebiedsvisie in februari 2026.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De gebiedsvisie wordt in het eerste kwartaal van 2026 ter vaststelling aan de raad aangeboden.

Tijd (indicator)

Programma toekomstbestendige bedrijventerreinen

We werken samen met het bedrijfsleven en de provincie aan het programma toekomstbestendige bedrijventerreinen. Het programma heeft als doel om bedrijventerreinen te verduurzamen, een groenere en gezondere werkomgeving te creëren en de samenwerking tussen bedrijven op de bedrijventerreinen te verbeteren. Daarbij richt het programma zich zowel op samenwerking en organisatiegraad op het bedrijventerrein, als op het programmatisch uitvoeren van fysieke maatregelen. Het programma ondersteunt de gemeente bij het omzetten van de beleidsambities op het gebied van duurzaamheid en klimaat, naar concrete maatregelen op de bedrijventerreinen.

Kwaliteit (toelichting)

In samenwerking met industriekring OWIN werken we aan drie doelen:

- Het verbeteren van de organisatiegraad van ondernemers op het bedrijventerrein. We verkennen hiervoor de mogelijkheden van het parkmanagement op het bedrijventerrein.
- Het opzetten van een programma met fysieke en organisatorische maatregelen op het bedrijventerrein, onder meer gericht op duurzaamheid, klimaat, verkeer en veiligheid.
- Het onderzoeken van de haalbaarheid van een Smart Energy Hub op het bedrijventerrein. Dit project richt zich op de optimalisatie van de lokale energie-opwekcapaciteit en het energieverbruik op het bedrijventerrein en wordt ondersteund met een subsidie van de provincie Gelderland.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit project loopt conform planning.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Het maken en vaststellen van een visie op de toekomstige soort bedrijven in Winterswijk

Activiteiten

Toekomstvisie gewenste bedrijvigheid in Winterswijk

Het Winterswijkse bedrijfsleven kenmerkt zich door een grote diversiteit. Start-ups, familiebedrijven die al generaties lang aan Winterswijk zijn verbonden, maar ook bedrijven die begonnen zijn als familieondernemingen en inmiddels onderdeel zijn van een groot landelijk of internationaal bedrijf. Wij koesteren al deze bedrijven. We maken een visie op het soort bedrijven waar we ons in de toekomst in Winterswijk op willen richten.

Kwaliteit (toelichting)

We bewaken de kwaliteit aan de hand van de volgende factoren:

- Participatie

- Duurzaamheid, klimaat en circulaire economie
- Onderwijs en arbeidsmarkt
- Deskundige ondersteuning
- Samenhang met de locatiekeuze voor het bedrijventerrein
- Integratie in de Omgevingsvisie bebouwde kom Winterswijk (zie beleidsveld 3.4)

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Omdat de visie wordt geïntegreerd in de Omgevingsvisie bebouwde kom Winterswijk (beleidsveld 3.4), wordt dit tijdspad aangehouden. Vaststelling is voorzien in januari 2026.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

In samenwerking ontwikkelen van een jaarrond toeristisch/recreatief aanbod

Activiteiten

Stimuleren van evenementen voor en door jongeren

We versterken de gemeentelijke ondersteuning van evenementen voor en door jongeren. Met een groter en beter evenementenaanbod wordt Winterswijk aantrekkelijker voor jongeren, versterken we de dagrecreatie en dragen we bij aan seizoensverlenging voor de verblijfsrecreatie.

Kwaliteit (toelichting)

We hebben aandacht voor de specifieke behoeften van evenementenorganisatoren. Doel is om het beschikbare budget zuiver en effectief in te zetten in relatie tot de doelstelling: het stimuleren van evenementen voor en door jongeren. SPOT jongerenwerk wordt betrokken bij het programma.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het incidentele budget voor 2023 en 2024 is overgeheveld naar 2025, voor zover dat nodig is voor ondersteuning van activiteiten en evenementen die voortkomen uit dit programma. Het programma wordt voortgezet in 2026.

Tijd (indicator)

Uitvoeringsagenda Recreatie en Toerisme

De lokale uitvoeringsagenda recreatie en toerisme wordt opgesteld in samenwerking met de toeristische sector en 100% Winterswijk. De uitvoeringsagenda beschrijft de activiteiten waarmee we uitvoering geven aan de beleidsvisie recreatie en toerisme.

Kwaliteit (toelichting)

De uitvoeringsagenda geeft uitvoering aan de speerpunten en ontwikkelrichting uit de beleidsvisie recreatie en toerisme, zoals vastgesteld in 2024. De activiteiten die hiervoor nodig zijn, worden in samenwerking met de toeristische sector en 100% Winterswijk bepaald. Voor de financiering van de uitvoeringsagenda wordt een beroep gedaan op de inkomsten uit de toeristenbelasting, waarvoor nieuwe meerjarige afspraken met de sector worden gemaakt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De uitwerking van de uitvoeringsagenda loopt van 2025 door in 2026. De vaststelling van uitvoeringsagenda volgt medio 2026.
Tijd (indicator)

Uitvoeren regionale vrijetijdsagenda

We werken samen met de andere Achterhoekse gemeenten aan de uitvoering van de Vrijetijdsagenda Achterhoek 2020-2030. Vanuit deze agenda werken we aan vijf speerpunten:
1. Het vergroten van de beleefbaarheid van de Achterhoek met aanbodontwikkeling.
2. Het op peil houden en verbeteren van de vitaliteit van de verblijfsrecreatie.
3. Het realiseren van een onderscheidende profilering en zichtbaarheid van de Achterhoek voor de nationale en internationale gast.
4. Het bevorderen van de gastvrijheid in de regio.
5. Het versterken van de positie van de vrijetijdssector binnen de Achterhoek en het intensiveren van verbindingen met andere sectoren.
We voeren dit uit met concrete projecten, onder andere gericht op de routestructuren voor wandelen, fietsen, paardrijden en mountainbiken. Eén van de concrete projecten is ‘Onbeperkt genieten in de Achterhoek’. Dit project sluit goed aan bij de Winterswijkse opgave ‘Iedereen doet mee’.
Kwaliteit (toelichting)
De vrijetijdsagenda is in 2024 herzien tot de Vrijetijdsagenda 2025-2035, inclusief Uitvoeringsprogramma 2025-2028. De vrijetijdsagenda heeft inwonersprofijt en brede welvaart als centrale doelstelling en sluit op regionaal niveau aan op ons lokale recreatiebeleid. Het uitvoeringsprogramma bevat diverse projecten die bijdragen aan deze doelstellingen. Winterswijk draagt daar ambtelijk, bestuurlijk en financieel aan bij, via het portefeuillehoudersoverleg Vrijetijdseconomie Achterhoek. De projecten en de voortgang daarvan worden tweemaandelijks besproken in zowel het ambtelijk overleg als het portefeuillehoudersoverleg. Daarmee is er sturing op geld, organisatie, tijd, informatie en kwaliteit.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het huidige uitvoeringsprogramma loopt van 2025 tot en met 2028.
Tijd (indicator)

Doelstellingen

Stimuleren ondernemerschap en stabiele arbeidsmarkt

Doelstellingen

Winterswijk (inter-)nationaal op de kaart zetten waarbij we ons aanbod op het gebied van wonen, werken, winkelen en toerisme uitdragen en streven naar een betere bereikbaarheid over de weg en het spoor.

Activiteiten

Subsidies

Voor een optimale benutting van (Europese) subsidiemiddelen voor de uitvoering van projecten en activiteiten, zetten we binnen onze organisatie een subsidiestructuur op. Dit om subsidieverwerving binnen de organisatie te borgen.

Kwaliteit (toelichting)
Subsidies zijn een belangrijk middel voor de gemeente Winterswijk om haar beleid te kunnen uitvoeren en projecten te realiseren. Het verwerven van subsidies vergt echter wel een structurele aanpak. We kiezen in Winterswijk voor een subsidieadviseur die zich bezighoudt met het identificeren van subsidiemogelijkheden en het coördineren van de aanvragen. Steeds meer gemeenten werken samen om gezamenlijk subsidieaanvragen te doen. Zo wordt de kans op succes vergroot en kunnen grotere projecten worden gerealiseerd dan wanneer individueel subsidie wordt aangevraagd. Ook zijn er steeds meer Europese subsidieprogramma's beschikbaar, die ons als gemeenten in staat stellen om grensoverschrijdend samen te werken.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het werven van subsidies is een doorlopend proces. We signaleren en attenderen de organisatie structureel op subsidiemogelijkheden die zich voordoen en faciliteren aanvragen. Samen met de gemeenten Aalten, Doetinchem en Oost Gelre hebben we een subsidieoverleg georganiseerd, waarin we subsidiekansen met elkaar delen en kansen gezamenlijk oppakken.
Tijd (indicator)

Grensoverschrijdende samenwerking
Onder grensoverschrijdende samenwerking valt de samenwerking met de overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties in de Achterhoek, de Regio Achterhoek en de Euregio. We verbinden mensen, ondernemers, overheid en onderwijs aan beide zijden van de grens met elkaar op het gebied van economie, onderwijs, cultuur, toerisme en sport.
Kwaliteit (toelichting)
We streven naar structurele inbedding van Europees beleid in ons internationale beleid. In 2025 actualiseren wij de Nota Grenszland, die als kader dient voor de uitvoering van onze grensoverschrijdende samenwerking. Ook ronden we het onderzoek naar windmolens aan de grens af.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit proces is doorlopend. De Nota Grenszland is geactualiseerd.
Tijd (indicator)

Lobby
We zetten in op regionale en grensoverschrijdende lobby. Lobbyen stelt ons in staat de belangen van onze inwoners te vertegenwoordigen bij de overheid en andere belanghebbenden. Het zorgt ervoor dat samenwerkingsverbanden tussen gemeenten en bedrijven ontstaan. Ook lobbyen over de grens is belangrijk. De toenemende Europeanisering van het beleid en de besluitvorming zorgen ervoor dat veel belangrijke beslissingen niet alleen op nationaal niveau, maar ook op Europees niveau worden genomen.

Kwaliteit (toelichting)
Een gestructureerde lobby is nodig. Vanuit de behoefte om een heldere, gezamenlijke boodschap te vertellen, is gewerkt aan focus in onze lobby. Tijdens het lentefestival brengen we de Achterhoek en onze Achterhoekse ambities jaarlijks dichter bij Den Haag. Ook zetten we in op lobby richting de Provincie.

Lokaal zetten we in op politieke actualiteiten. Op dit moment heeft stikstof onze volledige aandacht. Ook richten we ons met een gezamenlijke lobby van de M50-gemeenten (middelgrote gemeenten) op verschillende onderwerpen, zoals grensoverschrijdende arbeidsmarkt, het behoud van streekziekenhuizen en andere belangrijke voorzieningen.
Zo'n 70% van alle wet- en regelgeving waar gemeenten mee te maken hebben, wordt op Europees niveau bepaald. We zijn ons ervan bewust dat je grensoverschrijdend moet denken om lokale uitdagingen onder de aandacht te brengen. Winterswijk staat bekend als een Europa-actieve gemeente. Mede door het winnen van de Green Leaf Award, de actieve rol van de portefeuillehouder en de lobby in verschillende Europese gremia, wordt Winterswijk vaak als voorbeeld genoemd. De jaarlijkse deelname aan de European Week of Regions and Cities zien wij als een kans om kennis te delen met bestuurders uit heel Europa, en de Achterhoekse ambities en uitdagingen in Den Haag en Brussel zichtbaar te maken. Er is een ambtelijke lobbywerkgroep gevormd die de organisatie van het festival en de European Week of Regions and Cities verzorgt.
In de raad van 20 juni 2024 is de Motie Windmolens Duitsland aangenomen. We hebben uitvoering aan deze motie in de vorm van een onderzoek. De resultaten hiervan gebruiken we bij lobby-activiteiten.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit is een doorlopende activiteit.
Tijd (indicator)

Indicatoren

- Beschikbaarheid van direct uit te geven bedrijventerrein op korte termijn.
- Leegstandsontwikkeling op bedrijventerreinen.
- Langetermijnreservering voor voldoende nieuwe bedrijventerreinen volgens vraag- en aanbodontwikkeling, zoals vastgelegd in het Regionaal Programma Werklocaties.
- Groei van het aantal arbeidsplaatsen in Winterswijk (registratie op basis van de provinciale werkgelegenheidsenquête).
- Aantal vierkante meters leegstand in het winkelcentrum.

Risico's

- Er is geen vrij uitgeefbaar bedrijventerrein meer beschikbaar. Concrete vraag op korte termijn kunnen we niet bedienen. Wel is De Vlijt beschikbaar, maar dit is niet voldoende voor de lange termijn. Dit stelt bedrijven mogelijk voor de keus om uitbreiding uit te stellen dan wel uit te wijken naar een locatie buiten Winterswijk, met verlies aan werkgelegenheid als gevolg.
- Langetermijneffecten van de coronacrisis en de energiecrisis op centrumondernemers kunnen leiden tot meer leegstand en een minder vitaal winkelcentrum.

- Langetermijneffecten van de coronacrisis en de energiecrisis op de toeristische sector kunnen effect hebben op het investeringsvermogen van de sector, de aanbodcapaciteit en het aantal bezoekers.
- Energiecrisis en andere effecten van de oorlog in Oekraïne verstoren de economische ontwikkeling en leiden tot kortetermijninflatie en mogelijk langetermijnrecessie. Dit werkt door in consumentenvertrouwen en -bestedingen, met gevolgen voor alle economische sectoren.

Financiële afwijkingen programma 3

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Prognose 1 2025	Prognose 2 2025	Mutaties Prognose 2 2025
Baten			
3.1 Openbare ruimte			
2.1 Verkeer en vervoer	**142**	**142**	**0**
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	**142**	**145**	**3**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**239**	**239**	**0**
Totaal 3.1 Openbare ruimte	**522**	**525**	**3**
3.2 Klimaat, water en milieu			
7.2 Riolering	**4.967**	**4.967**	**0**
7.3 Afval	**3.685**	**3.685**	**0**
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	**8.651**	**8.651**	**0**
3.3 Duurzaamheid			
7.4 Milieubeheer	**3.074**	**5.575**	**2.501**
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen			
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**7.554**	**7.554**	**0**
8.1 Ruimte en leefomgeving	**1.185**	**1.095**	**-90**
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	**408**	**408**	**0**
8.3 Wonen en bouwen	**343**	**563**	**220**
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	**9.489**	**9.619**	**130**
3.5 Economie en lobby			
3.1 Economische ontwikkeling	**2**	**2**	**0**
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	**142**	**132**	**-10**
3.4 Economische promotie	**1.269**	**1.299**	**30**
Totaal 3.5 Economie en lobby	**1.413**	**1.433**	**20**
Totaal Baten	**23.149**	**25.803**	**2.654**
Lasten			
3.1 Openbare ruimte			
2.1 Verkeer en vervoer	**6.061**	**6.907**	**846**
2.2 Parkeren	**110**	**80**	**-30**
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	**5.031**	**4.870**	**-161**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**363**	**363**	**0**
Totaal 3.1 Openbare ruimte	**11.565**	**12.220**	**655**
3.2 Klimaat, water en milieu			
7.2 Riolering	**7.754**	**7.539**	**-216**
7.3 Afval	**3.116**	**3.116**	**0**
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	**10.871**	**10.655**	**-216**
3.3 Duurzaamheid			
7.4 Milieubeheer	**4.694**	**7.532**	**2.838**
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen			
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**7.547**	**7.547**	**0**
8.1 Ruimte en leefomgeving	**3.839**	**3.430**	**-409**
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	**3.610**	**3.610**	**0**
8.3 Wonen en bouwen	**1.843**	**1.615**	**-229**
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	**16.839**	**16.202**	**-637**
3.5 Economie en lobby			
3.1 Economische ontwikkeling	**166**	**166**	**0**
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	**358**	**343**	**-15**
3.4 Economische promotie	**509**	**574**	**65**
Totaal 3.5 Economie en lobby	**1.032**	**1.082**	**50**
Totaal Lasten	**45.002**	**47.692**	**2.691**
Onttrekkingen			
3.2 Klimaat, water en milieu			
7.2 Riolering	**15**	**15**	**0**
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen			
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	**3.002**	**3.002**	**0**

Exploitatie	Prognose 1 2025	Prognose 2 2025	Mutaties Prognose 2 2025
8.3 Wonen en bouwen	**1.754**	**2.578**	**824**
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	**4.756**	**5.580**	**824**
Totaal Onttrekkingen	**4.771**	**5.596**	**824**
Stortingen			
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen			
8.3 Wonen en bouwen	**10.000**	**10.000**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-27.081**	**-26.293**	**788**

Openbare ruimte

Het nadeel van € 711.000 aan de lastenkant bestaat met name uit:

Financiële consequenties stormschade	€ 1.351.000 N
Subsidiebijdrage aan speeltuinvereniging de Vrees	€ 100.000 N
Overheveling restantbudget bestrijding Japanse duizendknoop Molenveld	€ 85.000 V
Aframing restantbudget Provinciale landschapsprojecten	€ 80.000 V
Lagere doorbelasting Bedrijfsvoering en kapitaallasten	€ 575.000 V

Financiële consequenties stormschade van 2 juli 2025.
Deze incidentele bijraming van € 1.351.000 van het budget bomenonderhoud vloeit voort uit het Raadsbesluit dd. 25 september 2025. Dit zijn de kosten van fase 1 en 2 inclusief extra personele capaciteit voor het opstellen van het herstelprogramma.
Subsidiebijdrage aan speeltuinvereniging de Vrees.
Vanuit de bestemmingsreserve Lokale initiatieven is conform collegebesluit een (maximale) eenmalige subsidie van € 100,000 verstrekt aan speeltuinvereniging de Vrees. Zie ook onttrekkingen en toevoegingen reserves hieronder in dit programma.
Overheveling restantbudget bestrijding Japanse duizendknoop Molenveld.
De provincie moet nog afrekenen met de firma die de sanering van de Walstort heeft gerealiseerd. Hier moet nog een deel van de bestrijding van de Japanse duizendknoop buiten de Walstort worden afgerekend. Het aantal m2 wordt duidelijk nadat de revisie gereed is, hetgeen in 2026 plaatsvind.
Aframing restantbudget Provinciale landschapsprojecten.
Het project Provinciale landschapsproject is afgerond en volledig afgerekend met de Provincie. Hierdoor kan een deel van het budget vrijvallen. Daarnaast is abusievelijk de gemeentelijke cofinanciering van het nieuwe Provinciale project biodiversiteit en landschap dubbel in de begroting opgenomen.
Lagere doorbelasting.
De lagere doorbelaste kosten bedrijfsvoering en kapitaallasten worden verklaard door bij de jaarrekening 2024 naar 2025 overgehevelde restantkredieten. Hierdoor verschuift de bijbehorende rente en afschrijving (kapitaallast) van 2025 naar 2026.

Klimaat, water en milieu

Het voordeel van € 216.000 aan de lastenkant bestaat met name uit de overheveling van € 200.000 van het restantbudget Klimaatadaptatie.

De uitvoeringsagenda van klimaatadaptatie 2022-2027 zal voor eind 2027 zijn uitgevoerd zijn. Ten behoeve van de uitvoering van enkele begrote deelprojecten in 2025 die doorlopen in 2026 wordt voorgesteld € 200.000 naar 2026 over te hevelen.

Duurzaamheid

Het voordeel van € 2.501.000 aan de batenkant bestaat met name uit :

Ontvangen subsidie klimaat en energiebeleid (CDOKE)	€ 457.000 V
Ontvangen subsidie Nationaal programma lokale warmtetransitie (NPLW)	€ 580.000 V
Ontvangen subsidie verduurzaming slecht geïsoleerde woningen	€ 1.464.000 V

Ontvangen subsidie klimaat en energiebeleid (CDOKE)
De regeling CDOKE mag de gemeente aanwenden voor het aannemen van mensen voor de realisatie van doelen uit de klimaatwet. Ook het inhuren van externe deskundigen is toegestaan. Dit kan voor meerdere jaren.
Met de Specifieke Uitkering (SPUK) Lokale Aanpak Isolatie heeft Winterswijk een isolatieprogramma opgezet voor inwoners met een slecht geïsoleerde koopwoning. Daarmee ondersteunen we eigenaars bij het isoleren van hun woning. (Onder klimaat- en energiebeleid valt beleid dat bijdraagt aan het behalen van de doelen uit de Klimaatwet. De Klimaatwet houdt in dat Nederland uiterlijk in 2050 klimaatneutraal wil zijn. Het doel voor 2030 in de Klimaatwet is om de uitstoot van C02 met minimaal 55% te verminderen.)
Ontvangen subsidie Nationaal programma lokale warmtetransitie (NPLW)
We zitten midden in een warmtetransitie die niet alleen invloed heeft op de manier waarop we onze gebouwen verwarmen en van warm water voorzien, maar op onze hele leefomgeving. Met dit budget worden de Achterhoekse gemeenten ondersteund om de warmtetransitie te realiseren. Winterswijk is hier penvoerder van en doet dit voor de regio. We gebruiken het budget onder meer voor het betalen van de Inhuur van een regiocoördinator warmtetransitie die ons helpt bij de samenwerking.
Ontvangen subsidie verduurzaming slecht geïsoleerde woningen
Met de Specifieke Uitkering (SPUK) Lokale Aanpak Isolatie heeft Winterswijk een isolatieprogramma opgezet voor inwoners met een slecht geïsoleerde koopwoning. Daarmee ondersteunen we eigenaars bij het isoleren van hun woning.
Het nadeel van € 2.838.000 aan de lastenkant bestaat met name uit:

Uitgaven klimaat en energiebeleid (CDOKE)	€ 457.000 N
Uitgaven nationaal programma lokale warmtetransitie (NPLW)	€ 580.000 N
Uitgaven verduurzaming slecht geïsoleerde woningen	€ 1.464.000 N
Sanering WAL stort	€ 300.000 N

Uitgaven CDOKE, NPLW en verduurzaming slecht geïsoleerde woningen: zie batenkant.

Sanering WAL stort
Tijdens de sanering van de WALstort is vastgesteld dat de oppervlakte van de te bestrijden Japanse Duizendknoop (JDK) fors hoger is dan verwacht. Het was ook nodig om een intensievere en krachtiger (en daardoor duurdere) bestrijdingswijze toe te passen (merendeel terrein maaien en afdekken met Plantex folie). Ook is een mogelijke dassenburcht aangetroffen waarvoor mitigerende maatregelen zijn getroffen. De sanering van de WALstort is veel duurder geworden dan voorzien. Provincie en gemeente hebben afspraken gemaakt over de kostenverdeling. Op basis van de gemaakte afspraken bedraagt de gemeentelijke bijdrage € 219.000. Ook is afgesproken dat de gemeente maximaal 25.000 m3 grond om niet levert voor het afdekken van de voormalige stortplaats. De kosten hiervoor (circa € 126.000,- in fase 1) zijn niet volledig geraamd. Op dit moment is nog € 47.000 budget beschikbaar. Rekening houdend met de bijdrage die aan de provincie moet worden betaald en de kosten voor de inrichting van het terrein (€ 100.000,-) is er een tekort van € 300.000 op dit project. Voorgesteld wordt dit incidenteel bij te ramen.
Een deel (€ 25.000) hiervan is gevonden binnen programma 3. Dit betreft de aframing binnen het budget bestrijding Japanse duizendknoop Molenveld dat bij de 1e prognose 2026 wordt afgeraamd.

Gebiedsontwikkeling en wonen

Het voordeel van € 130.000 aan de batenkant bestaat uit hogere baten leges omgevingsvergunning.
Er is sprake van meevallende leges uit verleende omgevingsvergunningen. Dit komt met name door de afhandeling van enkele aanvragen met betrekking tot wat grotere projecten van voor de invoering van de Omgevingswet naast de reguliere aanvragen.
Het voordeel van € 637.000 aan de lastenkant bestaat met name uit :

Overheveling van het restantbudget afdekken kleiput	€ 404.000 V
Overheveling restantbudget Project Wooow	€ 139.000 V
Overheveling budget Duitse Windmolens onderzoek	€ 28.000 V
Overheveling budget Vitaal Platteland	€ 55.000 V
Overheveling (subsidie) budget Den Tappen	€ 200.000 V
Hogere lasten opstellen omgevingsplan	€ 200.000 N

Overheveling van het restantbudget afdekken kleiput
Afhankelijk van de uitkomst van de gesprekken met de Actiegroep behoud kleiput (ABK), gaat een adviesbureau nog een plan opstellen hetgeen in 2026 gaat plaatsvinden.
Overheveling restantbudget Project Wooow
Het project Wooow is nog niet afgerond. De ontwikkelingen zijn divers. De parkeerplaats bij de Plus loopt maar de bouw van het Cultuurkwartier is onbekend.
Overhevelen budget Duitse Windmolens onderzoek
In Duitsland lopen nog een aantal aanvragen voor een vergunning voor het plaatsen van windmolens. Op het moment dat de vergunning wordt afgegeven kunnen wij in bezwaar gaan. De verwachting is dat dit niet eerder dan in 2026 gebeurd.

Overheveling budget Vitaal Platteland
Om vanuit de gemeente ruimte te hebben om o.a. op het gebied van communicatie aandacht te kunnen besteden aan Vitaal Platteland is een werkbudget benodigd. Vanwege een gebrek aan capaciteit is daar in 2025 onvoldoende invulling aan kunnen geven. In het vierde kwartaal hebben we op basis van een provinciale subsidieregeling extra ambtelijke capaciteit kunnen organiseren. Daarom stellen we voor het restantbudget over te hevelen naar 2026.
Overheveling (subsidie) budget Den Tappen
In het raadsbesluit is als voorwaarde voor de subsidie opgenomen ‘onder voorwaarde dat zij een onherroepelijke omgevingsvergunning voor de nieuwbouw hebben of een plan indienen voor grootschalige renovatie van het bestaande pand’. Er wordt volop aan de plannen gewerkt. De verwachting is dat niet dit jaar aan deze voorwaarde voldaan kan worden. Inschatting nu is dan ook dat deze subsidie dit jaar niet uitgekeerd hoeft te worden, maar volgend jaar.
Hogere lasten opstellen Omgevingsplan
Met de komst van de Omgevingswet in januari 2024 is er van rechtswege één tijdelijk omgevingsplan ontstaan die voor de gehele gemeente Winterswijk geldt. Aan de gemeente Winterswijk nu de opgave om voor 2032 het tijdelijke deel naar het nieuwe deel van het Omgevingsplan om te zetten. Sinds 2024 is er een werkgroep gestart die zich met deze omzetting bezighoudt. Om hiermee door te gaan is er op basis van een huidige inschatting, naast de hiervoor al beschikbare middelen in de begroting, een bedrag van €200.000 per jaar benodigd voor de periode 2026 tot en met in ieder geval 2029.
In het kader van de mei circulaire 2025 is van het rijk voor de invoeringskosten Omgevingswet nog eenmalig een bijdrage ontvangen van € 200.000. Dit bedrag wordt bij deze 2e bestuursrapportage 2025 gereserveerd voor het opstellen van het Omgevingsplan. In 2025 zal op deze gelden geen beroep worden gedaan. Het bedrag van € 200.000 zal dan worden overgeheveld naar 2026 bij de jaarrekening 2025. Dan is er dekking voor de kosten van 2026.
In de meerjarenbegroting 2026-2029 is voor de jaren 2027 tot en met 2029 jaarlijks vooralsnog een bedrag van € 100.000 opgenomen voor het opstellen van het Omgevingsplan.
In de loop van 2026 zal verder bekeken worden hoeveel benodigd is voor de jaren 2027 tot en met 2029 e.v., zodat de dan beschikbare meerjarige budgetten zo nodig bijgesteld kunnen worden.

Economie en Lobby

Het nadeel van € 50.000 aan de lastenkant bestaat met name uit het genomen collegebesluit om een bijdrage van € 75.000 aan Stichting Winterswijk Marketing beschikbaar te stellen voor de realisatie van een nieuwe online platform voor de citymarketing van Winterswijk.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Conform collegebesluit is een (maximale) subsidie van € 100.000 verstrekt aan speeltuinvereniging de Vrees. Voor de dekking wordt voorgesteld dit vanuit de bestemmingsreserve Lokale initiatieven te onttrekken. Zie ook toelichting in beleidsveld Openbare ruimte in dit programma.

Daarnaast wordt voorgesteld in 2025 € 724.000 te onttrekken aan de bestemmingsreserve instandhouding voorzieningen. Schouwburg de Storm heeft een aanvraag ingediend voor € 3.975.000 waarvan in 2025 een bedrag van € 724.000 benodigd is voor een 2-tal investeringen. De overige investeringen vinden in 2026 en 2027.
De raad heeft hiermee ingestemd. Zie ook toelichting in beleidsveld Cultuur in programma 2.

Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk

Inleiding

Algemene ondersteuning, bestuur
Onze manier van besturen is betrokken, laagdrempelig en transparant. Met een nuchtere kijk op zaken en gezond boerenverstand. We werken in het belang van de inwoner en waarderen hun mening. We hechten aan inwonersparticipatie en trekken als raad en college graag samen op.

Dienstverlening
We gaan samen aan de slag en inwoners worden tijdig, actief en laagdrempelig betrokken bij besluiten die hen direct raken. Daarnaast hebben wij aandacht voor de interne dienstverlening en optimaliseren bestaande processen waar mogelijk.

Veiligheid en ondermijning
Je veilig voelen is een basisbehoefte en vraagt om aandacht. Criminaliteit wordt voorkomen. We ondersteunen een integrale aanpak om ondermijning tegen te gaan en onze gemeente veilig te houden.

4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening

Ambitie

We hebben een bestuur en een organisatie die er voor heel Winterswijk zijn; voor alle inwoners, organisaties en bedrijven. We versterken de lokale democratie.
We gaan samen aan de slag voor en met inwoners. Zij worden tijdig, actief en laagdrempelig betrokken. Daarnaast zetten wij ons in voor een krachtige organisatie waarin we nog efficiënter gaan functioneren. Waar mogelijk dringen we de kosten terug.
Relevante documenten:

- Organisatievisie
- Visie op dienstverlening

Doelstellingen

We betrekken zo veel mogelijk inwoners, organisaties en bedrijven bij wat we willen realiseren met een open en transparante bestuurlijk stijl

Activiteiten

Uitvoeren programma dienstverlening

In het uitvoeringsprogramma dienstverlening wordt de dienstverleningsvisie concreet vertaald naar de praktijk. Wat goed gaat, blijven we goed doen. De basis op orde. We verbeteren de dienstverlening door input te verzamelen bij klanten (klantreizen). Ook informeren we klanten actief over de duur en status van hun aanvraag of verzoek en houden we ons aan de afspraken. We werken met servicenormen die we monitoren in een dashboard waarop wordt gestuurd. Daarnaast werken we met een proef van beeldbrieven voor laaggeletterden en anderstaligen.

Kwaliteit (toelichting)
Belangrijke aandachtspunten zijn een tijdige afhandeling van zaken en afspraak is afspraak. Onze manier van communiceren is open en transparant en het liefst mondeling. Op die manier komen we meer in verbinding met de klant en creëren we meer begrip voor onze besluiten.
In 2025 gaat Winterswijk verder op de ingeslagen weg. Leidend is de dienstverleningsvisie.
Op het gebied van HR, competenties, communicatie en I-kolom worden slagen gemaakt om de teams verder te professionaliseren. De ontwikkelingen vinden stap voor stap plaats.

De vertaling van de dienstverleningsvisie naar de praktijk is gemaakt in de teamplannen, niet in een uitvoeringsprogramma.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Deze activiteit loopt het hele jaar door. Dienstverlening staat centraal in het hele doen en laten van de gemeente Winterswijk. Daarom is het nodig om continu aandacht te geven aan de ontwikkeling van onze dienstverlening.
Tijd (indicator)

Doelstellingen

We hebben een slagvaardige en deskundige organisatie

Activiteiten

Optimaliseren bedrijfsvoering

We werken aan integraliteit van werkprocessen en kijken waar zaken efficiënter en effectiever kunnen door meer te standaardiseren. Ook beperken we de inhuur en onderzoeken door externe partijen. We omarmen waar mogelijk regionale samenwerking om synergiën te benutten. Ten slotte blijven wij inzetten op een brede digitale dienstverlening. Ons doel is een robuuste organisatie die haar kerntaken voor inwoners en bedrijven waarmaakt.
Kwaliteit (toelichting)
Een betrouwbare bedrijfsvoering is essentieel voor het goed functioneren van de overige organisatieonderdelen.
Met goed werkende systemen en processen, op basis van actuele en juiste informatie, is het mogelijk besluitvaardig te werk te gaan en daar waar nodig maatregelen te nemen om (bij) te sturen. Een vereiste voor het functioneren van het geheel is het waarborgen van actuele sturingsinformatie en ondersteuning. We verbeteren onze rapportageprocessen om de organisatie heldere en gedetailleerde financiële informatie te kunnen bieden. Dat stelt ons in staat om beter te kunnen sturen op resultaat.

Voor het sturen op de personeelskosten wordt gebruik gemaakt van een dashboard dat vanaf april 2025 in gebruik is genomen.
Voor de organisatieonderdelen die zich met informatie en automatisering bezighouden worden taken en rollen definitief bepaald en vastgelegd. Hierbij krijgt ook de grote hoeveelheid projecten op het gebied van informatie en automatisering aandacht, die aan de hand van een realistische planning, zullen worden opgepakt.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het dashboard voor de personeelskosten is eind eerste kwartaal 2025 operationeel. De definitieve inrichting van het team Informatie (Informatievoorziening en IT) wordt in 2025 afgerond.
Tijd (indicator)

We huisvesten De Post vanaf 2026 in het gemeentekantoor
Met de huisvesting van De Post in het gemeentekantoor hebben we twee doelen voor ogen:

- Bijna alle dienstverlening van de gemeente komt op één locatie samen, met alle bijkomende voordelen.
- Besparing op de huur van het gebouw en op algemene kosten.

Kwaliteit (toelichting)
In 2025 passen we de begane grond van het gemeentekantoor aan om collega's van De Post te huisvesten. Vanaf het vierde kwartaal van 2025 ontvangen we ook de cliënten van De Post op deze locatie. Door De Post onder te brengen in het gemeentekantoor besparen we vanaf 2026 op kosten zoals huur, schoonmaak en energie.

Spot kan niet meeverhuizen naar het gemeentekantoor vanwege ruimtegebrek, de specifieke doelgroep en de aard van de activiteiten. Daarom zoeken we een alternatieve locatie. Dit brengt kosten met zich mee voor huur, nutsvoorzieningen en inrichting. In de tweede helft van 2025 nemen we een besluit over de toekomstige huisvesting van Spot vanaf 2026.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
We huren De Post tot eind 2025. Voor 1 januari 2026 dient de herhuisvesting van gemeentelijke medewerkers afgerond te zijn.
Tijd (indicator)

Doelstellingen
We interesseren inwoners voor de democratie en politiek
Activiteiten
Implementatie kinderraad en andere projecten gericht op jeugd
Er komt een kindergemeenteraad om de jeugd beter bij de politiek te betrekken.
Kwaliteit (toelichting)
In 2023 is voor het eerst een kindergemeenteraad gevormd onder voorzitterschap van de burgemeester. Tijdens de vergadering van de kindergemeenteraad gaan de kinderen met elkaar in debat over hun zelfbedachte plannen voor iets in de gemeente wat zij willen realiseren. Het beste plan wordt ook echt uitgevoerd. Vanaf 2024 heeft de kindergemeenteraad een structureel vervolg gekregen. De kindergemeenteraadsvergadering 2024 is gehouden op donderdag 25 april 2024. Tevens is op die dag de eerste kinderburgemeester van de gemeente Winterswijk benoemd. Het winnende voorstel is in 2025 uitgevoerd. In 2025 is er geen kindergemeenteraad gehouden. Wel zijn enkele basisscholen langs geweest en is de tweede kinderburgemeester van Winterswijk benoemd.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De kindergemeenteraad heeft in 2025 in afgeslankte vorm plaatsgevonden vanwege mindere belangstelling vanuit basisscholen. Een kindergemeenteraad, zoals gehouden in 2023 en 2024, is dit haar niet georganiseerd.
Tijd (indicator)

Doelstellingen

We zorgen voor een laagdrempelige en persoonlijke gemeentelijke dienstverlening

Activiteiten

E-diensten uitbreiden en achterliggende processen optimaliseren

We breiden de e-diensten uit aan de hand van de ontwikkelingen van de vakspecifieke software van bijvoorbeeld het sociaal en ruimtelijk domein. Waar deze vakspecifieke software ontbreekt, ontwikkelen we zelf e-diensten. We passen achterliggende processen aan, zodat we zo efficiënt en effectief mogelijk werken. Daarbij streven we naar een hoge gebruikersvriendelijkheid en snelle afhandeling van vragen van onze inwoners of andere klanten.
Kwaliteit (toelichting)
Er zijn inmiddels zo'n honderd e-diensten in gebruik - met name voor duurzaamheid, burgerzaken en de Omgevingswet - zoals voor een verhuizing, aanvragen voor de Basisregistratie Personen (BRP), subsidie voor de lokale aanpak van isolatie, een verzoek voor de Wet open overheid (Woo) en een fors aantal voor Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH). De werkprocessen en de systemen worden hierop aangepast, zodat de werkzaamheden zo effectief mogelijk en digitaal kunnen verlopen. Dit proces loopt gestaag door.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het team informatievoorziening is in opbouw. De planning is bijgesteld vanwege de extra benodigde hulp om volledig digitaal te werken. Er zijn wel extra e-diensten in de testomgeving uitgewerkt die binnenkort live gaan of al live zijn gezet.
Tijd (indicator)

Indicatoren

Het klantwaarderingscijfer is afkomstig van de uitkomsten van het tweejaarlijkse gemeentelijke onderzoek 'Waar staat je gemeente.nl'. Momenteel onderzoeken wij of er voor 2025 en daarna alternatieve methoden zijn om het klantwaarderingscijfer vast te stellen.
Andere indicatoren zijn onze servicenormen en doorlooptijden.

Risico's

Digitalisering kost geld en vraagt om de juiste vaardigheden en systemen. Risico is dat we hier niet snel genoeg op kunnen acteren door onvoldoende capaciteit. Daarnaast moet het personeel door middel van training en opleiding bekend gemaakt worden met de nieuwe werkwijzen en/of nieuwe applicaties. Ten slotte bestaat het risico dat we bij de inrichting van de I-kolom kunnen stuiten op onverwachte kosten.

4.2 Openbare orde en veiligheid

Ambitie

We houden onze gemeente veilig, ontmoedigen criminaliteit en verhogen het veiligheidsgevoel van onze inwoners.
Relevante documenten:

- Wabo-beleidsplan gemeente Winterswijk.
- Uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving.

Doelstellingen

We gaan drugsproblematiek tegen

Activiteiten

Hard optreden tegen drugsoverlast

Samen met de politie treden we hard op tegen drugsoverlast. Hierbij maken we gebruik van elkaars handhavingsinstrumenten.

Kwaliteit (toelichting)

Als er sprake is van drugoverlast, treden we op via zowel het strafrecht als het bestuursrecht.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopend proces.

Tijd (indicator)

Actieve aanpak straathandel drugs, onder andere bij scholen en evenementen

Bij het aantreffen van drugshandel zetten wij waar mogelijk bestuurlijke handhaving in. Daarnaast investeren wij in een nog intensievere samenwerking met scholen, om zowel preventief als repressief te kunnen optreden tegen drugsgebruik en drugshandel op scholen. Denk hierbij aan de inzet van drugshonden en het aanpassen van schoolreglementen, om de aanpak laagdrempeliger te kunnen inzetten.

Kwaliteit (toelichting)

In 2025 wordt de aanpak voortgezet. De integrale samenwerking met partners in de aanpak van drugshandel is belangrijk. Naast het inzetten van repressieve maatregelen wordt er ook ingezet op preventie. Voorlichting en preventieve controles maken hier onderdeel van uit. In het derde kwataal van 2025 heeft de politie ingezet op dit thema tijdens een evenement. In het vierde kwartaal van 2025 zal er in overleg met de middelbare scholen een interventie plaatsvinden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2025 worden de activiteiten om drugshandel en drugsgebruik tegen te gaan - voorlichting, controle en samenwerking met betrokken partijen - voortgezet. In de tweede helft van 2025 zal er in overleg met de middelbare scholen weer een drugscontrole plaatsvinden. De inzet van bestuurlijke maatregelen is doorlopend.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We vergroten het gevoel van veiligheid bij inwoners

Activiteiten

Voortzetting uitbreiding bluswatervoorzieningen

We ronden in 2027 het complete pakket aan bluswatervoorzieningen in Winterswijk af. Hierbij vragen wij een sluitend advies van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland, uiteraard in goed overleg met de lokale brandweerpost.

Kwaliteit (toelichting)
Vanuit de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland is een advies gegeven over de bluswatervoorziening in de gemeente. De VNOG geeft desgevraagd aan, met de kanttekening dat het antwoord genuanceerd is, dat er geen terkort is aan bluswater in de gemeente. Ondanks dat er geen tekort aan bluswater is in de gemeente Winterswijk, is het voor de brandweer altijd wenselijk om over meer bronnen te kunnen beschikken. De VNOG beschrijft dat er kansen in het waterbeheer in de gemeente zijn om in tijden van droogte meer water vast te houden. Dat heeft een positieve invloed op de beschikbaarheid van bluswater. De uitvoering van de bluswatervoorzieningen loopt parallel aan de gebiedsgerichte aanpak natuurbranden, waarbij bluswatervoorzieningen ook een vraagstuk zijn. De looptijd van dit project is 2025-2027.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De ambitie is om dit vraagstuk in 2025 op te starten en in 2027 afgerond te hebben.

Tijd (indicator)

Samenwerking en zichtbaarheid boa's en politie
De buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) en de politie werken nauw samen. Daarnaast werken de boa's nauw samen met diverse ketenpartners, zoals jongerenwerkers en Halt. Voor die partijen zijn de boa's de ogen en oren in het centrum, de wijk(en) en het buitengebied. We geven prioriteit aan de zichtbaarheid en benaderbaarheid van onze boa's.
Kwaliteit (toelichting)
Met de huidige capaciteit zetten we ons in voor de leefbaarheidsvraagstukken die in Winterswijk spelen. Deze zijn in toenemende mate vergelijkbaar met de kleinstedelijke problematiek. De samenwerking met de politie en de zichtbaarheid en benaderbaarheid van de boa's zijn door capaciteitsuitbreiding geïntensiveerd.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De samenwerking tussen de politie en de boa's heeft doorlopend de aandacht.
Tijd (indicator)

Samen met het domein zorg werken we met een integrale aanpak voor mensen met verward en onbegrepen gedrag
We vinden het belangrijk dat partijen die een rol spelen in de samenwerking bij de aanpak van personen met verward gedrag, een gezamenlijke verantwoordelijkheid ervaren. We zetten in op intensivering van de ketensamenwerking. Vanuit het Rijk zijn hiervoor gelden beschikbaar gesteld aan het Zorg- en Veiligheidshuis Noord- en Oost-Gelderland. Met alle betrokken partijen vindt overleg plaats om te komen tot een bestedingsplan voor die gelden. De gelden zijn onder andere bestemd voor de versterking van de coördinatiefunctie van het Zorg- en Veiligheidshuis en het voeren van procesregie op de doelgroep.

Kwaliteit (toelichting)
Met een gecoördineerde aanpak gericht op mensen met verward en onbegrepen gedrag, is het mogelijk om zorgwekkende signalen vroegtijdig in beeld te krijgen en op te pakken. Een gecoördineerde aanpak is zowel gericht op de juiste persoonlijke zorg als op de veiligheid voor de omgeving. Dit is onderdeel van het dagelijkse werk. Dat is nu voldoende geborgd in de integrale aanpak met alle betrokken ketenpartners. Er is geen nadere rapportage noodzakelijk voor dit onderwerp, omdat dit geborgd is in de dagelijkse aanpak.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het versterken van de samenwerking is een continu proces, en onderdeel van ons dagelijks werk vanuit Zorg en Veiligheid.
Tijd (indicator)

Doelstellingen

We voorkomen en beperken criminaliteit en ondermijning

Activiteiten

Weerbaarheid van inwoners en ondernemers vergroten door preventiecampagnes

We maken inwoners en ondernemers bewust van de schade die ze kunnen ondervinden van ondermijnende criminaliteit. Daarnaast maken we ze bewust van de rol die zij kunnen spelen in de aanpak van ondermijnende criminaliteit. En wat ze zelf kunnen doen om niet in het criminele speelveld te belanden.
Kwaliteit (toelichting)
We maken ondernemers en inwoners bewust van de verschillende vormen van ondermijning. Daarnaast maken we ze weerbaarder tegen ondermijning. Ook hebben we als doel om de meldingsbereidheid van inwoners en ondernemers te vergroten. Dit is een doorlopend proces.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2025 worden de bewustwordingscampagnes voortgezet, waarbij in de Week van de Veiligheid tweejaarlijks extra aandacht is voor preventie.
Tijd (indicator)

Aanpak ondermijning

De regionaal coördinator ondermijning blijft werkzaam voor de Achterhoekse gemeenten. Daarnaast geven we in 2025 de internationale ondermijningstafel met Duitsland verder vorm. In het derde kwartaal van 2025 is in Achterhoek Oost een samenwerkingsverband opgestart. Het BIT (bestuurlijk interventieteam). bestaat uit boa's en de politie van vier gemeenten.
Kwaliteit (toelichting)
Om ondermijning goed tegen te kunnen gaan en ter voorkoming van een waterbed-effect, is regionale samenwerking belangrijk. Deze regionale samenwerking wordt in 2025 voortgezet. Onder andere op het gebied van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob) en ondermijning is afstemming. In de week van de ondermijning vinden er diverse acties en voorlichting plaats. Daarnaast is er 6-wekelijkse afstemming tussen ketenpartners over lokale ondermijnings casiustiek.

De samenwerking met Duitsland in de aanpak van ondermijning is onder andere vanwege een functiewisseling van de portefeuillehouder bij het Regionale Informatie- en Expertisecentrum (RIEC), nog niet verder georganiseerd. Daarnaast blijkt het vormgeven van de samenwerking in de praktijk lastig. De Euregio gaat een subsidieaanvraag indienen om de internationale samenwerking in 2025 op te starten.
Het BIT (Bestuurlijk interventieteam) bestaat uit boa's en de politie van vier gemeenten in Achterhoek Oost. Hierbij werken ze samen om wekelijks controles uit te voeren en voorlichting te geven in het kader van ondermijning. Afwisselend in de vier gemeenten

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopend proces. Het opzetten van de samenwerking met Duitsland loopt vertraging op. Dit wordt met name beïnvloed door de keuzes die stakeholders maken. In samenwerking met de Euregio wordt er een voorstel ingediend voor een Interreg-subsidie. Als deze subsidie wordt toegekend, kan de samenwerking met Duitsland in het kader van ondermijning in 2025 worden opgestart. Hier zit vooralsnog geen voortgang in.

Tijd (indicator)

Bestrijden zorgfraude

Vanuit het oogpunt van ondermijning onderzoeken we of er zorgfraude voorkomt in de gemeente. Bij het vermoeden van fraude pakken wij dit conform de bestaande werkwijze integraal aan. Daarnaast creëren we bewustwording bij zorgcliënten en andere inwoners over de verschijningsvormen van zorgfraude.

Kwaliteit (toelichting)

De aanpak van zorgfraude heeft zowel landelijk als lokaal de aandacht. Het blijft in 2025 een belangrijk thema, waarbij we trends en ontwikkelingen volgen. Het aanpakken van zorgfraude wordt voortgezet door de regionale toezichthouder in samenwerking met de ketenpartners. Per 1 januari 2026 gaan de nieuwe contracten voor jeugdhulp en Wmo/Wonen in. Team veiligheid is op de achtergrond betrokken bij dit proces. Er is tijdens een bestuurlijk besloten om niet preventief een bibob toets uit te voeren. De mogelijkheid om een bibob toets uit te voeren is er tijdens de contractperiode ook nog als er signalen zijn.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De aanpak van zorgfraude wordt in 2025 voortgezet. Er wordt vooraf geen bibob toets uitgevoerd. Bij signalen kunnen gecontracteerde zorgpartijen alsnog getoetst worden.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We voorkomen oplichting en digitale criminaliteit

Activiteiten

Bewustwording cyberweerbaarheid

We organiseren activiteiten om mensen van alle leeftijden op hun eigen niveau cyberweerbaar te maken.

Kwaliteit (toelichting)
Het thema cyberweerbaarheid is ook in 2025 geprioriteerd. Het weerbaar maken van inwoners en bedrijven vraagt doorlopend aandacht. De gemeente heeft in rol in de preventie, vooral bij kwetsbare groepen zoals jongeren, senioren, laaggeletterden en mkb-ondernemers.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Tijdens de actiedag #echtniet vandaag is er een bijeenkomst georganiseerd in samenwerking de politie en buurgemeenten waarbij voorlichting gegeven is aan de doelgroep senioren. In het vierde kwartaal van 2025 zal er tijdens de "week van de digitale veiligheid" in samenwerking met stakeholders voorlichting gegeven worden aan de doelgroepen senioren en jongeren.
Tijd (indicator)

Indicatoren
Om te kunnen beoordelen of we de genoemde doelstellingen hebben behaald, raadplegen we de volgende bronnen:

- Waarstaatjegemeente.nl
- De misdaadcijfers van de politie
- De veiligheidsmonitor
- Datalab GO
- Conneqt

Op basis van deze bronnen krijgen wij onder andere inzicht in het percentage inwoners dat zich veilig voelt, het aantal misdrijven en het aantal overlastmeldingen. Ons streven is dat het percentage inwoners dat zich veilig voelt stijgt, en het aantal misdrijven en overlastgevallen daalt. Op basis van de gegevens uit deze bronnen kunnen wij onze inzet waar nodig bijsturen.

Risico's
Dit beleidsveld bestaat uit veel verschillende soorten activiteiten. Om die reden benoemen we geen algemene risico's. De risico's worden per activiteit zelfstandig afgewogen.

Financiële afwijkingen programma 4

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Prognose 1 2025	Prognose 2 2025	Mutaties Prognose 2 2025
Baten			
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening			
0.1 Bestuur	**6**	**6**	**0**
0.2 Burgerzaken	**592**	**635**	**43**
0.4 Overhead	**1.171**	**1.219**	**48**
Totaal 4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	**1.770**	**1.860**	**90**
4.2 Openbare orde en veiligheid			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	**120**	**120**	**0**
1.2 Openbare orde en veiligheid	**118**	**121**	**2**
Totaal 4.2 Openbare orde en veiligheid	**238**	**241**	**2**
Totaal Baten	**2.008**	**2.101**	**93**
Lasten			
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening			
0.1 Bestuur	**3.493**	**3.254**	**-239**
0.2 Burgerzaken	**1.131**	**1.262**	**131**
0.4 Overhead	**14.994**	**14.746**	**-248**
Totaal 4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	**19.618**	**19.262**	**-355**
4.2 Openbare orde en veiligheid			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	**2.290**	**2.308**	**18**
1.2 Openbare orde en veiligheid	**1.261**	**1.286**	**24**
Totaal 4.2 Openbare orde en veiligheid	**3.551**	**3.593**	**42**
Totaal Lasten	**23.169**	**22.855**	**-313**
Onttrekkingen			
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening			
0.1 Bestuur	**17.416**	**21.974**	**4.558**
Stortingen			
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening			
0.1 Bestuur	**0**	**4.558**	**4.558**
Gerealiseerd resultaat	**-3.745**	**-3.339**	**406**

Bestuur, organisatie en dienstverlening

In dit beleidsveld is er sprake van hogere baten van € 93.000. Dit heeft te maken met een hoger aantal verstrekte reisdocumenten € 63.000, hogere baten uit UWV-uitkeringen € 48.000 en wat lagere opbrengsten uit rijbewijzen en verklaringen omtrent gedrag € 20.000.
Het voordeel aan de lastenkant van € 313.000 wordt grotendeels als volgt verklaard:

- Lagere lasten gerechtelijke procedures € 232.000 V

• Hogere lasten college van B&W	€ 55.000 N
• Hogere lasten rijksl egesverstrekte reisdocumenten	€ 61.000 N
• Tweede Kamerverkiezingen	€ 75.000 N
• Lagere kapitaallasten	€ 406.000 V
• Exploitatiebudget verbouwing gemeentekantoor	€ 93.000 N

Gerechtelijke procedures:
De lasten zijn lager doordat de verzekeraar een groot deel van de eerder begrote gerechtelijke kosten dekt.
Hogere lasten college van B&W:
Door het afscheid van de burgemeester en de huisvestingskosten van de waarnemend burgemeester zijn de lasten hoger dan begroot.
Hogere lasten rijksleges verstrekte reisdocumenten:
Er zijn meer reisdocumenten verstrekt, waardoor de bijbehorende rijksleges hoger zijn dan begroot.

Tweede Kamerverkiezingen:
Door de val van het kabinet moeten er vervroegd Tweede Kamerverkiezingen georganiseerd worden wat extra kosten met zich meebrengt.

Lagere kapitaallasten:
De kapitaallasten op dit beleidsveld dalen voornamelijk doordat begin van het jaar ICT-kredieten zijn overgeheveld naar 2025.

Exploitatiebudget verbouwing gemeentehuis
De verbouwing van het gemeentekantoor is in volle gang en loopt volgens planning. Op 8 december opent de Post op de nieuwe plek in ons gebouw. Op een paar onderdelen vallen de kosten hoger uit dan geraamd. Het gaat om de aanpassing van technische installaties en aanpassingen die we doen om te voldoen aan toegankelijkheidseisen en ARBO-wetgeving.
Gerechtelijke procedures
De lasten zijn lager doordat de verzekeraar een groot deel van de eerder begrote gerechtelijke kosten dekt.
Hogere lasten college van B&W:
Door het afscheid van de burgemeester en de huisvestingskosten van de waarnemend burgemeester zijn de lasten hoger dan begroot.

Hogere lasten rijksleges verstrekte reisdocumenten:
Er zijn meer reisdocumenten verstrekt, waardoor de bijbehorende rijksleges hoger zijn dan begroot.

Tweede Kamerverkiezingen:
Door de val van het kabinet moeten er vervroegd Tweede Kamerverkiezingen georganiseerd worden wat extra kosten met zich meebrengt.

Hogere personeelslasten:
Door de ontwikkelingen binnen de gemeentelijke organisatie zijn de personeelslasten gestegen. Grotendeels wordt dit gecompenseerd vanuit het Ziek & Piek-budget, echter door inhuur dekt dit niet de gehele extra personeelslasten.

Lagere kapitaallasten:
De kapitaallasten op dit beleidsveld dalen voornamelijk doordat begin van het jaar ICT-kredieten zijn overgeheveld naar 2025.

Exploitatiebudget verbouwing gemeentehuis
De verbouwing van het gemeentekantoor is in volle gang en loopt volgens planning. Op 8 december opent de Post op de nieuwe plek in ons gebouw. Op een paar onderdelen vallen de kosten hoger uit dan geraamd. Het gaat om de aanpassing van technische installaties en aanpassingen die we doen om te voldoen aan toegankelijkheidseisen en ARBO-wetgeving.

Openbare orde en veiligheid
Er zijn geen mutaties > € 50.000 geweest.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves
Er is uitvoering gegeven aan raadsbesluit 2025 VI-17: resultaatbestemming jaarrekening 2024. Uit de algemene reserve is onttrokken € 4.558.000. Van dit bedrag is €2.993.000 toegevoegd aan de reserve doorgeschoven activiteiten en € 1.565.000 aan de reserve organisatieontwikkeling.

Programma 5 Inkomsten van Winterswijk

Inleiding
Dit programma omvat de inkomsten van onze gemeente die ook algemene dekkingsmiddelen zijn: de algemene uitkering uit het gemeentefonds en onze lokale heffingen.
In de andere vier programma's staan nu de activiteiten en budgetten die ook daadwerkelijk horen bij onze ambities en doelstellingen én waarop wij (bij)sturingsmogelijkheden hebben. Het college voert de begroting uit binnen de programma's en is in dat kader bevoegd om activiteiten bij te sturen en budgetten bij te stellen.
De (bij)sturingsmogelijkheden voor programma 5 zijn beperkt. Op de algemene uitkering hebben wij als individuele gemeente geen invloed. Daarnaast kunnen we de hoogte van de lokale heffingen alleen voor aanvang van het begrotingsjaar bepalen.

5.1 Algemene middelen

Ambitie
We zijn een financieel gezonde gemeente. De ambities in onze begroting zijn passend bij het financieel perspectief zoals dat nu bekend is.
Relevante documenten:

- Financiële verordening gemeente Winterswijk
- Treasurystatuut
- Planning- en control-documenten

Doelstellingen

Behouden gezonde financiële positie

Activiteiten

Monitoring en uitvoering van de begroting via P&C-documenten

Met de documenten in onze planning- en control-cyclus stellen we onze ambities, doelstellingen en activiteiten voor het komende jaar vast (de begroting). Daarnaast volgen we de realisatie daarvan (bestuursrapportage), stellen we indien nodig budgetten bij (financiële prognoses) en leggen we verantwoording af (jaarstukken). Hierdoor houden we zicht op onze financiële positie en kunnen we bijsturen wanneer dat nodig is.

Kwaliteit (toelichting)

In het jaar 2025 zijn de volgende P&C-documenten inmiddels afgerond:

- Jaarstukken 2024.
- Kaderbrief 2025 en eerste bestuursrapportage 2025, inclusief eerste financiële prognose.

De volgende P&C-documenten stellen we nog op:

- Tweede voortgangsrapportage, inclusief tweede financiële prognose.
- Begroting 2026.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Raadsvergadering oktober/november (uiterlijk 15 november) 2025:

- Begroting 2026.

Raadsvergadering december 2025:

- Tweede voortgangsrapportage, inclusief tweede financiële prognose.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Financiële kengetallen
- Weerstandsratio

Een toelichting op deze indicatoren staat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Risico's

Ontwikkeling algemene uitkering: zie hoofdstuk 'De financiële positie van de gemeente Winterswijk in meerjarenperspectief'.
Ontwikkeling van lonen, prijzen en rente: in de bijlage Uitgangspunten begroting staat vermeld van welke loon-, prijs- en renteontwikkelingen we uitgaan. Als deze in 2025 sterker stijgen dan geraamd, dan is dat nadelig voor onze begroting.

5.2 Lokale belastingen

Ambitie

Met de opbrengst van onze lokale belastingen betalen we een deel van onze voorzieningen en zijn we minder afhankelijk van het Rijk. Daarbij vinden we een eerlijke verdeling van de lasten belangrijk.

Onze lokale belastingdruk is in balans met het niveau van dienstverlening dat we bieden. Wanneer het gaat om heffingen en leges, is ons uitgangspunt dat deze doorgaans de kosten dekken. Tenzij ze significant afwijken van vergelijkbare tarieven in andere gemeenten of als er plotseling sprake is van een aanzienlijke verhoging. Om ervoor te zorgen dat onze ambities financieel haalbaar blijven, leggen we tevens de nadruk op het verkrijgen van (Europese) subsidies in plaats van op het verhogen van lokale belastingen.
Relevante documenten:

- Belastingverordeningen

Doelstellingen

De onroerende zaakbelastingen wordt gefixeerd op de opbrengst met uitzondering van inflatie en areaaluitbreiding

Doelstellingen

We maken meerjarige afspraken over de toeristenbelasting

Indicatoren

Zie de paragraaf lokale heffingen in de begroting 2025.

Risico's

De riool- en waterzorgheffing wordt geheven op basis van het waterverbruik van burgers. Het tarief wordt gebaseerd op het gemiddelde verbruik van de afgelopen drie jaren, maar de afrekening is gebaseerd op het daadwerkelijke verbruik. Dit kan afwijken van het gemiddelde over de drie voorgaande jaren.
De bouwleges worden grotendeels gebaseerd op de bouwkosten. De totale aanvragen en de bouwsommen zijn lastig in te schatten, ook gezien de ontwikkelingen waar de gemeente geen invloed op heeft, zoals stijgende bouwkosten.
De daadwerkelijke opbrengsten voor de riool- en waterzorgheffing en de bouwleges kunnen hierdoor significant afwijken ten opzichte van de begroting.

Financiële afwijkingen programma 5

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Prognose 1 2025	Prognose 2 2025	Mutaties Prognose 2 2025
Baten			
5.1 Algemene middelen			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	**804**	**804**	**0**
0.5 Treasury	**543**	**602**	**59**
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	**74.216**	**78.672**	**4.456**
Totaal 5.1 Algemene middelen	**75.563**	**80.078**	**4.515**
5.2 Lokale belastingen			
0.61 OZB woningen	**4.228**	**4.228**	**0**
0.62 OZB niet-woningen	**3.156**	**3.356**	**200**
0.64 Belastingen overig	**50**	**60**	**10**
Totaal 5.2 Lokale belastingen	**7.434**	**7.644**	**210**
Totaal Baten	**82.997**	**87.722**	**4.725**
Lasten			
5.1 Algemene middelen			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	**997**	**1.047**	**50**
0.5 Treasury	**-197**	**-1.016**	**-819**
0.8 Overige baten en lasten	**36**	**36**	**0**
Totaal 5.1 Algemene middelen	**836**	**67**	**-769**
5.2 Lokale belastingen			
0.61 OZB woningen	**293**	**303**	**10**
0.62 OZB niet-woningen	**94**	**94**	**0**
0.64 Belastingen overig	**22**	**22**	**0**
Totaal 5.2 Lokale belastingen	**409**	**419**	**10**
Totaal Lasten	**1.245**	**486**	**-759**
Gerealiseerd resultaat	**81.752**	**87.236**	**5.484**

Algemene middelen

Op de algemene middelen is sprake van een batenvoordeel van € 4.515.000:

Toevoeging vanuit meicirculaire	€ 2.200.000 V
Toevoeging vanuit septembercirculaire	€ 2.256.000 V
Hogere rente-opbrengsten	€ 120.000 V

Lagere dividenduitkering Alliander	€ 61.000 N

Het voordeel bij de baten komt grotendeels voort uit de extra algemene middelen die we bij de meicirculaire en septembercirculaire uit het gemeentefonds hebben ontvangen. Daarnaast waren er geen rente-opbrengsten begroot.
De dividenduitkering van Alliander is lager uitgevallen dan vooraf begroot.
Aan de lastenzijde wordt een voordeel van € 786.000 verwacht.

Lagere lasten langlopende rentes	€ 923.000 V

Lagere doorberekening rente	€ 104.000 N

Het voordeel aan de lastenkant komt voornamelijk doordat we minder langlopende leningen hebben afgesloten waardoor de rentes lager uitvallen dan begroot. Door een aanpassing van de begrote kapitaallasten naar de werkelijke kapitaallasten is ook de doorberekening aan rente naar deze activa bijgesteld.

Lokale belastingen

Door de gestegen waarde van niet-woningen, waardoor de OZB-opbrengsten van niet-woningen hoger zijn uitgevallen, hebben deze grotendeels geleid tot het voordeel van € 210.000 aan de batenkant.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

In dit programma zijn geen mutaties in de reserves geweest.

Recapitulatie programma's

Financiële recapitulatie programma's

x € 1.000	Begroting 2025	bijstellingen prognose 1	Saldo Prognose 1	bijstellingen prognose 2	stand 2e prognose
Baten					
Programma 1	14.664	70	14.734	392	15.126
Programma 2	14.477	3.908	18.384	2.171	20.555
Programma 3	16.847	6.302	23.149	2.654	25.803
Programma 4	1.829	178	2.008	93	2.101
Programma 5	81.097	1.900	82.997	4.725	87.722
subtotaal	128.915	12.359	141.273	10.035	151.307
Lasten					
Programma 1	41.284	247	41.531	190	41.721
Programma 2	37.712	5.288	43.000	353	43.353
Programma 3	33.678	11.324	45.002	2.691	47.693
Programma 4	22.041	1.128	23.168	-313	22.857
Programma 5	561	684	1.245	-759	486
subtotaal	135.276	18.670	153.946	2.162	156.111
Saldo van baten en lasten	-6.361	-6.312	-12.673	7.873	-4.803
Onttrekkingen reserves	12.017	10.259	22.276	5.382	27.658
Toevoegingen reserves	9.000	1.000	10.000	4.950	14.950
Saldo mutatie reserves	3.018	9.259	12.276	432	12.708
Verloop begrotingssaldo 2024	-3.343	2.947	-397	8.305	7.908
Waarvan incidenteel	-4.683	2.651	-2.033	7.466	5.433
Waarvan structureel	1.340	296	1.636	839	2.475

Investeringen

Investeringen

Pr.	Beleidsveld (* € 1000)	Investeringskrediet	Overhevelingen Voor JR24	Overhevelingen JR24	Begroot 2025 primitief	Beschikbaar krediet voor 1e fp25	Mutaties 1e fp25	Mutaties 2e fp25	Beschikbaar krediet na 2e fp25
	Materiële vaste activa								
2	2.2 Sport	sportaccomodaties	-	2.084	594	2.678	457	90	3.225
2	2.4 Educatie	Investeringsplan Integraal Huisvestingsplan (IHP)	-	452	5.342	5.795	-		5.795
3	3.1 Openbare ruimte	Project Hakkelerkamp Oost	-	10	3.358	3.367	-		3.367
3	3.1 Openbare ruimte	Project herinrichting de Pas	-	-	0	0	50	100	150
3	3.1 Openbare ruimte	laanbomen	-	-	258	258	-		258
3	3.1 Openbare ruimte	Reconstructie wegen binnen en buiten de kern	-	1.823	1.083	2.906	278	-240	2.943
3	3.1 Openbare ruimte	Groenloseweg rijbaan						240	240
3	3.1 Openbare ruimte	Vergroenen Misterstraat						350	350
3	3.2 Klimaat, water en milieu	Klimaatadaptatie	-	62	400	462	73		535
3	3.2 Klimaat, water en milieu	Riolering en pompunits	-	58	410	468	25		493
3	3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	Woningbouwproject Eelink afronding openbare ruimte	-	467	-	467	-		467
3	3.5 Economie en lobby	Project Dennenoord	-	379	-	379	-	62	441
4	4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	Hardware / software servers / backup	-	751	801	1.552	-		1.552
4	4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	Vervanging meubilair en verbouwing gemeente kantoor	-	673	-	673	-		673
4	4.2 Openbare orde en veiligheid	Auto's	-	-	45	45	-	-9	36
5	5.1 Algemene middelen	Kottenseweg 190 aankoop pand (vordering)	-	-400	-	-400	-		-400
5	5.1 Algemene middelen	Schoolweg 11 Woold grond en pand						563	563
	Totaal investeringskredieten materiële vaste activa		-	6.357	12.292	18.649	882	1.156	20.687
	Financiële vaste activa		-	650	4.946	5.596	-51	-	5.546
	Totaal materiële vaste activa plus financiële vaste activa		-	7.007	17.238	24.245	831	1.156	26.233

Toelichting op de investeringen

De kredieten, behorende bij de investeringen, zijn als onderdeel van de begroting vastgesteld door de raad. De meeste kredieten kennen een meerjarig verloop. Bij de jaarrekening wordt een totaaloverzicht van alle lopende kredieten gepresenteerd waarbij voor een aantal investeringskredieten wordt gevraagd deze naar 2026 over te hevelen. Bij de 1e en 2e prognose wordt bekeken welke kredieten eventueel afwijkingen vertonen en of er, ook vanwege de begrotingsrechtmatigheid, bijstellingen nodig zijn. Bij deze prognose is dat voor enkele kredieten ten aanzien van de materiele vaste activa het geval:
Programma 2
Vervangen kunstgrasveld Avanti Wiko kunstgrasveld fase 2.
Aanbestedingen vielen hoger uit dan verwacht. Voor vervanging vervuilde granulight rubberlaag is € 90.000 extra benodigd. Daarnaast zit er nog een financieel risico in van €90.000. Dit zit hem in de beperkte verwerkingsmogelijkheden van de sporttechnische laag.
Programma 3

de Pas herinrichting	€ 100.000 N
Parkeerverwijs systeem	- € 100.000 V
Groenloseweg	€ 240.000 N
Maatregelen mobiliteitsplan	- € 140.000 V
Vergroenen Misterstraat	€ 350. 000 N
Dennenoord project	€ 62.000 N
Totaal bijraming Programma 3	€ 512.000 N

De Pas herinrichting (bijraming) en Parkeerverwijs systeem (aframing)
Voor herinrichting de Pas blijken er vooraf niet te voorziene verkeersmaatregelen van € 100.000 te zijn benodigd. Voor deze kredietbijraming van de Pas is binnen het programma 3 dekking gevonden doordat de aanbesteding voor het Parkeer Verwijs systeem (PVS) voordeliger is uitgevallen. Derhalve kan het PVS krediet met € 100.000 worden verlaagd.
Groenloseweg (bijraming) en Maatregelen mobiliteitsplan (aframing)
Voorgesteld wordt het krediet van de herinrichting van de Groenloseweg met € 240.000 bij te ramen. Dit wordt met name veroorzaakt door een overschrijding van de aanneemsom door extra werkzaamheden aan riolering en openbare verlichting en doordat meer grond en zwaarder verontreinigde grond is afgevoerd.
Voor een deel (€ 140.000) is dekking gevonden binnen programma 3. Dit betreft de aframing van een deel van het begrote krediet maatregelen mobiliteitsplan waarvoor nog geen concrete uitgewerkte (deel) plannen zijn opgesteld.
Vergroenen Misterstraat
Dit betreft de uitvoering van het raadsbesluit dd. 26 juni 2025.
Dennenoord (bijraming)
Het krediet moet worden bijgeraamd met name als gevolg van hogere hoeveelheden af te voeren vervuilde grond. Daarnaast zijn er tegenvallende resultaten van de keuringen van de slakken. Deze zijn niet toepasbaar en dienen afgevoerd te worden.

Programma 4
dit betreft de aframing van het krediet van € 9.000 voor een handhavingsauto.
Programma 5
De strategische aankoop van het pand aan de Schoolweg 11 in het Woold van € 562.000 is op basis van het Raadsbesluit dd. 24 april 2025.

Rechtmatigheid

Uitkomsten verbijzonderde interne controle

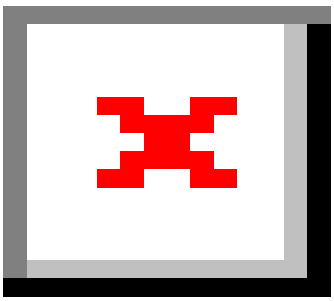
Bij deze gelegenheid informeren wij u over de bevindingen interne controle. Conform de planning hebben wij onze focus gericht op enkele aandachtsvelden. Deze zijn hieronder opgenomen met een samenvatting van de belangrijkste bevinden:

- Aanbestedingen: wij hebben geen tekortkomingen en/of afwijkingen geconstateerd met een impact op de financiële aanbestedingsrechtmatigheid over het eerste halfjaar.
- Inkopen: we hebben meerdere bevindingen gedaan die in lijn liggen met de bevindingen van voorgaand jaar. Er zijn geen onrechtmatigheden die in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen moeten worden, echter wel bevindingen in het kader van mandatering en prijsonderbouwing. Door vastlegging hiervan in de workflow in te bedden, kan in de toekomst hier beter invulling aangegeven worden. Inmiddels is hiervoor een module in Key2financiën aangeschaft en wordt intern besproken hoe dit wordt geïmplementeerd.
- Wmo: het advies is om het besluitvormingsproces anders in te regelen indien structureel sprake is van het starten met zorg voordat de beschikking is afgegeven.
- Jeugd: er zijn geen aanbevelingen gedaan.

Ontwikkelingen Wmo en jeugdhulp

Aantal Wmo cliënten integrale ondersteuning

Omschrijving (toelichting)
In deze tabel ziet u de ontwikkeling van het aantal cliënten Wmo cliënten integrale ondersteuning (individuele en groepsbegeleiding) in Winterswijk.

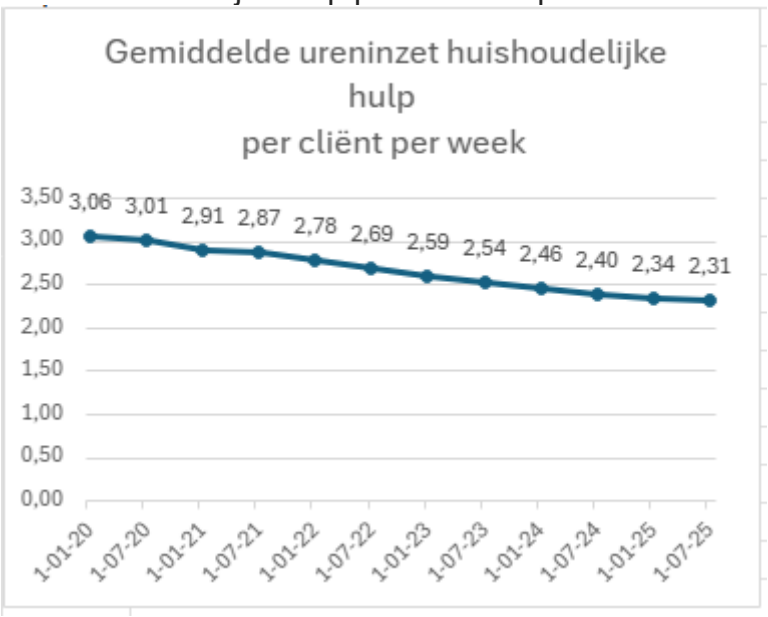

Aantal cliënten huishoudelijke ondersteuning

Het aantal cliënten dat huishoudelijke ondersteuning ontvangt vanuit de Wmo.

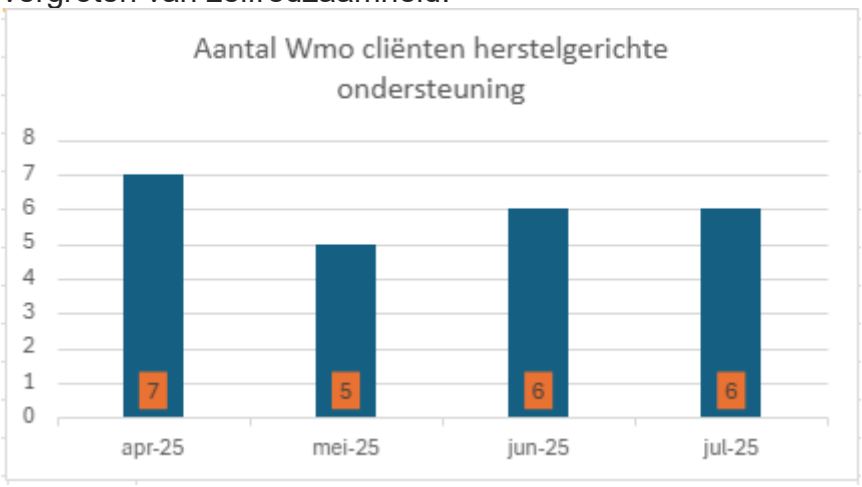
Gemiddelde ureninzet huishoudelijke hulp per cliënt per week

Hieronder vindt u de ontwikkeling van het aantal uren dat gemiddeld ingezet wordt voor huishoudelijke hulp per cliënt en per week.

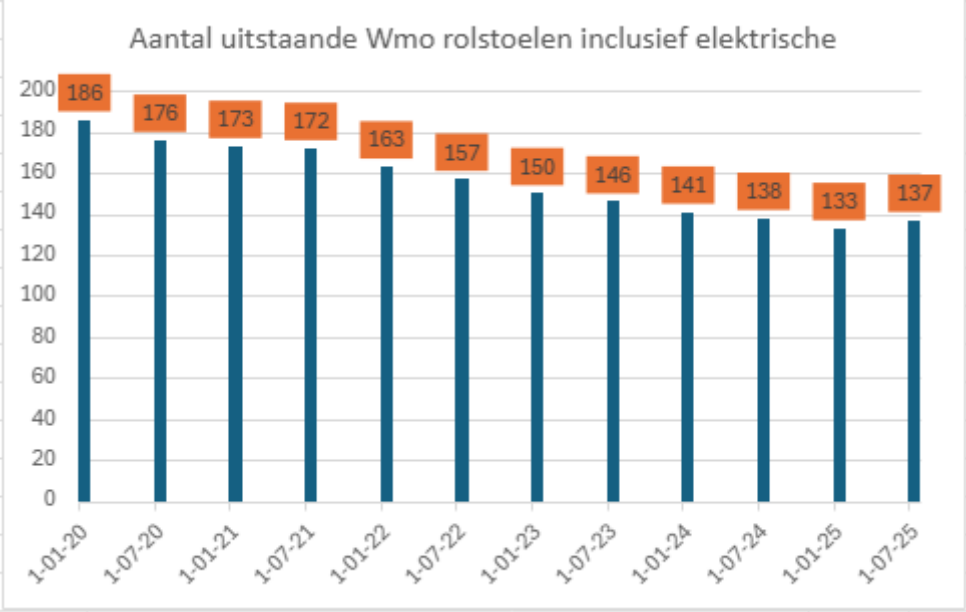

Aantal Wmo cliënten herstelgerichte ondersteuning

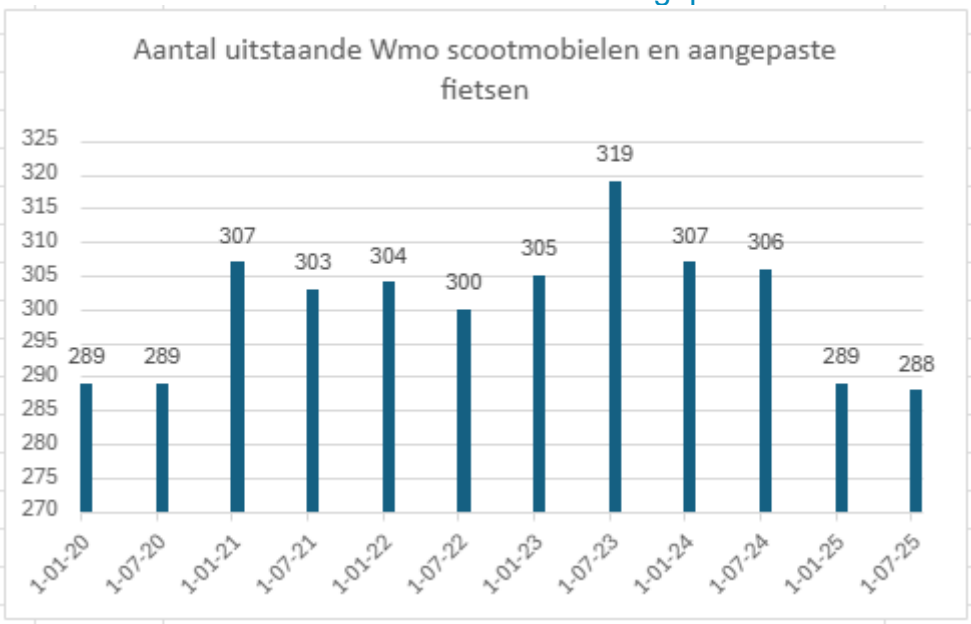
Het aantal cliënten dat werkt aan herstelgerichte ondersteuning en daarmee het vergroten van zelfredzaamheid.

Aantal uitstaande Wmo rolstoelen inclusief elektrische rolstoelen

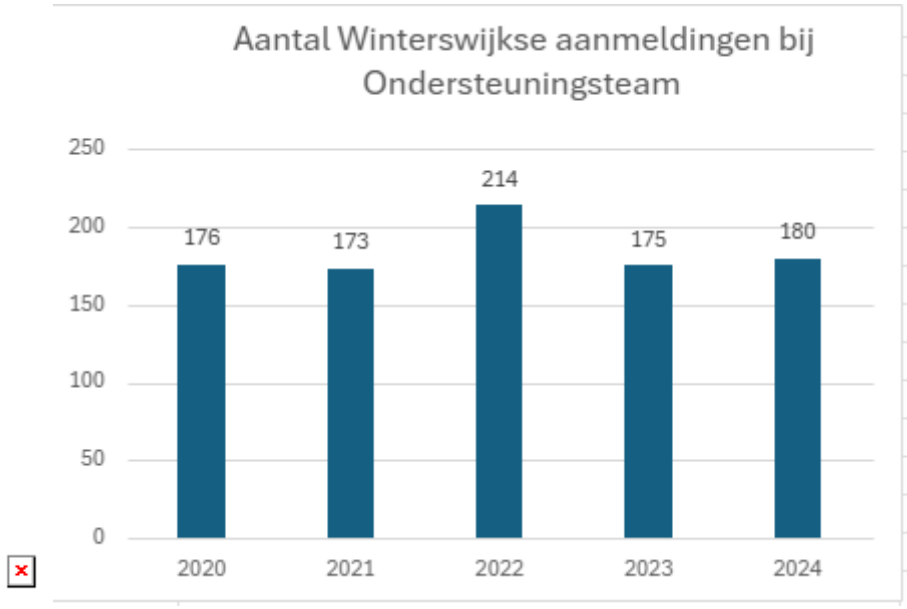

Aantal uitstaande Wmo scootmobielen en aangepaste fietsen

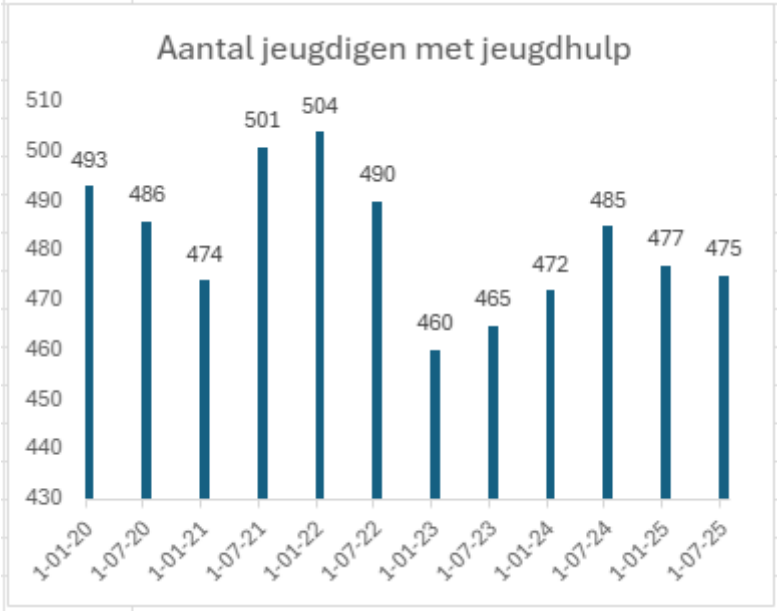

Aantal Winterswijkse aanmeldingen bij Ondersteuningsteam

Hieronder vindt u het aantal Winterswijkse cliënten dat zich heeft aangemeld bij het Ondersteuningsteam Oost Achterhoek sinds 2020.

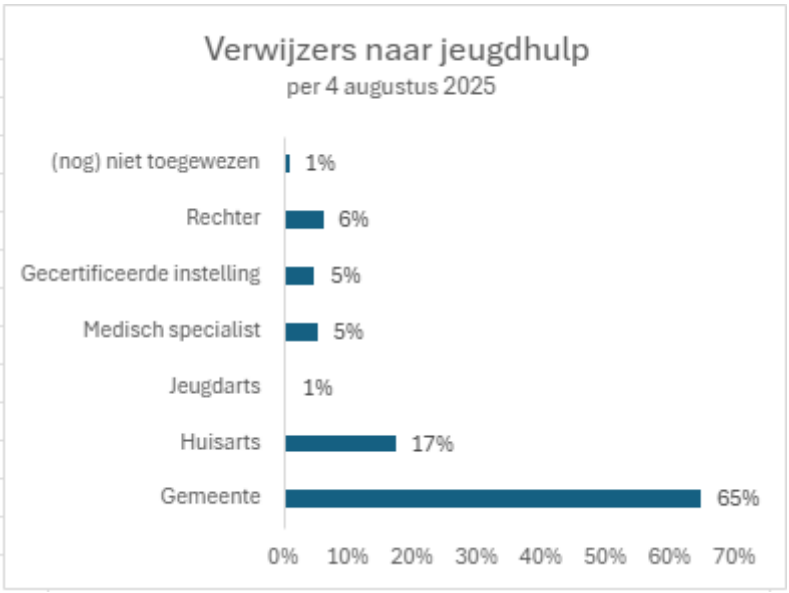

Aantal jeugdigen met jeugdhulp

Hieronder vindt u de ontwikkeling van het aantal jeugdigen in Winterswijk met jeugdhulp vanaf 2020.

Verwijzers naar jeugdhulp

Hieronder vindt u het aandeel verwijzingen per verwijzer naar jeugdhulp. Dit is een momentopname.

Verwijzers naar jeugdhulp
per 4 augustus 2025
(nog) niet toegewezen
1%
Rechter
6%
Gecertificeerde instelling
5%
Medisch specialist
5%
Jeugdarts
1%
Huisarts
17%
Gemeente
65%
0%
10%
20%
30%
40%
50%
60%
70%